

Komunitný plán sociálnych služieb

Mesto Bardejov

Programovacie obdobie 2016 - 2025

0. Komunitné plánovanie – ciele, princípy a zásady	4
0.1. Princípy, zásady a ciele	5
0.2. Definovanie skupín sociálnych služieb	7
0.3. Legislatívne súvislosti	7
0.4. Východiská	8
0.5. Fázy komunitného plánovania a definovanie zodpovednosti	12
1. Sociálno – ekonomická analýza	13
1.1. Základná charakteristika mesta	13
1.2. História	13
1.3. Demografický vývoj	14
1.3.1. Demografia	16
1.3.2. Prírodný prírastok a úbytok	17
1.3.3. Pôrodnosť	17
1.3.4. Úmrtnosť	18
1.3.5. Migrácia	18
1.3.6. Sobášnosť a rozvodovosť	19
1.3.7. Veková štruktúra	20
1.3.8. Príjmy a výdavky domácností	24
1.3.9. Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva	25
1.3.10. Náboženská charakteristika	27
1.3.11. Národnostné zloženie	27
1.4. Vzdelanie a zamestnanosť	28
1.4.1. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva	28
1.4.2. Vzdelanostná štruktúra rómskeho etnika	28
1.4.3. Štruktúra zamestnanosti v meste	29
1.5. Nezamestnanosť, príčiny, dôsledky, prognózy	29
1.5.1. Vývoj nezamestnanosti	29
1.5.2. Veková štruktúra nezamestnaných	31
1.5.3. Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných	31
1.5.4. Dĺžka evidencie	32
1.5.5. Verejné služby zamestnanosti	32
1.5.6. Aktivačná činnosť	32
1.6. Sociálna charakteristika obyvateľstva	33
1.6.1. ŽP občania	33
1.6.2. Opatrovaní	34
1.6.3. Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie	35
1.6.4. Poberatelia dávok v hmotnej núdzi (DHN)	35
1.6.5. Rodinné prídavky – osobitný príjemca	36
1.7. Analýza verejných sociálnych služieb	36
1.7.1. Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta	36
1.7.1.1. Opatrovateľská služba	36
1.7.1.2. Odľahčovacia služba	36
1.7.1.3. Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Bardejov	37
1.7.1.4. Zariadenia pre seniorov	37
1.7.1.5. Denný stacionár, Toplianska 9A, Bardejov	37
1.7.1.6. Nocľaháreň v Zariadení sociálnych služieb NÁDEJ, Kacvinského 13, Bardejov	37
1.7.1.7. Útulok v Zariadení sociálnych služieb NÁDEJ, Kacvinského 13, Bardejov	37
1.7.1.8. Denné centrá	37
1.7.1.9. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa	38
1.7.1.10. Jedáleň	38
1.7.1.11. Sociálna starostlivosť mesta Bardejov mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách	38
1.7.1.12. Sociálno-právna ochrana a sociálna kuratela (SPOaSK)	38
1.7.1.13. Pomoc v hmotnej a sociálnej núdzi	38
1.7.1.14. Finančné príspevky mesta	39
1.7.2. Sociálne služby – iní poskytovatelia	39
1.7.3. Posudková činnosť	40
1.8. Definovanie zainteresovaných skupín	41
1.8.1. Zadávatelia	41
1.8.2. Poskytovatelia ako účastníci komunitného plánovania	42

1.8.3. Užívatelia ako účastníci komunitného plánovania	42
1.8.4. Verejnosť	42
1.9. Definovanie cieľových skupín	43
1.9.1. Obyvatelia v dôchodkovom veku	43
1.9.2. Deti a mládež	44
1.9.3. Ženy na materskej dovolenke	45
1.9.4. Sociálne odkázaní obyvatelia	46
1.9.5. Dlhodobo nezamestnaní obyvatelia	46
1.9.6. Zdravotne ťažko postihnutí obyvatelia	47
1.9.7. Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie (bezdomovci, matky s deťmi, po výkone trestu, po závislosti na drogách)	47
2. Strategická časť	48
2.1. SWOT analýzy a definovanie priorít	48
2.1.1. Sociálne služby	49
2.2. Vízia a poslanie	51
2.2.1. Vízia	51
2.2.2. Poslanie	51
2.3. Definovanie priorít, cieľov, zámerov	52
2.4. Merateľné indikátory	57
2.4.1. Sociálne služby	57
2.5. Akčné plánovanie	59
2.6. Finančné plánovanie	63
2.7. Hodnotenie	65
2.8. Monitorovanie	65
3. Charakteristika výskumnej vzorky	66
Použitá literatúra	67

0. Komunitné plánovanie – ciele, princípy a zásady

Komunitné plánovanie sociálnych služieb je jednou zo základných metód riadenia rozvojových procesov. Predstavuje metódu, pomocou ktorej mesto Bardejov plánuje sociálne služby tak, aby zodpovedali miestnym špecifikám a potrebám jednotlivých občanov. Ide o otvorený proces zisťovania potrieb a zdrojov a hľadanie najlepších riešení v oblasti sociálnych služieb. Komunitné plánovanie mesto Bardejov využilo pre začatie spolupráce a tvorbu trvalejších partnerstiev. V porovnaní s inými metódami posilnilo princípy zastupiteľskej demokracie, pretože do procesu zapojilo všetky zainteresované subjekty.

Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z. ukladá obciam a mestám povinnosť vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb. Podľa Šiestej časti - Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb - § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia - mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Mesto vypracúva a schvaľuje komunitný plán sociálnych služieb na základe národných priorít rozvoja sociálnych služieb, v ktorom zohľadňuje miestne špecifiká a potreby fyzických osôb v oblasti sociálnych služieb poskytovaných v jej územnom obvode, určuje potreby rozvoja sociálnych služieb a určuje personálne podmienky, finančné podmienky, prevádzkové podmienky a organizačné podmienky na ich zabezpečenie.

Mesto a vyšší územný celok sú povinné predložiť návrh komunitného plánu sociálnych služieb a návrh koncepcie rozvoja sociálnych služieb na verejnú diskusiu.

Komunitný plán sociálnych služieb a koncepcia rozvoja sociálnych služieb obsahuje:

- analýzu stavu poskytovaných sociálnych služieb v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku vrátane vyhodnotenia materiálno-technického vybavenia sociálnych služieb a vzdelanostnej štruktúry zamestnancov poskytovateľa sociálnej služby,
- analýzu požiadaviek prijímateľov sociálnej služby a ďalších obyvateľov v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku na rozvoj sociálnych služieb podľa jednotlivých druhov sociálnych služieb a cieľových skupín,
- analýzu sociologických údajov a demografických údajov v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku,
- určenie cieľov a priorít rozvoja sociálnych služieb v územnom obvode mesta alebo vyššieho územného celku,
- časový plán realizácie komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb vrátane určenia personálnych podmienok, finančných podmienok, prevádzkových podmienok a organizačných podmienok na ich realizáciu,
- spôsob vyhodnocovania plnenia komunitného plánu sociálnych služieb alebo koncepcie rozvoja sociálnych služieb.

Mesto a vyšší územný celok zverejňuje komunitný plán sociálnych služieb a koncepciu rozvoja sociálnych služieb vhodným a v mieste obvyklým spôsobom.

0.1. Princípy, zásady a ciele

Princípy

- **Partnerstvo medzi všetkými účastníkmi** – potreby a ciele všetkých účastníkov majú rovnakú váhu. Názorom všetkých strán bol venovaný rovnaký priestor.
- **Zapájanie miestneho spoločenstva** – pri zapájaní miestnej komunity, obyvateľov mesta Bardejov boli metódy a formy oslovenia a zapojenia aplikované tak, aby nikto nebol diskriminovaný a vylučovaný.
- **Hľadanie nových ľudských a finančných zdrojov** – pri spracovaní plánu bol braný ohľad na spoluprácu s podnikateľmi, dobrovoľníkmi v sociálnych službách, svojpomocné skupiny, rodinnú starostlivosť, organizácie pôsobiace v meste poskytujúce sociálne služby. Komunitný plán sociálnych služieb je jedným z nástrojov na celkové zlepšenie kvality života v meste Bardejov.
- **Práca s informáciami** – pri spracovaní bol zabezpečený rovnaký prístup k informáciám pre všetkých, ktorí sa plánovania zúčastnili. Pribežne bolo zabezpečené odovzdávanie informácií verejnosti.
- **Priebeh spracovania komunitného plánu** – proces komunitného plánovania zahŕňal vyhľadávanie, zapájanie a diskusiu rôznych skupín. Tento proces umožnil, aby navrhnutý systém sociálnych služieb plne zodpovedal miestnym potrebám, podmienkam a zdrojom, ktorými disponuje mesto Bardejov.
- **Zohľadnenie už vytvorenej a osvedčenej spolupráce.**
- **Kompromis priania a možností** – výsledkom komunitného plánovania v meste Bardejov je kompromisné riešenie medzi potrebami a možnosťami mestského rozpočtu. Možnosťami v tomto prípade nie sú iba materiálne, finančné a ľudské zdroje, ale tiež spoločná dohoda, ktorá vymedzila, kto a ako sa bude na dosiahnutí cieľov komunitného plánu podieľať (Woleková, Mezianová, s.10, 2004).

Zásady

- Potreby, priority a smery rozvoja sociálnych služieb v meste Bardejov sú definované ľuďmi, ktorí žijú v meste a ktorých sa služby týkajú, ich volenými zástupcami, organizáciami a inými subjektami s priamym vplyvom na mesto Bardejov.
- Všetky činnosti na miestnej úrovni v procese prípravy a pri uskutočňovaní plánu sú previazané.
- Skvalitňovanie sociálnych služieb je mestom Bardejov považované za žiaduce a sociálne služby sú dôležitou súčasťou miestnej politiky.
- Priority a smery rozvoja sociálnych služieb vychádzajú z presvedčenia o jedinečnosti, hodnote, vrodenej dôstojnosti a práve na sebaurčenie každého užívateľa sociálnych služieb v meste.

Ciele komunitného plánovania sociálnych služieb

- Posilňovať sociálnu súdržnosť všetkých obyvateľov mesta Bardejov.
- Predísť sociálnemu vylúčeniu a sociálnej izolácii ohrozených jednotlivcov a skupín.
- Opäť vtiahnuť do života komunity tých, ktorí stoja na jej okraji (a v niektorých prípadoch predstavujú pre obyvateľov hrozbu, či vyvolávajú strach a neistotu).
- Zabezpečiť poskytovanie kvalitných sociálnych verejných služieb pre svojich obyvateľov.
- Zabezpečiť bezpečnosť a ochranu obyvateľov mesta, prevenciu a osvetu.
- Zabezpečiť základnú ľudskú potrebu – bývanie pre všetky skupiny obyvateľov – sociálnu, nájomnú.

Uplatnenie princípu integrovaného prístupu

Rozmer - 1

Rôzne aspekty života mesta v sociálnej oblasti – sociálny, vzdelávací, voľnočasový, zdravotný, kultúrny a bezpečnostný – sú vzájomne prepojené a sociálny úspech v rozvoji samosprávy možno dosiahnuť len prostredníctvom integrovaného prístupu. Opatrenia týkajúce rozvoja sociálnych služieb v užšom aj širšom poňatí sa v Komunitnom pláne sociálnych služieb skombinovali. Predpokladom toho je rozvoj silných partnerstiev medzi miestnymi obyvateľmi, občianskou spoločnosťou, miestnym hospodárstvom a rôznymi úrovňami správy. Takýto prístup je osobitne dôležitý v súčasnosti vzhľadom na vážnosť problémov, pred ktorými momentálne samospráva stojí. Tieto problémy siahajú od konkrétnych

demografických zmien cez dôsledky hospodárskej stagnácie v súvislosti s tvorbou pracovných miest a sociálnym pokrokom až po dôsledky klimatických zmien. Reakcia na tieto problémy bude mimoriadne dôležitá pre dosiahnutie inteligentnej, udržateľnej a inkluzívnej spoločnosti, ktorá je cieľom stratégie Európa 2020.

Rozmer – 2

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Bardejov integruje všetky dokumenty na miestnej úrovni ako aj ciele a priority národných strategických dokumentov a dokumentov EÚ. Komunitný plán sociálnych služieb (KPSS) mesta Bardejov integruje a nadväzuje na PHRSR mesta, Územný plán mesta, pôvodný Komunitný plán sociálnych služieb, Program rozvoja bývania, Viacročný rozpočet, a iné. KPSS mesta vychádza a integruje strategické dokumenty na národnej úrovni ako Partnerská dohoda, ktorá určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020, Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014-2020, Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 – 2020, Integrovaný regionálny operačný program „IROP“. Ďalej integruje a vychádza zo strategických dokumentov EÚ: Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast, Spoločný strategický rámec EK, marec 2012, Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom), CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012, CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT), CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu, CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu, CENTROPE – Stratégia v oblasti priestorovej integrácie a Akčný plán 2013+.

Rozmer – 3

Integrovaný prístup bol uplatnený pri procese spracovania strategického dokumentu, kde boli zohľadnené predstavy, potreby a požiadavky jednotlivých zainteresovaných skupín ako sú obyvatelia, rozpočtové a príspevkové organizácie zriadené v rámci pôsobnosti mesta, mimovládne organizácie, záujmové skupiny obyvateľov, podnikateľské subjekty, mesto a jeho jednotlivé orgány: poslanci MZ, primátor, komisie. Integrovaný prístup bol uplatnený v prípravnej fáze spracovania KPSS, prostredníctvom dotazníkového prieskumu pri jednotlivých skupinách. Následne bol integrovaný prístup uplatnený v rámci schvaľovacej fázy KPSS, kde bol návrh dokumentu zaslaný zainteresovaným skupinám na záverečnú úpravu, doplnenie a odsúhlasenie.

Rozmer – 4

Integrovaný prístup bol uplatnený v prípade finančného zabezpečenia jednotlivých priorít a cieľov. Financovanie sa realizuje z viacerých zdrojov – verejných a súkromných. Verejné zdroje uplatňujú integrovaný prístup z hľadiska horizontálneho ako aj vertikálneho. Z horizontálneho hľadiska predstavuje kombinovanie viacerých možných zdrojov EÚ (Operačných programov). Z vertikálneho hľadiska sú integrované zdroje EÚ, úrovne SR, VÚC a nakoniec na najnižšej úrovni miestnej samosprávy.

0.2. Definovanie skupín sociálnych služieb

Komunitné plánovanie je zamerané na **rozvoj komunitných sociálnych služieb**, ktoré sú poskytované obyvateľom danej komunity - mesta a sú poskytované v meste.

A) Sociálne služby

Sociálne služby v zmysle zákona 448/2008 z.z. o sociálnych službách

- prevencia vzniku nepriaznivej sociálnej situácie, riešenie nepriaznivej sociálnej situácie alebo zmiernenie nepriaznivej sociálnej situácie fyzickej osoby, rodiny alebo komunity,
- zachovanie, obnova alebo rozvoj schopnosti fyzickej osoby viesť samostatný život a na podporu jej začlenenia do spoločnosti,
- zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb fyzickej osoby,
- riešenie krízovej sociálnej situácie fyzickej osoby a rodiny,
- prevenciu sociálneho vylúčenia fyzickej osoby a rodiny,
- dopravná služba,
- opatrovateľská služba,
- domov dôchodcov a domov sociálnych služieb,
- stravovanie dôchodcov,

Služby musia byť poskytované takým spôsobom, aby obyvatelia mesta zotrvali vo svojom prirodzenom sociálnom prostredí a pritom ich potreby budú uspokojené. Potrebné služby sú obyvateľom poskytované ambulantne (napr. poradenstvo, skupinová terapia, rehabilitácia, stravovanie, klubová činnosť,...) alebo v denných zariadeniach špecializovaných pre jednotlivé alebo vhodne kombinované skupiny (stacionár pre deti so zdravotným postihnutím, chránená dielňa pre dospelých s duševnou poruchou napr. výroba medovníkov, vyšívanie, stacionár pre starších ľudí ...). Podobným spôsobom sú poskytované aj odľahčovacie služby pre rodinu, ktorá sa stará o svojho postihnutého člena.

0.3. Legislatívne súvislosti

Pôsobnosť z orgánov štátnej správy na mestá a na vyššie územné celky na úseku sociálnej pomoci prešla zákonom č. 416/2001 Z. z. hlavne v oblasti poskytovania opatrovateľskej služby a starostlivosti o seniorov, v oblasti vzdelávania, športu a ostatných verejných služieb. Mesto sa v oblasti sociálnej pomoci do 31.12.2008 riadilo nasledovnými zákonmi: Zákon NR SR č.369/1990 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení, Zákon NR SR č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov, Zákon NR SR č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi, Zákon NR SR č. 601/2003 Z.z. o životnom minime, Zákon NR SR č. 36/2005 Z.z. o rodine a Zákon NR SR č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele. Dňom 1.1.2009 vstúpil do platnosti nový Zákon NR SR č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách (v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ustavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.) a novela zákona NR SR č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele (330/2007 Z. z. v znení zákona 643/2007 Z. z., zákona 215/2008 Z. z., zákona 448/2008 Z. z., zákona 466/2008 Z. z., zákona 317/2009 Z. z., zákona 180/2011 Z. z., zákona 417/2013 Z. z., zákona 185/2014 Z. z., zákona 219/2014 Z. z., zákona 310/2014 Z. z., zákona 131/2015 Z. z. a zákona 175/2015 Z. z.). Tieto dva kľúčové zákony vymedzujú povinnosti mesta pri svojej samosprávnej pôsobnosti v oblasti sociálnej starostlivosti o svojich občanov.

V zmysle zákona NR SR 369/1990 Zb. o obecnom zriadení podľa § 3 obyvatelia mesta majú právo požadovať súčinnosť mesta pri ochrane osoby, rodiny a majetku v meste, pomoci v čase náhlej núdze (toto právo občana má i ústavnú oporu - čl. 16, 18 a 21 Ústavy SR) a podľa § 4 ods. 3 písm. j) má mesto povinnosť vypracovať koncepcie rozvoja v jednotlivých oblastiach života.

0.4. Východiská

Pri komunitnom plánovaní sociálnych služieb boli zohľadnené stratégie a priority definované v národných, lokálnych a európskych strategických dokumentoch.

Miestnej úrovni

- Územný plán mesta
- Komunitný plán sociálnych služieb
- Program hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta,
- Program rozvoja bývania
- Viacročný rozpočet

Národnej úrovni

Národné priority rozvoja sociálnych služieb na roky 2015–2020

V tejto časti sú podrobne rozpracované jednotlivé národné priority pre nasledujúce obdobie, vrátane predpokladov na ich realizáciu a dosiahnutie a identifikácie merateľných ukazovateľov na posúdenie ich naplnenia.

Národnými prioritami rozvoja na roky 2015 - 2020 sú:

- zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb v súlade s potrebami komunity,
- podporiť prechod prijímateľov sociálnych služieb z inštitucionálnej starostlivosti na komunitnú starostlivosť,
- podporiť rozvoj sociálnych služieb dostupných pre osoby zotrvaťajúce v priestorovo segregovanej lokalite s prítomnosťou koncentrovanej a generačne reprodukovanej chudoby
- zvyšovať kvalitu poskytovaných sociálnych služieb

- **Partnerská dohoda** určuje stratégiu, priority a podmienky SR na využívanie fondov EÚ tak, aby sa dosiahli priority stratégie Európa 2020. Ide teda o základný národný dokument, ktorý zastrešuje všetky operačné programy SR pre nové programové obdobie. Neformálne vyjednávania k príprave Partnerskej dohody a operačným programom Slovenskej republiky na roky 2014-2020 sa začali 25. januára 2013 stretnutím so zástupcami Európskej komisie. Následne sa uskutočnili aj ďalšie neformálne kolá rokovanií, o ktorých bližšie informácie je možné získať na stránkach Úradu vlády ako Centrálného koordinačného orgánu pre fondy EÚ v podmienkach SR.
- **Pozičný dokument Európskej komisie k Partnerskej dohode a programom SR na roky 2014 - 2020** - pozičný dokument identifikuje z pohľadu Európskej komisie hlavné rozvojové potreby s možnosťou financovania opatrení v rámci fondov Spoločného strategického rámca EÚ v podmienkach SR. Zároveň tento dokument predstavuje základ pre negóciácie s Európskou komisiou k Partnerskej dohode a operačným programom SR na roky 2014-2020.
- **Stratégia financovania Európskych štrukturálnych a investičných fondov pre programové obdobie 2014 - 2020**
- **Integrovaný regionálny operačný program „IROP“** - predstavuje programový dokument SR pre programové obdobie 2014 – 2020, ktorého globálnym cieľom je: prispieť k zlepšeniu kvality života a zabezpečiť udržateľné poskytovanie verejných služieb s dopadom na vyvážený a udržateľný územný rozvoj, hospodársku, územnú a sociálnu súdržnosť regiónov, miest a obcí.
- Sektorového operačného programu, ktorý je strednodobý dokument vypracovaný pre vopred určené sektory.
- Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja samosprávneho kraja (PHRSR PSK 2008 – 2015), ktorý je strednodobý programový dokument, je v súlade s cieľmi a prvoradými potrebami ustanovenými v národnom pláne a s podkladom na vypracovanie príslušného regionálneho operačného programu. Jeho vypracovanie zabezpečuje samosprávny kraj.
- Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni mesta.
- Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
- Národný program reforiem, máj 2012,
- Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
- Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020

- Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
- 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komunít na Slovensku na roky 2009 – 2015
- Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

Nadnárodnej úrovni

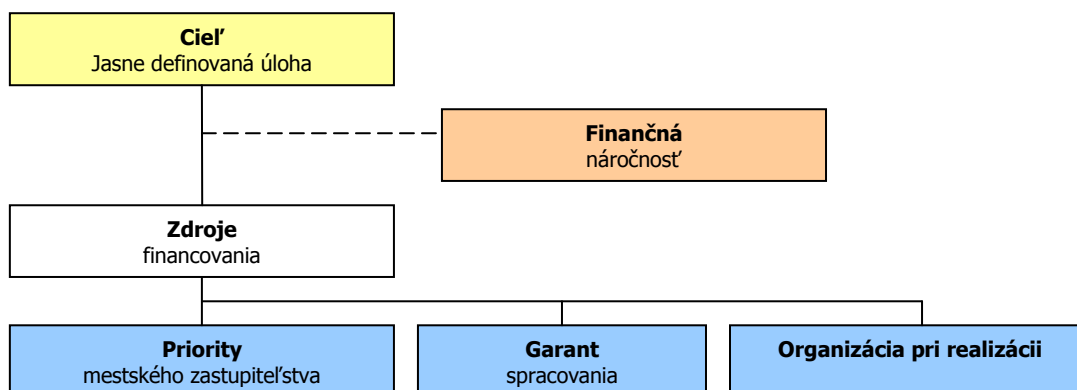
Programové dokumenty Európskej únie pre využitie štrukturálnych fondov tvoria:

- Stratégia EÚ 2020 - cieľ: konkurencieschopnosť, zamestnanosť a hospodársky rast
- Spoločný strategický rámec EK, marec 2012,
- Nariadenia EK (Všeobecné nariadenie, nariadenie k fondom),
- CENTROPE – Správa o regionálnom rozvoji, 2012,
- CENTROPE – Nástroj na hodnotenie potrieb infraštruktúry – podpora konkurencieschopného regionálneho rozvoja (INAT),
- CENTROPE – Stratégia ľudského kapitálu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti vedomostného regiónu,
- CENTROPE – Stratégia v oblasti kultúry a cestovného ruchu 2013+,
- Národný (regionálny) rozvojový plán (RDP – Regional Development Plan), ktorý je hlavným dokumentom pre vyjednanie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Rámec podpory spoločenstva (CSF – Community Support Framework), ktorý bude vytvorený na základe Národného rozvojového plánu v spolupráci s Európskou komisiou, je hlavným dokumentom vymedzujúcim poskytnutie podpory zo štrukturálnych fondov Európskej únie.
- Sektorové operačné programy (SOP – Sectoral Operation Programme), ako taktické dokumenty vytvorené na úrovni ministerstiev, ktoré rozpracovávajú problémové celky stratégií majúcich plošný (celoštátny) charakter, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Regionálne operačné programy (ROP – Regional Operation Programme), ako taktické dokumenty, ktoré budú spracované na úrovni regiónov NUTS II a rozpracovávajú tie problémové celky stratégií, pre ktoré bude žiadané spolufinancovanie zo zdrojov Európskej únie.
- Strategické usmernenia Spoločenstva (SUS) – ROP odráža 1 usmernenie SUS t.j. „urobiť Európu a jej regióny atraktívnejším priestorom pre investície a prácu“, a súčasne 3 usmernenie SUS t.j. „vytvorenie väčšieho množstva a kvalitnejších pracovných miest“

Jednotlivé strategické dokumenty sú vypracovávané vo vzájomnej nadväznosti a postupnosti.

Implementácia

Implementácia KPSS mesta Bardejov je zložitý a náročný proces. Za jeho realizáciu so zabezpečením všetkých väzieb na strategické a programové dokumenty SR a EÚ budú zodpovední predstavitelia samosprávy mesta Bardejov. Návrh spôsobu implementácie bude treba dopĺňať v súlade s organizačnou štruktúrou samosprávneho úradu, jeho kompetenciami v nadväznosti na vývoj v oblasti legislatívy, predovšetkým v oblasti nakladania s finančnými prostriedkami. Pri posudzovaní jednotlivých projektov sme použili procesnú analýzu, ktorej hlavným cieľom bolo analyzovať proces premeny vstupov pomocou použitia súboru finančných, ľudských a technologických zdrojov.

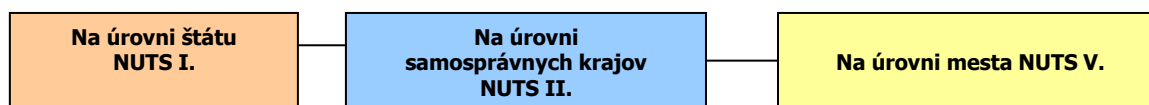
Finančné zabezpečenie

Financovanie KPSS by sa malo realizovať na troch úrovniach: Na mikroregionálnej úrovni je možné rozvojové aktivity financovať jedine združovaním zdrojov nižšej úrovne, čiže obcí. Samosprávy nemajú spoločný zdroj financovania. V súčasnej situácii je možné sociálne aktivity financovať buď z rozpočtov jednotlivých obcí v prípade individuálnych projektov alebo združením financií viacerých obcí v prípade spoločných projektov. V prípade financovania projektov majúci význam v kontexte priorit celého kraja zohráva významnú úlohu Prešovský samosprávny kraj a financovanie inštitúcií v jeho zriaďovateľskej kompetencii. Ďalšími doplnkovými zdrojmi, ktoré možno definovať na úrovni jednotlivých aktivít sú predovšetkým štrukturálne fondy EÚ. Ich využitie v rámci jednotlivých aktivít je možné stanoviť len indikatívne bez určenia výšky požadovanej podpory s cieľom prispieť ku koordinácii realizácie rozvojových aktivít.

- Pri zostavovaní finančného plánu a zaisťovaní finančnej podpory je potrebné zamerať sa na tie opatrenia, ktoré sú nedostatočne podporované zo štátneho rozpočtu, alebo nie sú podporované vôbec.
- Pri zabezpečovaní základných potrieb občanov postupuje samospráva podľa zákona číslo 369/1990 Z.z. o obecnom zriadení a v zmysle zákona č. 138/1991 Zb. o majetku obcí v znení neskorších predpisov.
- Na plnenie svojich úloh má mesto okrem finančných prostriedkov poukázaných od štátu v rámci delimitácie k dispozícii nasledovné financie: príjmy z miestnych daní a poplatkov, zdroje Štrukturálnych fondov Európskej únie v rámci programovacieho obdobia 2014 - 2020.

Zdroje a dokumenty

V súlade so snahou Slovenskej republiky o znižovanie rozdielov na úrovni rozvoja jednotlivých regiónov boli východiskom pri príprave KPSS Bardejov nasledovné strategické dokumenty:

Podporné materiály

Pri vypracovaní KPSS mesta Bardejov boli použité aj prognostické údaje vypracované Ministerstvom výstavby a regionálneho rozvoja SR. Hlavnou úlohou prognostických údajov je podporiť vypracovanie tohto programu a zabezpečiť tým zvýšenie efektívnosti procesov strategického plánovania a kvality tohto dokumentu. Toto zabezpečenie je dané prepojením Systému strednodobého výhľadu sociálneho vývoja a vecnej roviny strategického plánovania.

Mesto Bardejov má nasledovné možnosti čerpania mimorozpočtových zdrojov na dosahovanie svojich cieľov a priorit v zmysle stanovených tematických cieľov stratégie Európa 2020 a prioritných oblastí Pozičného dokumentu:

Partnerská dohoda (ďalej len „PD“), ako obdoba súčasného Národného strategického referenčného rámca, obsahuje záväzky členského štátu, že pridelené alokácie pre politiku súdržnosti EÚ sa využijú na implementáciu stratégie Európa 2020. Partnerská dohoda obsahuje aj návrh operačných programov.

Operačné programy (ďalej len „OP“) sú hlavným riadiacim nástrojom pre využívanie fondov EÚ. Na zabezpečenie naplnenia cieľov stratégie Európa 2020 vypracovala EK tzv. „kondicionality“, t.j. podmienky, ktoré musia členské štáty splniť, jednak sú to podmienky ex ante, ktoré musia byť zavedené pred poskytnutím prostriedkov z fondov, ako aj podmienky ex post, podľa ktorých bude uvoľnenie dodatočných prostriedkov z fondov závisieť na výkonnosti a dosahovaní cieľov stratégie Európa 2020.

Tematické ciele v súlade so stratégiou Európa 2020:

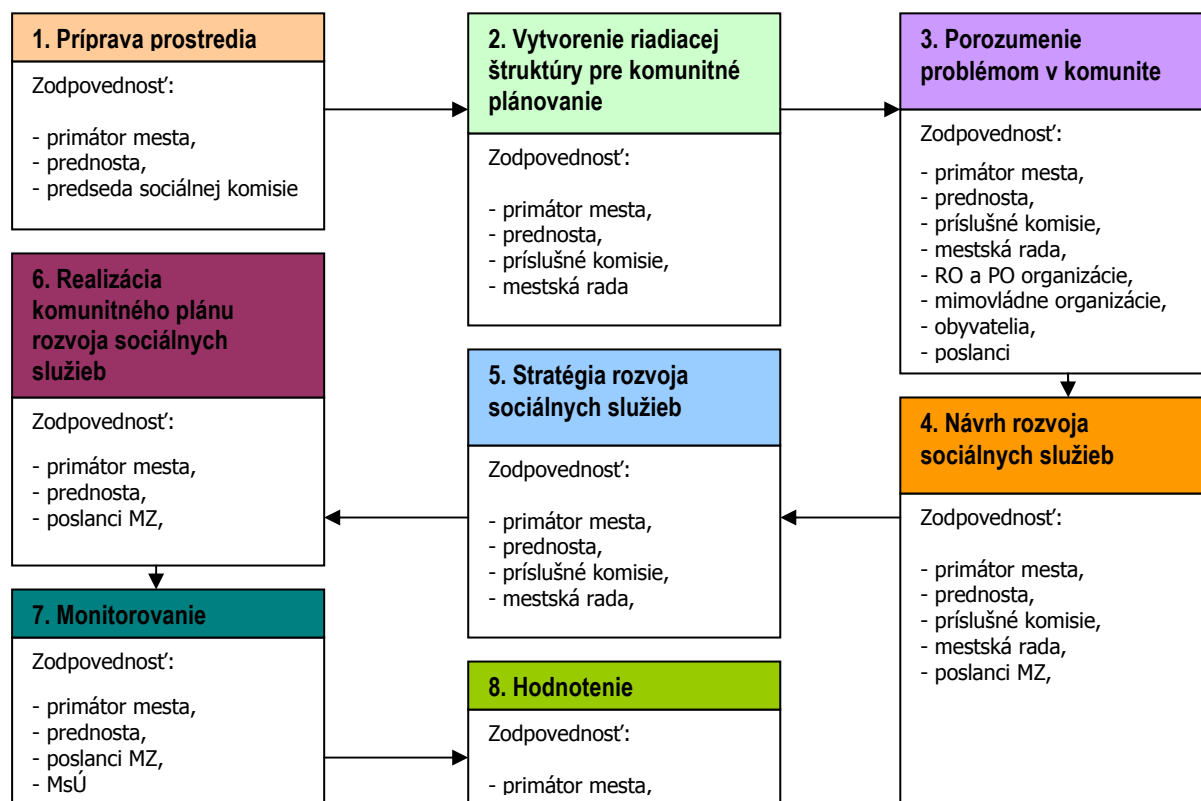
- 1) posilnenie výskumu, technologického rozvoja a inovácií;
- 2) zlepšenie prístupu k informáciám a komunikačným technológiám a zlepšenie ich využívania a kvality;
- 3) podpora zamestnanosti a mobility pracovnej sily;
- 4) podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe;
- 5) investovanie do vzdelania, zručností a celoživotného vzdelávania;
- 6) zvyšovanie inštitucionálnych kapacít a efektivity verejnej správy.

Pozičný dokument definuje nasledujúce prioritné oblasti pre sociálnu oblasť:

- infraštruktúra pre hospodársky rast a zamestnanosť
- rozvoj ľudského kapitálu a zlepšenie účasti na trhu práce
- moderná a profesionálna verejná správa

Priority stanovené v Pozičnom dokumente boli použité ako podklad pre prípravu najdôležitejších strategických dokumentov SR pre čerpanie fondov EÚ: Partnerskej dohody a operačných programov.

0.5. Fázy komunitného plánovania a definovanie zodpovednosti

1	<ul style="list-style-type: none"> - Vyvolanie dopytu v meste Bardejov. - Sformovanie prvotnej pracovnej skupiny. - Určenie, koho je treba do prípravy KP zapojiť. - Spôsob oslovenia a prizvania ďalších účastníkov – dotazníkový prieskum. - Príprava informačnej stratégie.
2	<ul style="list-style-type: none"> - Zapojenie všetkých účastníkov procesu. - Vytvorenie organizačnej a riadiacej štruktúry pre spracovanie komunitného plánu. - Stanovenie pravidiel rokovania riadiacej štruktúry.
3	<ul style="list-style-type: none"> - Predstavenie cieľov, záujmov a potrieb všetkých účastníkov. - Vytvorenie a zverejnenie mechanizmov pre aktívnu spoluúčasť verejnosti. - Uskutočnenie analýzy potrieb a zhodnotenie existujúcich zdrojov. - Zhodnotenie silných a slabých stránok existujúceho systému sociálnych služieb. - Vymenovanie príležitostí a rizík a naznačenie trendov pre rozvoj sociálnych služieb.
4	<ul style="list-style-type: none"> - hlavné hodnoty, ktoré tvoria jej základ a ktoré budú pri spracovaní komunitného plánu udávať smer, ktorým sa budú sociálne služby v budúcnosti uberať, - cieľ, ktorý má byť dosiahnutý a priority rozvoja sociálnych služieb, - prekážky, ktoré bude nutné prekonať pri rozvoji sociálnych služieb, - regionálne aj nadregionálne zdroje, ktoré je možné využiť na rozvoj sociálnych služieb.
5	<ul style="list-style-type: none"> - Plán postupných krokov a úloh na dosiahnutie stanovených cieľov a priorít. - Systém sledovania realizácie komunitného plánu. - Spracovanie konečnej verzie komunitného plánu. - Predloženie textu komunitného plánu na pripomienkovanie verejnosti. - Schválenie komunitného plánu zastupiteľstvom.
6	<ul style="list-style-type: none"> - Uskutočňovanie plánu. - Ročné vyhodnocovanie plánu. - Informovanie verejnosti o uskutočňovaní komunitného plánu. - Priebežné vyhľadávanie a zapájanie nových partnerov. - Nástroje umožňujúce uskutočniť zmeny v pôvodnom komunitnom pláne.

Zdroj: Woleková, Mezanová, 2004, s.14 – 17.

1. Sociálno – ekonomická analýza

1.1. Základná charakteristika mesta

Z hľadiska administratívneho členenia je mesto sídlom okresu Bardejov súčasťou Vyššieho územného celku Prešov.

Základná charakteristika mesta Bardejov (k 31.12.2014)

Kód mesta	
Názov okresu	Bardejov
Názov kraja	Prešovský
Štatút mesta	mesto
PSČ	085 01
Telefónne smerové číslo	+421-54
Prvá písomná zmienka o obci - meste - rok	1241
Nadmorská výška mesta - mesta v m	323
Celková výmera územia mesta [m ²]	456690
Hustota obyvateľstva na km ²	456,69
Zdroj: ŠÚ SR	

Bardejov je historickým sídelným útvarom mestského typu, výrazne obytno - výrobného charakteru, s rozvinutou, po roku 1990 však stagnujúcou až upadajúcou priemyselnou výrobou. Je administratívnym (sídlo okresu a obvodných úradov štátnej správy) a hospodárskym centrom horného Šariša, dnes súčasťou Prešovského kraja. Bardejovskými kúpeľmi, ktoré sú jeho územne odlúčenou mestskou časťou, je zároveň celoslovensky významným kúpeľným miestom. Súčasťou mesta sa po roku 1970 stali aj pôvodne samostatné obce Bardejovská Nová Ves a Dlhá Lúka, ktoré sa z pôvodného poľnohospodárskeho vidieckeho osídlenia postupne transformujú na obytné, ale z časti i výrobné funkcie. Súčasný Bardejov je okresným mestom, ležiacim v strede Prešovského kraja a na jeho severnom okraji, na regionálne a z časti nadregionálne dôležitých dopravných trasách. Cesta II/545 ho prepája s krajským sídlom a napája ho na celoslovenskú dopravnú sieť v západo-východnom i severo - južnom smere. Štátna cesta I/77 ho spája so susediacim Podduklianskym regiónom (Svidník) a s regiónom severného Spiša (Stará Ľubovňa). Týmito komunikačnými trasami je Bardejov napojený aj na blízko ležiace pohraničné oblasti v Poľskej republike (Nowy Sacz, Przemysł, kúpele Krynica). V meste končí lokálna železničná trať z Prešova, ktorou je Bardejov prepojený na celoslovenskú železničnú sieť (ÚPMB, 2007, s.23).

1.2. História

Prvá zmienka o Bardejove pochádza z roku 1241 a tvorí ju zápis v Ipatijevskej kronike. Druhá písomná zmienka, ktorej odpis sa nachádza v Okresnom archíve v Bardejove, je z roku 1247 a kráľ Belo IV. v nej rieši územné spory medzi nemeckými osadníkmi z Prešova a mnišským radom cisterciánov, ktorí pôsobili v Bardejove. Bardejov ležal na významnej obchodnej ceste medzi Čiernym a Baltským morom. Čulý obchodný ruch urobil z malej osady v pomerne krátkom čase bohaté mesto, ktorému venovali pozornosť všetci uhorskí panovníci. Rozsiahle privilégia udelené kráľom Karolom Róbertom v roku 1320 posilnili ďalší vývoj. S urbanizačným rozvojom Bardejova v prvej polovici 14. storočia úzko súvisia počiatky mestského opevnenia. Už v roku 1352 kráľ Ľudovít I. prikázal mesto opevniť hradbami a baštami. V privilegálnej listine z roku 1376 sa hovorí už o opevnenom meste. Preto nie je vylúčené, že fortifikačné prvky vznikli už aj pred rokom 1352. Fortifikačný systém, ktorý na základe tohto rozhodnutia vznikol, patrí dnes k najzachovalejším na Slovensku. V tom istom roku získalo mesto právo konať na sviatok sv. Egídia – 1. septembra, výročný jarmok. V roku 1365 získalo hrdelné právo. Malo aj vlastného kata. Vďaka mnohým ďalším právam a privilégiám sa rozvíjalo a naberalo na vážnosti, preto ho v roku 1376 povýšil kráľ Ľudovít I. na Slobodné kráľovské mesto. Od roku 1453 má Bardejov aj vlastný erb, ktorý mu udelil kráľ Ladislav. V priebehu jedného storočia sa mesto vzmohlo tak, že podľa daňových súpisov malo v roku 1437 evidovaných 517 domov a 3000 obyvateľov vo vnútornom meste. Za hradbami bolo ďalších 300 domov. V tom istom roku bolo registrovaných 64 rozličných remesiel, 51 cechov a 146 remeselníckych majstrov. 15. storočie malo aj svoje temnejšie stránky. V roku 1412 dal kráľ Žigmund mesto do zálohy poľskému šľachticovi Balickému za 13 tisíc

zlatých. Až v roku 1477 rozhodol kráľ Matej Korvín o neplatnosti zálohy, dávky však žiadal platiť do svojej pokladne. 16. storočie prialo kultúre a vzdelanosti. V meste bolo humanitné gymnázium, ktoré malo dobré meno v rámci celého Uhorska. Gymnázium pod vedením rektora Leonarda Stöckela sa stalo centrom kultúry, vzdelanosti i formovania náboženského života. Hneď po svojom nástupe na gymnázium vydal Stöckel školský organizačný a študijný poriadok pod názvom Leges scholae Bartphensis (Zákony bardejovskej školy). Tento poriadok je najstarším pedagogickým dokumentom na Slovensku. Verejnosti bola sprístupnená farská knižnica, založili sa dve kníhtlačiarne, Guttgeselova a Klöszova. Z historického hľadiska najväčšiu úlohu zohrala Guttgeselova tlačiareň, v ktorej bolo vytlačených mnoho vzácnych prác, okrem iných aj Katechizmus Martina Luthera v roku 1581. Kniha je považovaná za prvú publikáciu preloženú do vtedajšej slovenčiny. Priaznivá kultúrna klíma prispela k otvoreniu verejnej knižnice a kníhkupectva. V 17. storočí začal hospodársky úpadok mesta. Neobišli ho bratríci, ani tőkolyovskí či rákocziovskí vojaci, ani morová epidémia. Požiar, ktorý v roku 1680 založili tőkolyovskí vojaci, ho takmer celé zničil. V 19. storočí sa začalo rozvíjať bankovníctvo a priemysel, aj keď v malom rozsahu. V roku 1883 bola v meste založená továreň na výrobu hračiek. Napriek tomu, že jej výrobky reprezentovali Bardejov na výstavách vo Viedni, v Budapešti i na svetovej výstave v Paríži, mohla zamestnať len okolo 100 ľudí. Významným momentom bolo otvorenie železnice na trase Prešov - Bardejov v roku 1893. Slabý priemysel a nerozvinuté poľnohospodárstvo zapríčinili, že v okrese začala masívna vlna vysťahovalectva. Najväčší rozvoj bol zaznamenaný po II. svetovej vojne. Rozšíril sa priemysel, školstvo, vybudovali sa nové sídliská. Veľká pozornosť sa začala venovať obnove historických pamiatok. Historické jadro mesta bolo už v 50-tych rokoch vyhlásené za Mestskú pamiatkovú rezerváciu. Najrozsiahlejšia renovácia historickej časti sa urobila v 70-tych rokoch. Za túto činnosť udelilo Medzinárodné kuratórium nadácie ICOMOS pri UNESCO mestu v roku 1986 Európsku cenu - zlatú medailu. V roku 2000 bolo historické námestie spolu s komplexom stavieb tvoriacich židovské suburbium zapísané do Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva (20.7.2015, <http://www.bardejov.sk/mesto/bardejov/historia-mesta>).

1.3. Demografický vývoj

Nasledujúca časť prezentuje štruktúru obyvateľstva podľa jednotlivých charakteristík, ako vek, vierovyznanie, vzdelanosť, pohlavie, atď.. Nasledujúca tabuľka prezentuje počet obyvateľov bývajúcich v jednotlivých mestských častiach mesta Bardejov.

<i>Bývajúce obyvateľstvo v meste Bardejov (rok 2011 – SODB 2011)</i>					
Časť mesta	spolu	ženy	0-14	66+	15-65
Bardejov	33696	17036	5335	3318	25043
<i>Bardejov</i>	<i>30408</i>	<i>15340</i>	<i>4779</i>	<i>2963</i>	<i>22666</i>
Bardejov - historické jadro	606	252	93	36	477
Za Halpušovou	5908	3022	812	934	4162
Partizánska	100	58	17	10	73
Ihrisko	328	163	41	45	242
Za rajom	2533	1316	361	470	1702
Česká Lipa	1464	750	211	182	1071
Pri železničnej stanici	75	35	10	15	50
Groner	208	103	18	56	134
Za železničnou stanicou	382	191	57	32	293
Starý Blich	194	100	32	23	139
Školský areál	510	274	80	65	365
Pri Lukavici	334	179	52	53	229
Poštárka	1711	861	599	58	1054
Bardejovská Zábava	373	188	53	63	257
Baňa	0	0	0	0	0
Mihaľov	228	107	41	29	158
Koligrund	4	1	2	0	2
Nad papierňou	2727	1340	407	158	2162
Pod papierňou	127	63	34	5	88
Široká	0	0	0	0	0
Hospodársky dvor	6	4	2	0	4

Moliterka	1525	797	203	246	1076
Priemyselný obvod II	83	45	12	6	65
Priemyselný obvod I	0	0	0	0	0
Za chotárnym potokom	0	0	0	0	0
Jedľovec	35	21	8	1	26
Dlhá hora	0	0	0	0	0
Kobyľská hora	0	0	0	0	0
Mníchovský potok	0	0	0	0	0
Vínny vrch I	0	0	0	0	0
Za tehelňou	0	0	0	0	0
Bardejovské Kúpele	25	11	4	3	18
Kamenná hora	0	0	0	0	0
Kúpeľná strana	185	107	12	65	108
Vínny vrch II	6258	3068	946	92	5220
Obrancov mieru	4479	2284	672	316	3491
<i>Bardejovská Nová Ves</i>	<i>1606</i>	<i>808</i>	<i>242</i>	<i>122</i>	<i>1242</i>
Bardejovská Nová Ves	1117	583	180	96	841
Andrejovo	489	225	62	26	401
<i>Dlhá Lúka</i>	<i>1682</i>	<i>888</i>	<i>314</i>	<i>233</i>	<i>1135</i>
Dlhá Lúka	1682	888	314	233	1135

Zdroj: Štatistický úrad SR, SOBD 2011,

Najviac obyvateľov žije v častiach Vínny vrch II, Za Halpušou a Obrancov mieru. Relatívne vysoký počet obyvateľov obýva časť mesta Nad papierňou. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj štruktúry obyvateľstva mesta Bardejov podľa vierovyznania v roku 2011. Mesto je podľa kritéria vierovyznania značne heterogénne. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu (57,21 %). Celkovo 7,06 % obyvateľov je príslušníkmi evanjelickej cirkvi a cca. 4,96 % obyvateľov je bez vyznania.

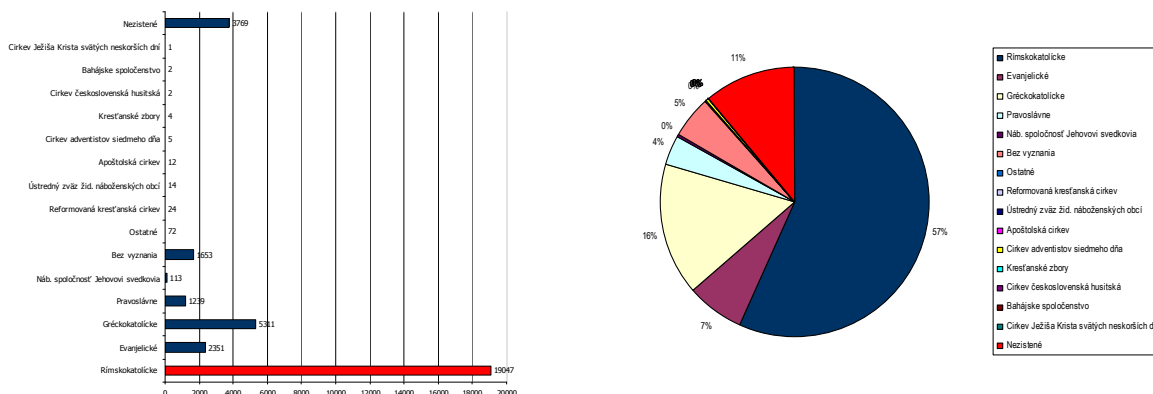
Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Rímskokatolícke	19047	57,21
Evanjelické	2351	7,06
Gréckokatolícke	5311	15,95
Pravoslávne	1239	3,72
Náb. spoločnosť Jehovovi svedkovia	113	0,34
Bez vyznania	1653	4,96
Ostatné	72	0,22
Reformovaná kresťanská cirkev	24	0,07
Ústredný zväz žid. náboženských obcí	14	0,04
Apoštolská cirkev	12	0,04
Cirkev adventistov siedmeho dňa	5	0,02
Kresťanské zbory	4	0,01
Cirkev československá husitská	2	0,01
Bahájske spoločenstvo	2	0,01
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	1	0,005
Nezistené	3769	11,32

www.statistics.sk

Až pri 11,32 % obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie. Vo väčšom zastúpení sú aj obyvatelia gréckokatolíckeho vierovyznania (15,95 %) a pravoslávneho (3,72 %). Podrobnú štruktúru vierovyznania v absolútnom vyjadrení prezentuje nasledujúci graf (podľa posledného sčítania SODB 2011).

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k Slovenskej národnosti – 85,10 %. V malej miere je oficiálne zastúpená rómska národnosť (2,40 %), Rusínska (3,28 %) a Ukrajinská národnosť (0,77 %). V meste žijú aj obyvatelia českej, ruskej, poľskej, maďarskej a nemeckej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	28334	85,10
Maďarská	34	0,10
Rómska	800	2,40
Rusínska	1093	3,28
Ukrajinská	257	0,77
Česká	98	0,29
Moravská	2	0,01
Ruská	13	0,04
Bulharská	3	0,01
Nemecká	7	0,02
Chorvátska	1	0,00
Moravská	2	0,01
Židovská	3	0,01
Poľská	63	0,19
nezistená	2947	8,85
ostatné	40	0,12

Zdroj: www.statistics.sk

1.3.1. Demografia

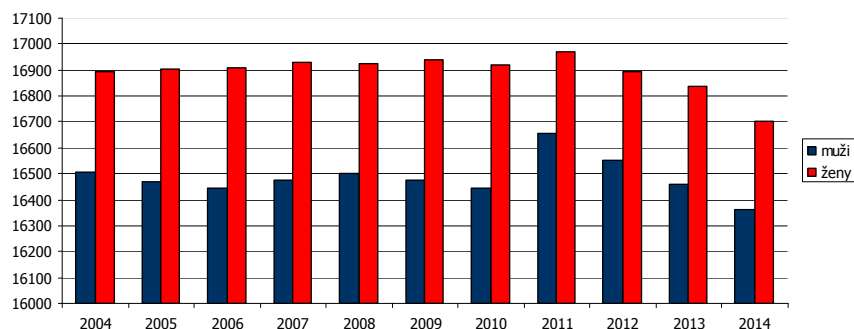
Úroveň sociálneho rozvoja charakterizuje viacero ukazovateľov, medzi ktoré patrí aj demografická situácia a zloženie obyvateľstva. Pre demografický vývoj je vo všeobecnosti charakteristický znižujúci sa prirodzený prírastok obyvateľstva a starnutie populácie. V prípade mesta Bardejov bol zaznamenaný pokles počtu obyvateľov.

Stav obyvateľstva ku koncu obdobia (k 31.12.)

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Bardejov 1.1.	33402	33400	33374	33356	33405	33426	33418	33719	33625	33451	33296
Bardejov 30.6.	33394	33341	33409	33387	33442	33423	33409	33672	33538	33374	33178
Bardejov 31.12.	33400	33374	33356	33405	33426	33418	33362	33625	33451	33296	33060
muži	16507	16471	16445	16474	16500	16476	16445	16655	16555	16461	16360
ženy	16893	16903	16911	16931	16926	16942	16917	16970	16896	16835	16700
Index	-	0,999	0,999	1,001	1,001	1,000	0,998	1,008	0,995	0,995	0,993
Priemer Ix											0,999

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj počtu žien a mužov do roku 2014

Zdroj: ŠÚ SR

Za sledované 11 ročné obdobie v priemere počet obyvateľov klesol o 1,01 %. Priemerný index dosiahol hodnotu 0,999, čo predstavuje priemerný ročný pokles o 0,09 %. V priebehu sledovaného obdobia bol vývoj počtu obyvateľov nerovnomerný. V roku 2007 bol zaznamenaný nárast o 49 obyvateľov, v roku 2011 to bolo 263 obyvateľov. Výraznejší pokles bol zaznamenaný v roku 2014 - 236 osôb. K vysokému poklesu došlo aj v roku 2012 - 174.

Nasledujúca tabuľka prezentuje hustotu obyvateľov na km². Hustota obyvateľstva v meste vysoko prevyšuje úroveň Slovenska. Z dlhodobého hľadiska dochádza v meste k miernemu poklesu hustoty obyvateľstva. V roku 2004 dosiahla hustota hodnotu 458,70 a do roku 2014 klesla na hodnotu 458,67.

Hustota obyvateľov na km² k 31.12. podľa územie a rok

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	109,77	109,87	109,95	110,08	110,26	110,5	110,75	110,09	110,28	110,4	110,51
Okres Bardejov	81,57	81,69	81,84	81,90	81,99	82,20	82,45	83,18	83,19	83,17	83,17
Mesto Bardejov	458,70	460,83	461,71	461,34	462,09	461,72	461,53	465,5	463,64	461,37	458,67

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

1.3.2. Prirodzený prírastok a úbytok

Nasledujúca tabuľka prezentuje prirodzený prírastok/úbytok obyvateľstva v SR (hrubá miera) obyvateľov, ako aj prirodzený prírastok v meste Bardejov.

Prirodzený prírastok

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	0,35	0,18	0,11	0,11	0,78	1,53	1,28	1,65	0,57	0,51	0,68
prirodzený prírastok	163	99	115	139	150	127	120	122	25	36	34
hrubá miera pr. prír.	4,88	2,97	3,44	4,16	4,49	3,8	3,59	3,62	0,75	1,08	1,02

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj ukazovateľa prirodzeného prírastku obyvateľstva v SR v sledovanom období vykazuje pozitívny trend od roku 2011. Počet živonarodených prekračuje v meste počet zomrelých obyvateľov v každom roku sledovaného obdobia. Najvyšší prirodzený prírastok bol zaznamenaný v roku 2004 a 2008. Problémom mesta je v tomto prípade migrácia, ktorá je spôsobená hlavne nedostatkom pracovných miest v meste alebo jeho okolí.

1.3.3. Pôrodnosť

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet živonarodených a vývoj počtu narodených za mesto Bardejov. V medziročnom porovnaní možno sledovať mierny klesajúci trend, čo je dôsledok zlej ekonomickej situácii začínajúcich rodín a s tým súvisiacim problematickým zabezpečením základných životných potrieb - bývanie. Rastový trend v SR bol evidovaný do roku 2009, kedy na 1000 obyvateľov pripadalo 11,30 živonarodených. Do roku 2014 klesol tento počet na 10,16. V súčasnosti je v meste

vyrovnaný trend, aj keď vývoj počtu narodených v meste ovplyvnila ekonomická kríza. Pokles pôrodnosti sa znížil práve okolo roku 2010. V roku 2014 hodnota klesla na 280.

<i>Počet živonarodených</i>											
Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	9,99	10,10	10,00	10,08	10,61	11,30	11,12	11,27	10,27	10,13	10,16
narodení	370	334	341	352	380	374	365	336	268	305	280
živonarodení	369	333	341	351	379	372	364	336	267	304	279
hrubá miera živorod.	11,05	9,99	10,21	10,51	11,33	11,13	10,9	9,98	7,96	9,11	8,41

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Štatistika počtu potratov v SR vykazuje porovnateľné tendencie, ako v prípade mestskej štatistiky. Z hľadiska trendu počet potratov v meste mierne klesá, hodnota sa nachádza nad aj pod celoslovenskými hodnotami.

<i>Počet potratov</i>											
Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	3,73	3,59	3,53	3,39	3,41	3,31	3,17	3,13	3,03	3,02	2,88
potratovosť	89	82	100	97	113	102	83	100	82	50	61
hrubá miera potratovosti	2,67	2,46	2,99	2,91	3,38	3,05	2,48	2,97	2,44	1,5	1,84
index potratovosti	24,05	24,55	29,33	27,56	29,74	27,27	22,74	29,76	30,6	16,39	21,79
ukončené tehotenstvá	459	416	441	449	493	476	448	436	350	355	341
hrubá miera uk. tehot.	13,74	12,48	13,2	13,45	14,74	14,24	13,41	12,95	10,44	10,64	10,28

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

1.3.4. Úmrtnosť

Počet zomretých obyvateľov SR (hrubá miera) vykazuje stabilný trend s miernym trendom poklesu. Počet kolíše okolo 9,75. Najvyšší počet bol zaznamenaný v roku 2007. V prípade mesta Bardejov postupne počet zomretých narastá. Kým v roku 2004 bolo evidovaných 206 zomretých, do roku 2014 vzrástol ich počet na 245. Najvyšší počet zomretých bolo evidovaných v roku 2013.

<i>Počet zomretých</i>											
Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	9,63	9,93	9,89	9,98	9,83	9,77	9,84	9,61	9,7	9,62	9,48
zomretí	206	234	226	212	229	245	244	214	242	268	245
hrubá miera úmrtnosti	6,17	7,02	6,76	6,35	6,85	7,33	7,3	6,36	7,22	8,03	7,38

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

1.3.5. Migrácia

Migrácia obyvateľstva t.j. rozdiel medzi prisťahovanými a vystáňovanými obyvateľmi vykazuje pozitívny vývoj. Rozhodujúci podiel na migrácii obyvateľstva v meste pripadá na občanov v produktívnom veku. V sledovanom období vykazoval migračný prírastok negatívny trend v každom roku. Najvyššia negatívna bilancia bola zaznamenaná v roku 2011 a 2014.

<i>Saldo sťahovania</i>											
Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	0,53	0,63	0,71	1,26	1,31	0,81	0,62	0,55	0,63	0,44	0,32
migračné saldo	-165	-125	-133	-90	-129	-135	-176	-216	-199	-191	-270
hr. miera migr. salda	-4,94	-3,75	-3,98	-2,7	-3,86	-4,04	-5,27	-6,41	-5,93	-5,72	-8,14

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty migrujúcich za mesto Bardejov. Najvyšší počet obyvateľov migruje mimo územia. Malá časť obyvateľov sa vystáňovala mimo hraníc SR.

Migrácia obyvateľstva

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
prist'ahovaní	285	272	293	314	229	243	248	234	206	244	213
vyst'ahovaní	450	397	426	404	358	378	424	450	405	435	483

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V sledovanom období postupne počet vyst'ahovaných narastá (aj keď je problematické určenie trendu). Stúpajúca tendencia bola zaznamenaná hlavne do roku 2011, následne do roku 2014. V roku 2014 počet vyst'ahovaných dosiahol hodnotu 483. Najväčší počet prist'ahovaných bol zaznamenaný v roku 2007, kedy sa do mesta prist'ahovalo celkovo 314 obyvateľov.

Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj celkového prírastku obyvateľov v SR (hrubá miera), ktorý je súčtom prirodzeného a migračného prírastku a absolútne hodnoty za mesto. Celkový prírastok vykázal v SR vždy kladnú hodnotu.

Celkový prírastok (- úbytok)

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	0,89	0,81	0,83	1,36	2,08	2,34	1,91	2,20	1,20	0,94	1,00
celkový prírastok	-2	-26	-18	49	21	-8	-56	-94	-174	-155	-236
hrubá miera celk. pr.	-0,06	-0,78	-0,54	1,47	0,63	-0,24	-1,68	-2,79	-5,19	-4,64	-7,11

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Celkový prírastok v meste vykazuje nerovnomerný trend. K najvyššiemu prírastku došlo v roku 2007, kedy počet obyvateľov dosiahol hodnotu 49. K najvyššiemu úbytku došlo v roku 2014 a to o -236 obyvateľov a v roku 2012 a to -174 obyvateľov.

1.3.6. Sobášnosť a rozvodovosť

Nasledujúce tabuľky prezentujú vývoj počtu sobášov a rozvodov v SR (hrubá miera) a sobášnosť a rozvodovosť v meste Bardejov. Rovnako, ako v prípade predchádzajúcich štatistík, je aj v tomto prípade problematické identifikovanie trendu. Hrubá miera v SR roku 2004 dosiahla hodnotu 5,18. Do roku 2014 mierne klesla na 4,93.

Počet sobášov

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	5,18	4,85	4,81	5,08	5,23	4,86	4,68	4,75	4,81	4,71	4,93
sobášnosť	210	177	159	193	191	177	178	188	184	176	189
hrubá miera sobášnosti	6,29	5,31	4,76	5,78	5,71	5,3	5,33	5,58	5,49	5,27	5,7

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V porovnaní s regionálnou štatistikou je sobášnosť v meste vyššia, ako v prípade SR. Najväčší počet sobášov bol v meste evidovaný v roku 2004 a 2007. V prípade rozvodovosti boli hodnoty nad, aj pod úrovňou SR. Najväčší počet rozvodov bol v meste evidovaný v roku 2008, 2010 a 2011.

Počet rozvodov

Mesto Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	2,02	2,14	2,36	2,26	2,34	2,34	2,21	2,06	2,02	2,02	1,94
rozvodovosť	37	45	65	46	81	73	81	81	74	71	62
hrubá miera roz.	1,11	1,35	1,95	1,38	2,42	2,18	2,42	2,41	2,21	2,13	1,87
index rozvodovosti	17,62	25,42	40,88	23,83	42,41	41,24	45,51	43,09	40,22	40,34	32,8

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

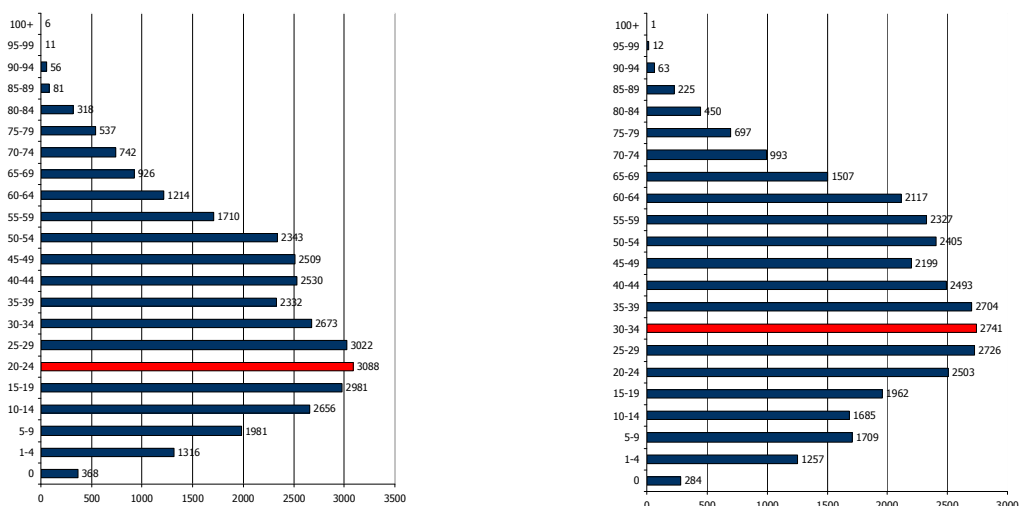
1.3.7. Veková štruktúra

Nasledujúca tabuľka predstavuje vývoj počtu obyvateľov podľa 5 ročných vekových skupín.

<i>Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	33400	33374	33356	33405	33426	33418	33362	33625	33451	33296	33060
0	368	333	334	351	373	369	359	331	271	304	284
1-4	1316	1343	1373	1354	1384	1387	1421	1406	1389	1285	1257
5-9	1981	1901	1775	1717	1668	1673	1652	1743	1723	1753	1709
10-14	2656	2523	2348	2205	2041	1958	1875	1824	1737	1698	1685
15-19	2981	2890	2826	2773	2742	2611	2473	2306	2195	2036	1962
20-24	3088	3027	3026	2963	2916	2869	2772	2704	2643	2620	2503
25-29	3022	3068	3064	3084	3026	2978	2914	2926	2846	2770	2726
30-34	2673	2756	2842	2887	2902	2883	2901	2901	2893	2829	2741
35-39	2332	2310	2317	2408	2531	2603	2677	2756	2778	2774	2704
40-44	2530	2505	2419	2352	2247	2262	2273	2260	2336	2452	2493
45-49	2509	2458	2474	2412	2431	2437	2397	2368	2303	2187	2199
50-54	2343	2437	2446	2500	2461	2410	2351	2422	2371	2402	2405
55-59	1710	1825	1992	2085	2175	2217	2325	2356	2398	2358	2327
60-64	1214	1254	1283	1370	1502	1605	1719	1918	2002	2078	2117
65-69	926	960	1004	1013	1057	1127	1151	1176	1258	1385	1507
70-74	742	756	760	813	822	818	861	917	920	942	993
75-79	537	544	558	572	563	600	622	656	698	707	697
80-84	318	326	334	337	361	385	388	418	435	432	450
85-89	81	92	114	149	170	174	170	184	192	219	225
90-94	56	51	52	41	33	23	35	40	53	52	63
95-99	11	10	10	14	15	21	17	10	6	11	12
100+	6	5	5	5	6	8	9	3	4	2	1

Zdroj: 20.5.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vekové zloženie obyvateľstva v roku 2004 a 2014

K najvyššiemu nárastu došlo vo vekových skupinách od 30 do 34 rokov a od 35 – 39. Sledovanie jednotlivých vekových skupín je dôležité z hľadiska formovania ponuky služieb a formovania infraštruktúry v meste Bardejov.

Prognózy

Deti predškolského veku

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	271	258	247	235	224	214	204	195	186	177	169
1-4	1233	1210	1187	1164	1142	1121	1099	1079	1058	1038	1018
0 – priem. Index				0,954	% nárast – 0						-37,61
1-4 priem. Index				0,981	% nárast 1 – 4						-17,42
Abs. nárast											-317
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											4,545
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											3,575

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 1 roka až o 37,61 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 17,42 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 4,545 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 3,575 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k poklesu počtu detí o cca. 317. Pokles by mal byť relatívne významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 5 – 14

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	1717	1725	1733	1741	1749	1757	1766	1774	1782	1791	1799
10-14	1635	1587	1540	1495	1451	1408	1367	1326	1287	1249	1212
5-9 – pr. Index				1,005	% nárast 5 - 9						4,77
10-14 pr. Index				0,971	% nárast 10 - 14						-25,86
Abs. nárast											-341
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											10,130
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											9,066

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá rovnako pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 341. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí stúpnuť o 4,77 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 25,86 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 9,066 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania a je aj zriaďovateľom základných škôl. Ak sa doterajší trend zachová, nebude v sledovanom období nevyhnutné tieto zariadenia racionalizovať.

Veková skupina 15 – 19

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	1853	1812	1750	1715	1663	1616	1568	1520	1473	1425	1377
15-19 – pr. Index				0,971	% nárast 15-19						-25,67
Abs. nárast											-476
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											5,600
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											4,147

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2025 klesnúť na 4,147 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 476.

Veková skupina 20 – 29

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 20-29</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
20-24	2436	2370	2307	2245	2185	2126	2069	2013	1959	1907	1855
25-29	2678	2632	2586	2541	2496	2453	2410	2368	2326	2286	2246
20-24 - pr. Index				0,973	% nárast – 20-24						-23,83
25-29 - pr. Index				0,983	% nárast 25 – 29						-16,15
Abs. nárast											-1013
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											15,453
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											12,347

V rizikovej skupine od 20 do 29 sa predpokladá celkový pokles o 1013 obyvateľov. Celkovo 23,83 % pokles sa predpokladá v skupine od 20 do 24. V skupine od 25 do 29 rokov sa predpokladá % pokles o 16,15 %. Táto skupina je spotrebiteľom bežných verejných služieb, zároveň sa vyznačuje najintenzívnejšou migračnou aktivitou.

Veková skupina 30 – 44

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 30-44</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
30-34	2714	2687	2660	2634	2607	2581	2556	2530	2505	2480	2456
35-39	2725	2747	2768	2790	2812	2834	2856	2879	2901	2924	2947
40-44	2542	2593	2644	2697	2750	2805	2860	2917	2975	3034	3094
30-34 - pr. Index				0,990	% nárast – 30-34						-9,51
35-39 - pr. Index				1,008	% nárast – 35-39						8,13
40-44 - pr. Index				1,020	% nárast – 40-44						21,70
Abs. nárast											515
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											24,117
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											25,580

Vekové skupiny od 30 do 44 rokov predpokladajú heterogénny vývoj. V skupine od 30 – 34 sa predpokladá pokles o 9,51 %. Nárast sa predpokladá v skupine od 40 – 44 rokov a 35 – 39 rokov. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb. Nižšie vekové skupiny tiež preferujú možnosti aktívneho trávenia voľného času. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov v tejto vekovej skupine narásť o 515. Kým v roku 2015 sa predpokladá celkový podiel na 24,117 %, do roku 2025 by tento podiel mal stúpnúť na 25,580 %.

Veková skupina 45 – 59

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 45-59</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
45-49	2155	2111	2069	2027	1986	1946	1907	1868	1831	1794	1757
50-54	2405	2400	2389	2381	2373	2365	2357	2349	2341	2332	2324
55-59	2350	2374	2398	2422	2446	2470	2495	2520	2545	2571	2596
45-49 – pr. Index				0,980	% nárast - 45-49						-18,43
50-54 - pr. Index				0,997	% nárast - 50-54						-3,33
55-59 - pr. Index				1,010	% nárast - 55-59						10,47
Abs. nárast											-231
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											20,878
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											20,106

Vo vekových skupinách od 45 do 59 rokov sa predpokladá nárast v 1 skupine. V skupine od 55 – 59 sa predpokladá nárast o 10,47 %. K najväčšiemu poklesu by malo dôjsť v prípade skupiny od 45 do 49 rokov. V absolútnom vyjadrení by mal klesnúť počet obyvateľov o 231. Celkový podiel na počte

obyvateľov by mal činiť 20,106 %. Tieto skupiny obyvateľov sú spotrebiteľmi bežných komunálnych služieb, ako aj zdravotníckych služieb, kultúry a športu.

Veková skupina 60 –

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	2239	2298	2320	2375	2416	2459	2502	2545	2588	2631	2674
65-69	1598	1635	1690	1724	1770	1813	1857	1900	1943	1987	2030
70-74	1033	1074	1116	1161	1207	1255	1305	1357	1411	1467	1525
75-79	718	741	763	787	811	836	862	889	916	944	973
80-84	464	479	495	511	527	544	561	579	598	617	637
85-89	237	250	264	278	293	309	326	343	362	381	402
90-94	78	82	85	89	92	94	98	101	105	108	111
95-99	12	12	11	11	11	11	11	11	10	10	10
100+	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
60+ – pr. Index				1,027	% nárast – 60+						31,09
Abs. nárast											1983
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											19,277
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											25,179

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 31,09 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 25,179 %, čo je v porovnaní s ostatnými samosprávami výrazne vyššia hodnota. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 1983 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

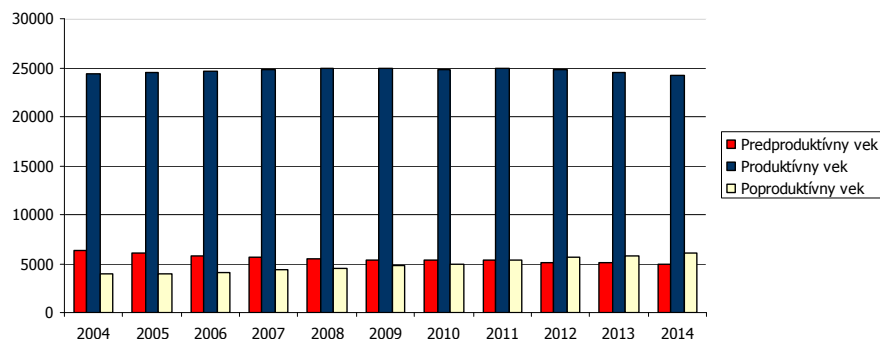
Ďalšie demografické charakteristiky

Najväčší podiel pripadá na obyvateľov v produktívnom veku, najmenší podiel na obyvateľov v predproduktívnom veku. V skupine v poproduktívnom veku bol zaznamenaný výrazný nárast. Za 11 ročné obdobie vzrástol počet obyvateľov o cca. 55,8 %. V skupine v predproduktívnom veku bol zaznamenaný pokles (21,92 %). Počet obyvateľov v produktívnom veku zaznamenal pokles o 0,9 %.

<i>Obyvateľstvo podľa štruktúry základných vekových skupín</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Predproduktívny vek	6321	6100	5830	5627	5466	5387	5307	5304	5120	5040	4935
Produktívny vek	24402	24530	24689	24834	24933	24875	24802	24917	24765	24506	24177
Poproduktívny vek	3891	3998	4120	4314	4529	4761	4972	5322	5568	5828	6065

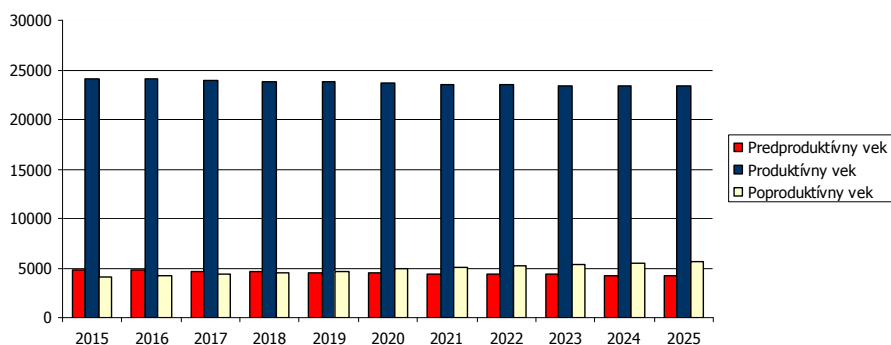
Zdroj: 20.6.2014, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Vývoj vekovej štruktúry obyvateľstva v sledovanom období

Ako prezentuje graf, za uvedených 11 rokov došlo k nárastu vo vekovej skupine poproduktívneho veku.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

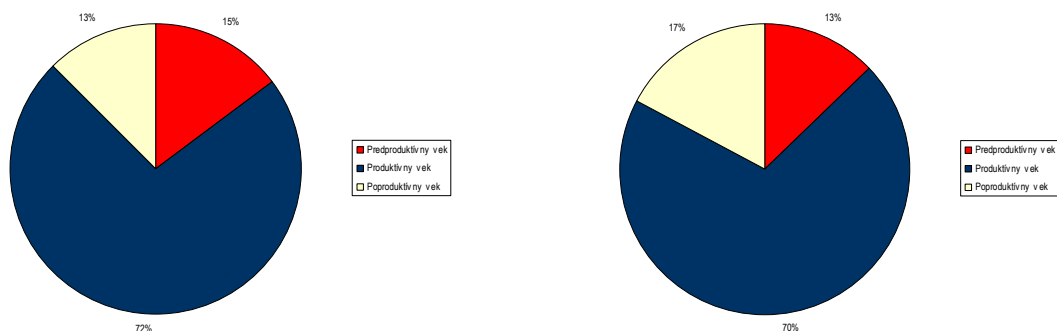

Do roku 2025 sa predpokladá nárast obyvateľov v rovnakých vekových skupinách.

Predpokladaný vývoj počtu obyvateľstva do roku 2025

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Predproduktívny vek	4856	4780	4707	4636	4567	4500	4436	4374	4313	4255	4199
Produktívny vek	24097	24023	23890	23825	23734	23654	23579	23509	23444	23383	23328
Poproduktívny vek	4141	4273	4426	4561	4712	4862	5019	5180	5345	5514	5689

Štruktúra obyvateľstva - prognóza

1.3.8. Príjmy a výdavky domácností

Príjmy domácností

Priemerný čistý príjem domácnosti mal v sledovanom období rastúcu tendenciu. V priemere stúpol od roku 2003 do roku 2013 o 56,39 %. Spomedzi ostatných regiónov SR je na podpriemernej úrovni.

Čisté peňažné príjmy v Eur

	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Slovenská republika	235,31	241,62	251,18	285,97	320,43	352,22	350,61	348,95	361,77	366,34	370,00
Bratislavský kraj	294,50	340,47	326,23	381,30	407,87	465,57	441,32	442,79	452,51	468,54	487,00
Trnavský kraj	229,10	239,16	253,60	285,97	335,43	367,58	359,39	373,21	376,65	384,57	388,00
Trenčiansky kraj	232,99	221,07	242,18	282,85	309,81	338,55	347,04	355,47	364,55	370,95	376,00
Nitriansky kraj	226,71	230,30	254,03	285,27	321,72	349,13	345,28	343,98	361,81	352,16	354,00
Žilinský kraj	219,58	235,28	241,15	277,14	307,21	336,53	345,47	337,53	356,26	367,01	362,00
Banskobystrický kraj	229,17	229,27	241,98	276,04	309,99	331,48	323,81	335,25	349,62	353,07	356,00
Prešovský kraj	209,72	221,37	222,83	247,53	287,54	309,19	327,03	305,47	327,08	327,65	328,00
Košický kraj	245,97	235,44	243,71	269,57	304,87	340,95	331,15	322,07	330,44	333,77	337,00

Výdavky domácností

Štruktúru výdavkov domácností prezentuje nasledujúca tabuľka. Najvyššie výdavky domácnosti dlhodobo plynú na bývanie (51,32 €) a stravovanie (cca. 64,64 € na osobu). Vysoký podiel (hlavne v prípade pracujúceho obyvateľstva obce) pripadá na dopravu do zamestnania, keďže, hlavné pracovné trhy sa nachádzajú mimo okresu – hlavne v meste Prešov, prípade v meste Bratislava.

<i>Čisté peňažné výdavky v Eur</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Spolu	205,30	210,22	256,01	275,07	268,33	265,36	258,47	286,00	285,31	279,51	274,56
Potraviny a nealko. náp.	51,75	52,02	56,94	57,47	60,40	55,41	60,07	63,28	64,21	65,49	64,64
Alk. nápoje a tabak	5,74	5,10	5,74	6,38	6,44	6,74	7,43	8,35	7,74	7,69	7,89
Odievanie a obuv	11,78	12,63	14,40	15,72	16,17	13,80	14,76	18,66	15,17	14,58	13,72
Bývanie, voda, elektrina,	46,04	43,23	51,06	52,63	54,80	50,32	52,31	54,29	55,20	53,05	51,32
Nábytok, byt. vybavenie	8,60	8,53	9,36	11,47	13,90	10,61	9,86	10,26	11,81	11,50	11,13
Zdravotníctvo	5,58	5,43	6,19	5,78	6,79	7,72	8,50	9,32	9,68	9,57	9,18
Doprava	14,64	16,05	26,18	31,63	16,65	18,38	18,13	21,73	21,51	20,26	20,52
Pošty a telekomunikácie	7,77	9,07	11,62	12,23	13,79	15,03	13,91	15,08	16,51	16,18	16,49
Rekreácia a kultúra	11,68	10,71	13,86	14,63	16,30	12,55	15,86	17,86	17,65	17,17	16,28
Vzdelávanie	1,13	2,05	1,73	1,89	1,65	1,34	0,78	1,14	0,86	0,89	0,69
Hotely, kaviarne a rešt.	10,92	13,24	16,13	15,33	16,43	17,48	17,42	19,83	20,77	19,86	19,14
Rozličné tovary a služby	16,00	16,69	19,21	21,25	19,61	16,58	16,13	18,41	19,03	18,44	18,02
Ostatné výdavky	13,68	15,47	23,60	28,66	25,40	39,42	23,34	27,79	25,16	24,83	25,53

Naopak najnižší podiel výdavkov pripadá na vzdelávanie a zdravotníctvo, čo môže súvisieť aj so zložením obyvateľstva (posun k vyšším vekovým ročníkom). Pomerne vysoké % výdavkov pripadá na poštové a telekomunikačné služby.

1.3.9. Štruktúra ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Za ekonomicky aktívne obyvateľstvo sa považujú osoby, ktoré sú v pracovnom, členskom, služobnom alebo obdobnom pomere k nejakej organizácii, družstvu, súkromnej osobe alebo inému právnomu subjektu, zamestnávateľa, pomáhajúci, nezamestnaní, osoby samostatne činné, a to bez ohľadu na dĺžku pracovného úväzku. Za ekonomicky aktívnych sa považujú aj osoby na vojenskom cvičení, vo väzbe a vo výkone trestu odňatia slobody – pokiaľ trval ich pracovný pomer, ženy na materskej – rodičovskej dovolenke, ak trval ich pracovný pomer a nezamestnaní. Celkový rozsah ekonomickej aktivity obyvateľstva ovplyvňuje predovšetkým veková štruktúra obyvateľstva – predovšetkým zastúpenie obyvateľstva v produktívnom veku, ako aj zamestnanosť žien. Za prácou odchádzalo v roku 2011 12924 obyvateľov – na pracovný trh v krajskom meste Prešov, ako aj v meste Bratislava. Väčšina obyvateľov pracovala v službotvornom sektore – 9621 obyvateľov. Vo výrobe to bolo zamestnaných 4600 obyvateľov.

<i>Ekonomicky aktívne obyvateľstvo</i>					
	spolu	odch. za prácou	primárny sektor	sekundárny sektor	terciárny sektor
Bardejov	16280	12924	614	4600	9621
<i>Bardejov</i>	<i>14694</i>	<i>11630</i>	<i>563</i>	<i>4092</i>	<i>8681</i>
Bardejov – histor. jadro	238	211	15	59	112
Za Halpušovou	2674	2170	94	734	1618
Partizánska	50	38	2	10	35
Ihrisko	161	125	3	48	100
Za rajom	1128	868	54	272	692
Česká Lipa	746	621	22	225	456
Pri železničnej stanici	30	29	3	7	18
Groner	83	70	6	23	52
Za železničnou stanicou	174	141	4	36	112
Starý Blich	81	63	3	19	52
Školský areál	242	193	11	60	157
Pri Lukavici	148	119	10	36	89
Poštárka	670	226	50	207	303
Bardejovská Zábava	184	148	8	60	98
Baňa	0	0	0	0	0

Mihaľov	108	80	3	45	58
Koligrund	2	1	0	0	2
Nad papierňou	1468	1216	57	403	863
Pod papierňou	62	49	0	15	47
Široká	0	0	0	0	0
Hospodársky dvor	4	3	0	0	4
Moliterka	733	621	21	169	511
Priemyselný obvod II	37	33	2	10	25
Priemyselný obvod I	0	0	0	0	0
Za chotárnym potokom	0	0	0	0	0
Jedľovec	14	12	1	2	10
Dlhá hora	0	0	0	0	0
Kobyľská hora	0	0	0	0	0
Mníchovský potok	0	0	0	0	0
Vínny vrch I	0	0	0	0	0
Za tehelňou	0	0	0	0	0
Bardejovské Kúpele	12	9	4	1	5
Kamenná hora	0	0	0	0	0
Kúpeľná strana	77	63	3	7	60
Vínny vrch II	3345	2696	111	1019	1920
Obrancov mieru	2223	1825	76	625	1282
<i>Bardejovská Nová Ves</i>	<i>823</i>	<i>698</i>	<i>20</i>	<i>277</i>	<i>481</i>
Bardejovská Nová Ves	558	461	16	203	309
Andrejovo	265	237	4	74	172
<i>Dlhá Lúka</i>	<i>763</i>	<i>596</i>	<i>31</i>	<i>231</i>	<i>459</i>
Dlhá Lúka	763	596	31	231	459

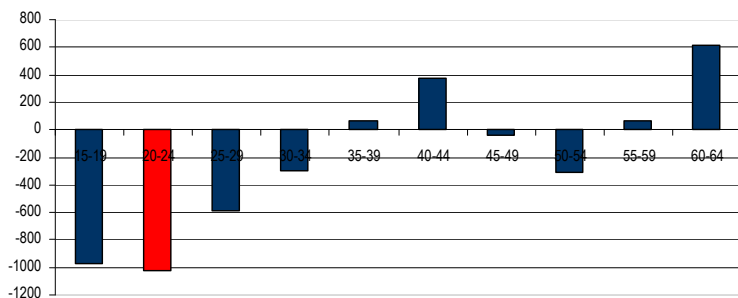
Najviac ekonomicky činného obyvateľstva pripadá na vekovú skupinu od 30 do 34 rokov a skupinu od 40 do 45 rokov. Naopak najmenšiu skupinu ekonomicky aktívneho obyvateľstva tvoria obyvatelia od 15 do 19 rokov. Pokles v medziročnom porovnaní 2004 až 2014 bol zaznamenaný v skupine od 15-34 a 45-54 rokov. K najväčšiemu nárastu došlo v prípade skupiny od 40 do 44 rokov.

Ekonomicky aktívne obyvateľstvo podľa štruktúry veku a pohlavia k 2004 a 2014

Vek	2004	2014	rozdiel 2014 -2004
15-19	2656	1685	-971
20-24	2981	1962	-1019
25-29	3088	2503	-585
30-34	3022	2726	-296
35-39	2673	2741	68
40-44	2332	2704	372
45-49	2530	2493	-37
50-54	2509	2199	-310
55-59	2343	2405	62
60-64	1710	2327	617

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Zmeny v početnostiach vekových kohort ekonomicky aktívneho obyvateľstva

Z ekonomického hľadiska je daná štruktúra vyhovujúca, nakoľko sa pomerne veľká časť ekonomicky činných obyvateľov pohybuje vo vekovej skupine od 20 do 34 rokov.

1.3.10. Náboženská charakteristika

Mesto je podľa kritéria vierovyznania značne heterogénne. Dominantná časť obyvateľov sa hlásila k rímsko-katolíckemu vierovyznaniu (57,21 %). Celkovo 7,06 % obyvateľov je príslušníkmi evanjelickej cirkvi a cca. 4,96 % obyvateľov je bez vyznania.

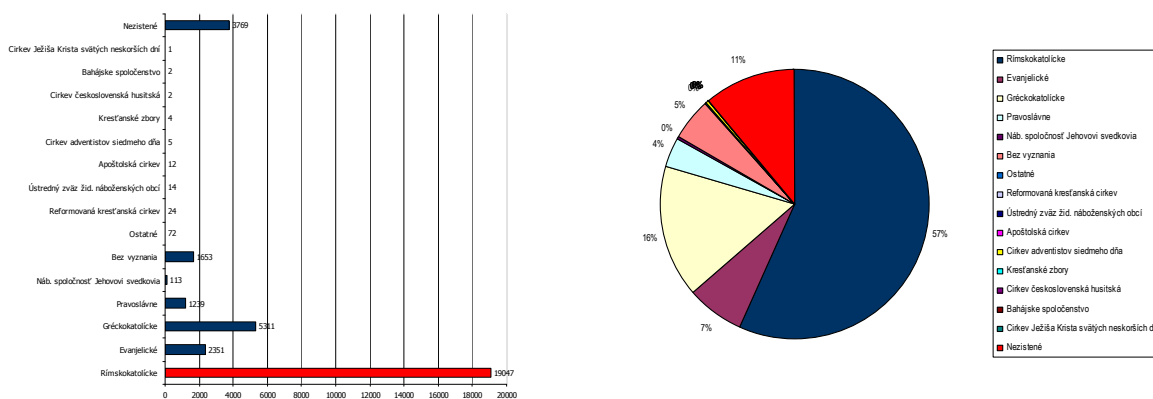
Bývajúce obyvateľstvo podľa náboženského vyznania

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Rímskokatolícke	19047	57,21
Evanjelické	2351	7,06
Gréckokatolícke	5311	15,95
Pravoslávne	1239	3,72
Náb. spoločnosť Jehovovi svedkovia	113	0,34
Bez vyznania	1653	4,96
Ostatné	72	0,22
Reformovaná kresťanská cirkev	24	0,07
Ústredný zväz žid. náboženských obcí	14	0,04
Apoštolská cirkev	12	0,04
Cirkev adventistov siedmeho dňa	5	0,02
Kresťanské zbory	4	0,01
Cirkev československá husitská	2	0,01
Bahájske spoločenstvo	2	0,01
Cirkev Ježiša Krista svätých neskorších dní	1	0,005
Nezistené	3769	11,32

www.statistics.sk

Až pri 11,32 % obyvateľov nebolo zistené vierovyznanie. Vo väčšom zastúpení sú aj obyvatelia gréckokatolíckeho vierovyznania (15,95 %) a pravoslávneho (3,72 %). Podrobnú štruktúru vierovyznania v absolútnom vyjadrení prezentuje nasledujúci graf (podľa posledného sčítania SODB 2011).

Štruktúra obyvateľstva podľa vierovyznania

1.3.11. Národnostné zloženie

Z hľadiska národnostnej štruktúry sa prevažná časť obyvateľov hlási k Slovenskej národnosti – 85,10 %. V malej miere je oficiálne zastúpená rímska národnosť (2,40 %), Rusínska (3,28 %) a Ukrajinská národnosť (0,77 %). V meste žijú aj obyvatelia českej, ruskej, poľskej, maďarskej a nemeckej národnosti.

Bývajúce obyvateľstvo podľa národnosti v %

Ukazovateľ	SODB 2011	%
Slovenská	28334	85,10
Maďarská	34	0,10
Rómska	800	2,40
Rusínska	1093	3,28
Ukrajinská	257	0,77
Česká	98	0,29
Moravská	2	0,01
Ruská	13	0,04
Bulharská	3	0,01
Nemecká	7	0,02
Chorvátska	1	0,00
Moravská	2	0,01
Židovská	3	0,01
Poľská	63	0,19
nezistená	2947	8,85
ostatné	40	0,12

Zdroj: www.statistics.sk

1.4. Vzdelanie a zamestnanosť

1.4.1. Vzdelanostná štruktúra obyvateľstva

V meste Bardejov majú najvyšší podiel vo vzdelanostnej štruktúre obyvateľstva občania s úplným stredným odborným vzdelaním (20,25 %) a bez školského vzdelania (17,10 %). Veľká časť obyvateľov bez školského vzdelania pripadá na obyvateľov v nižších vekových ročníkoch bez ukončenia základného vzdelávania. Obyvatelia so základným vzdelaním tvorili skupinu 12,14 % osôb. Vysoký podiel obyvateľov pripadá na vysokoškolské vzdelanie II. stupňa.

Podrobná vzdelanostná štruktúra obyvateľov mesta v roku 2012

dosiahnuté vzdelanie	počet	%
úplné stredné odborné (s maturitou)	6741	20,25
vysokoškolské magisterské, inžinierske, doktorské	5049	15,16
bez školského vzdelania	5693	17,10
učňovské (bez maturity)	4102	12,32
základné	4042	12,14
stredné odborné (bez maturity)	2555	7,67
úplné stredné všeobecné	1807	5,43
nezistené	906	2,72
úplné stredné učňovské (s maturitou)	1147	3,44
vysokoškolské bakalárske	1024	3,08
vyššie odborné vzdelanie	467	1,40
vysokoškolské doktorandské	163	0,49

Zdroj: statistics.sk, 10.8.2015

Z hľadiska uplatnenia sa obyvateľstva na trhu práce má uvedená vzdelanostná štruktúra reatívne pozitívny pomer. Z hľadiska ďalšieho vývoja je potrebné v meste ďalej zvyšovať počet obyvateľov so stredným odborným a úplným stredným vzdelaním.

1.4.2. Vzdelanostná štruktúra rómskeho etnika

Vzdelanostná štruktúra rómskeho obyvateľstva kopíruje celoslovenské štatistiky. Vzdelanosť je hlavným problémom nielen z hľadiska prístupu na trh práce, ale aj z hľadiska spôsobu života, stravovania, hygieny a páchania trestnej činnosti.

Dominantná časť obyvateľov rómskeho etnika má ukončené len základné vzdelanie. Druhou najpočetnejšou skupinou sú obyvatelia bez vzdelania. Uvedené skupiny sa vyznačujú nulovou kvalifikáciou čiastočne bez schopnosti čítať a písať. Z hľadiska pracovného zaradenia sú schopní vykonávať len hrubú manuálnu prácu, väčšinou sezónnu. Mnohí obyvatelia v tejto skupine nedisponujú ani pracovnými návykmi a s tým súvisiacou pravidelnosťou, zodpovednosťou. Z hľadiska času sa situácia ešte zhoršuje a je potrebné prijať prísnejšie opatrenia hlavne z úrovne štátu.

1.4.3. Štruktúra zamestnanosti v meste

Reštrukturalizácia ekonomiky od konca osemdesiatych rokov mala významný dopad aj na zamestnanosť obyvateľstva v meste. Zmeny sa dotkli predovšetkým väčšiny priemyselných odvetví. Nasledujúca tabuľka prezentuje štruktúru pracujúcich podľa jednotlivých odvetví národného hospodárstva. Najväčšie zastúpenie majú v meste a regióne priemyselné odvetvia, administratíva, zdravotníctvo a verejná správa. Od roku 2009 sa podiel priemyslu na zamestnaní mierne znížil (21,6 %). Najvýraznejší pokles nastal v prípade priemyselnej výroby, školstva, poľnohospodárstva a lesníctva.

Štruktúra zamestnanosti v %						
	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Poľnohospodárstvo, les...	5,0	4,2	4,3	5,2	3,3	3,1
Priemysel spolu	22,9	22,8	18,8	16,9	23,3	21,6
Priemyselná výroba	21,6	21,4	17,6	15,7	22,1	20,5
Dodávka elektriny, plyn...	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Dodávka vody; čistenie ...	1,1	1,1	1,0	1,0	0,9	0,8
Stavebníctvo	8,3	5,4	8,7	8,2	5,0	5,6
Veľkoobchod a maloob...	9,0	9,7	13,3	13,7	8,6	9,2
Doprava a skladovanie	6,8	4,1	4,8	4,5	5,1	6,0
Ubytovacie a stravovac...	2,5	2,7	2,6	3,3	3,4	3,4
Informácie a komunikácia	0,1	0,1	0,1	0,2	0,3	0,4
Finančné a poisťovacie ...	1,2	1,1	1,0	0,9	0,9	0,8
Činnosti v oblasti nehu...	0,6	0,7	0,8	1,0	1,3	2,3
Odborné, vedecké a tech...	0,2	0,1	0,5	0,9	0,4	0,1
Administratívne a podpo...	7,1	7,1	6,3	4,9	10,2	10,0
Verejná správa a obrana; ...	7,7	8,8	7,5	10,1	12,0	12,2
Vzdelávanie	15,2	14,4	13,2	12,3	10,1	9,7
Zdravotníctvo a sociál...	10,3	14,1	15,1	17,2	12,3	12,9
Umenie, zábava a rekr...	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3	0,3
Ostatné činnosti	2,9	2,5	3,2	2,1	3,8	2,5

Zdroj: 20.6.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

V súčasnosti obyvateľstvo pracuje najmä v nevýrobných odvetviach (obchod, doprava, peňažníctvo), v stavebníctve, priemysle a poľnohospodárstve. Pracovné miesta v Bardejove vytvárajú najmä služby - obchody, pohostinstvá, stravovacie zariadenia, zariadenia ubytovania, banky, lekárne, poisťovne, živnostnícke prevádzky (opravovne motorových vozidiel, osobné služby, prevádzky kaderníctiev a kozmetiky a i.).

1.5. Nezamestnanosť, príčiny, dôsledky, prognózy

1.5.1. Vývoj nezamestnanosti

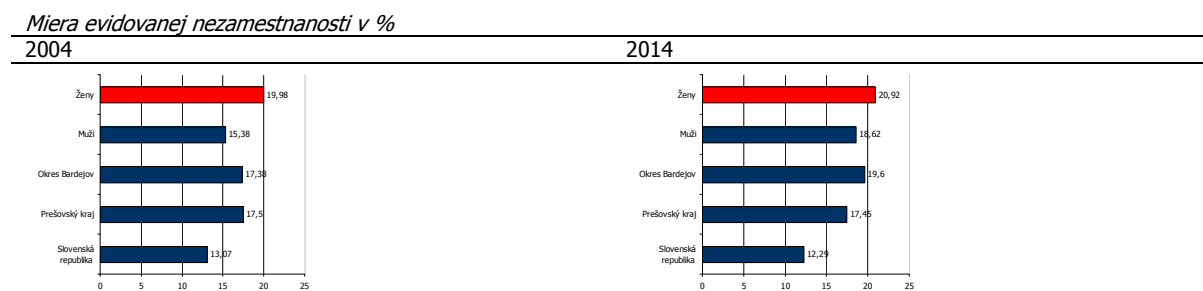
Nezamestnanosť v podmienkach mesta a okresu má výrazne sezónny charakter a je ovplyvňovaná ponukou stavebných, poľnohospodárskych a lesníckych prác, ktoré tvoria dominantnú časť v štruktúre podnikateľského prostredia mesta i okresu. Ďalej je možno konštatovať, že nezamestnanosť je charakterizovaná všeobecne platnými trendmi, zaznamenanými na Slovensku a to sezónnym rastom

v mesiacoch október - február a poklesom od mesiaca marca. V mesiacoch jún - júl zvyšujú mieru nezamestnanosti absolventi stredných a vysokých škôl, čo sa prejavuje aj vo vekovej štruktúre počtu nezamestnaných. Analýza stavu nezamestnanosti v celoslovenskom pohľade poukazuje na skutočnosť, že mesto a okres Bardejov je jednou z oblastí, ktorá v porovnaní s celoslovenským priemerom má jednu z najvyšších mier nezamestnanosti. Súčasne tento negatívny stav ovplyvňujúci príjmy obyvateľstva umocňuje aj fakt, že mesto a okres Bardejov sa radí dlhodobo medzi oblasti s najnižšou priemernou mzdou. Uvedené skutočnosti poukazujú na to, že v meste a okrese Bardejov je dostatočná kapacita zdrojov pracovnej sily v rôznej vekovej a vzdelanostnej štruktúre (Bardejov 2020, 2012, s.28-29).

Vývoj nezamestnanosti vo všeobecnosti zaznamenával až do roku 2007 klesajúci trend. Relatívny počet evidovaných nezamestnaných obyvateľov v meste a regióne prezentuje nasledujúca tabuľka.

<i>Miera evidovanej nezamestnanosti v %</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Slovenská republika	13,07	11,36	9,40	7,99	8,39	12,66	12,46	13,59	14,44	13,50	12,29
Prešovský kraj	17,50	15,77	13,68	12,05	12,86	18,29	17,75	18,95	20,66	19,35	17,45
Okres Bardejov	17,38	15,96	14,05	13,01	15,75	22,00	19,43	19,89	22,35	20,39	19,60
Muži	15,38	13,54	11,45	10,08	12,92	20,74	17,97	18,23	21,13	19,15	18,62
Ženy	19,98	19,16	17,50	17,01	19,65	23,76	21,53	22,20	24,01	22,09	20,92

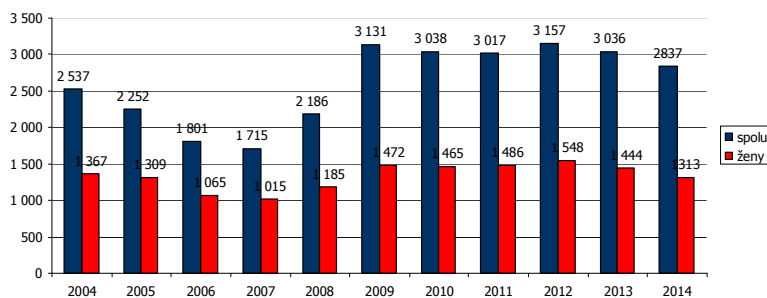
Zdroj: ÚPSVAR, 2004-2014

Vyššia miera evidovanej nezamestnanosti bola takmer počas celého obdobia v prípade ženskej populácie. V roku 2014 dosiahla úroveň 20,92 %. Najvyššia úroveň v prípade mužskej populácie sa evidovala v roku 2012 (21,13 %). Nasledujúca tabuľka prezentuje absolútne hodnoty za mesto Bardejov. V roku 2014 bolo v meste evidovaných 2837 nezamestnaných, pričom žien bolo 1313.

<i>Počet evidovaných uchádzačov</i>											
Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
P. evid. uch. spolu	2 537	2 252	1 801	1 715	2 186	3 131	3 038	3 017	3 157	3 036	2837
P. evid. uchá. – ž.	1 367	1 309	1 065	1 015	1 185	1 472	1 465	1 486	1 548	1 444	1313

Zdroj: statistics.sk, 10.8.2015

1.5.2. Veková štruktúra nezamestnaných

Najväčší počet nezamestnaných obyvateľov pripadal na skupinu vo veku od 35-49 a skupinu od 25 do 34 rokov. V tejto skupine podiel mierne narastá. K znižovaniu podielu dochádza v prípade skupiny od 35 do 49 rokov, kedy do roku 2014 klesol podiel na 32,5 %.

<i>Počet uchádzačov o zamestnanie podľa veku v %</i>											
Okr. Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
15-24	20,8	22,0	21,8	21,8	20,9	18,2	20,2	20,3	22,9	20,7	21,6
25-34	23,7	24,6	26,0	25,8	25,9	25,7	26,6	26,7	25,9	25,8	25,4
35-49	37,8	36,4	35,3	33,6	33,5	33,7	32,7	32,0	31,6	32,6	32,5
50 a viac	17,8	17,0	17,0	18,8	19,7	22,3	20,5	20,9	19,6	20,9	20,5

Zdroj: 20.6.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Absolútny počet nezamestnaných podľa veku prezentuje nasledujúca tabuľka.

<i>Nezamestnaní podľa veku</i>						
Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013	
15-18		167	186	172	126	137
19-24		519	551	562	604	478
25-29		406	416	408	463	448
30-34		336	345	346	399	383
35-39		335	299	283	318	341
40-44		339	323	264	284	292
45-49		356	327	261	287	276
50-54	-		-	-	341	341
55-59	-		-	-	298	301
nad 60		660	595	534	37	39

Zdroj: MÚ Bardejov 2015,

1.5.3. Vzdelanostná štruktúra nezamestnaných

Vychádzajúc z ponuky (voľných pracovných miest) VPM na trhu práce regiónu sú najrizikovejšou skupinou občania s nízkym stupňom vzdelania v kombinácii s dlhodobou evidenciou. Záujem nie je ani o vytváranie pracovných príležitostí pre občanov so zdravotným postihnutím, ponuky (voľných pracovných miest) VPM pre túto kategóriu sa v evidencii takmer nevyskytujú (Šed'ová, M., s.23-24, 2010).

Z hľadiska dosiahnutého vzdelania tvorili najväčšiu skupinu obyvatelia s nižším stredným vzdelaním a úplným stredným vzdelaním.

<i>Nezamestnaní podľa vzdelania v %</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Zákl. a bez vzdel.	39	43	43	42	36	29	31	25	27	22	25
Nižšie stredné	33	31	32	32	30	30	34	33	30	38	36
Úplné stredné	25	24	22	22	28	35	30	33	32	30	28
Vysokoškolské	3	2	2	3	6	6	6	10	10	10	11

Zdroj: 20.6.2015, <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Pri súčasnej situácii na trhu práce regiónu je problematické vytvoriť pracovné miesta pre túto kategóriu, nakoľko zamestnávateľia zväčša požadujú kvalifikovanejšiu a vzdelanejšiu pracovnú silu. Medzi nižším vzdelaním, chýbajúcou kvalifikáciou a vylúčením z trhu práce je jednoznačná súvislosť, nakoľko vyššia úroveň vzdelania rozširuje možnosti na trhu práce. V tejto kategórii nemožno prehliadnuť rómske etnikum s vysokou nezamestnanosťou, nízkou vzdelanostnou úrovňou (Šed'ová, M., s.30, 2010). Za rizikóvu skupinu (uchádzačov o zamestnanie) UoZ najťažšie umiestniteľnú na trhu práce regiónu možno označiť dlhodobu evidovaných (uchádzačov o zamestnanie) UoZ s nízkym stupňom vzdelania, pričom v rámci tejto skupiny sú zvlášť ohrozené ženy so základným resp.

neukončeným základným vzdelaním. Absolútny počet nezamestnaných podľa vzdelania prezentuje nasledujúca tabuľka.

<i>Nezamestnaní podľa dosiahnutého vzdelania</i>					
Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013
vedec. Vých.	1	1	2	2	5
VŠ	137	179	224	221	259
vyššie vzdel.	71	90	91	91	93
SOŠ s mat.	632	601	537	624	553
gymnázium	96	110	103	140	118
SOU s mat.	499	467	453	538	528
SOU bez mat.	3	3	4	5	5
vyučení	1 097	975	788	955	933
ZŠ	428	452	456	389	399
bez vzdel.	154	164	171	138	143

Zdroj: MÚ Bardejov 2015,

1.5.4. Dĺžka evidencie

Významným ukazovateľom na trhu práce je doba evidencie nezamestnaných obyvateľov. Negatívom je zvyšovanie počtu obyvateľov práve dlhodobo nezamestnaných nad 24 mesiacov, ktorí strácajú pracovné návyky.

<i>Nezamestnaní podľa doby evidencie</i>					
Ukazovateľ/Roky	2009	2010	2011	2012	2013
do 3 mes.	877	696	618	571	592
4-6 mes.	561	531	384	523	457
7-9 mes.	356	275	274	322	282
10-12 mes.	298	229	224	220	206
13-24 mes.	389	368	302	637	536
nad 24 mes.	637	943	1 028	884	963

Zdroj: MÚ Bardejov 2015,

1.5.5. Verejné služby zamestnanosti

Na zabezpečovanie práva občanov na zamestnanie je zriadený ÚPSVaR ako verejnoprávna inštitúcia, ktorý v rozsahu svojej pôsobnosti, ako jeden z viacerých subjektov v súčinnosti s reprezentatívnymi organizáciami zamestnancov a zamestnávateľov vykonáva politiku zamestnanosti. ÚPSVaR je hlavnou inštitúciou realizujúcou politiku trhu práce, čo je systém podpory a pomoci občanom pri ich začleňovaní na pracovné miesta na trhu práce formou sprostredkovania zamestnania, poskytovania poradenstva, prispôbovaním profesijnej štruktúry nezamestnaných a zamestnancov pomocou rekvalifikácií, podporovanie vytvárania nových pracovných miest zamestnávateľmi pomocou poskytovania príspevkov v rámci aktívnej politiky trhu práce a poskytovaním podpory v nezamestnanosti. Pri poskytovaní verejných služieb zamestnanosti mesto spolupracuje s ÚPSVaR priamo v meste Bardejov, pri vytváraní dočasných pracovných miest, ktoré sú nevyhnutným predpokladom zachovania pracovných návykov dlhodobo nezamestnaných. Mesto spolupracuje rovnako aj pri realizácii aktívnej politiky trhu práce (AFTP), v rámci ktorej sa pomocou nástrojov AFTP predovšetkým podporuje vytváranie nových pracovných miest zamestnávateľmi, ako aj mestom samotným. Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

1.5.6. Aktivačná činnosť

Mesto v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti dočasne zamestnáva nezamestnaných občanov v rámci aktivačných prác. V prevažnej miere výkon týchto pracovných činností zahŕňa údržbu verejných priestranstiev.

Aktivačné príspevky												
o. Bardejov	A1a	A1b	A1c	A2a	A2b	A2c1	A2c2	A2c3	A3a	A3b	A4	A25
2014	0	0	94	8	0	1 409	144	19	117	0	0	0
2013	0	0	0	21	0	1 415	341	2	101	3	0	0
2012	0	0	7	26	1	1 480	348	1	56	1	0	0
2011	1	0	0	31	3	1 426	35	2	112	1	0	146
2010	0	0	0	43	2	1 556	46	0	159	0	0	0
2009	0	0	0	44	1	1 485	0	0	11	1	3	46

Zdroj: ÚPSVaR, 2015

A1a – pre občana, ktorý je zamestnaný a zvyšuje si kvalifikáciu formou štúdia popri zamestnaní (§12 ods.3 písm.a)
 A1b - AP pre občana, ktorý je zamestnaný a zúčastňuje sa na rekvalifikácii (§12 ods.3 písm.b)
 A1c - AP pre občana, ktorý je zamestnaný a zúčastňuje sa MOS alebo dobrovoľných prác (§12 ods.3 písm.c)
 A2a - AP pre občana, ktorý je v evidencii UoZ a zvyšuje si kvalifikáciu formou štúdia popri zam (§12 ods.4 písm.a)
 A2b - AP pre občana, ktorý je v evid.o uchádzačov o zamestnanie a zúčastňuje sa na rekvalifik. (§12 ods.4 písm.b)
 A2c - AP pre občana, ktorý je v evidencii o uchádzačov o zamestnanie a zúčastňuje sa na MOS (§12 ods.4 písm.c)
 A3a - AP pre občana, ktorý bol dlhodobo nezamestnaný a zamestnal sa (§12 ods.9)
 A3b - AP pre občana, ktorý bol dlhodobo nezamestnaný a začal vykonávať SZČ (§12 ods.10)
 A4 - AP pre občana v HN, ak študuje na str. alebo vysokej škole a vypláca sa mu rodičovský príspev. (§12 ods.5)
 A25 - AP pre zaopatrené dieťa riešené v rámci rodiny do 25 rokov

1.6. Sociálna charakteristika obyvateľstva

1.6.1. ŽP občania

Za občana s ťažkým zdravotným postihnutím sa považuje občan, ktorého miera funkčnej poruchy je najmenej 40%. Telesne a zdravotne postihnutý jedinec je jedinec s chybou pohybového a oporného ústrojenstva alebo poškodením nervového ústrojenstva, ak sa prejavuje porušenou hybnosťou a jedinec v stave choroby alebo zdravotného oslabenia. Mentálna retardácia je multidimenzionálny fenomén, ktorý postihuje prekrývajúco medicínske, psychologické, pedagogické a sociálne kvality, funkcie správanie sa postihnutého človeka od narodenia po smrť. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu ochranných príspevkov (ZP a iných) od roku 2009 ku koncu roka. Ich vývoj je rovnomerný s klesajúcim trendom u väčšiny skupín ochranných príspevkov. Meste bolo evidovaných v roku 2015 až 2675 obyvateľov ZTP.

Ochranné príspevky							
o. Bardejov	o1	o2	o3	o4	o5	o6	o7
2009	341	104	1	13	37	193	0
2010	316	83	0	15	50	238	1
2011	266	87	0	18	49	167	3
2012	221	72	1	11	44	115	2
2013	180	67	2	24	56	121	3
2014	180	56	0	16	51	118	2

Zdroj: ÚPSVaR, 2015

O1 - pre fyz. osobu, ktorá dosiahla vek potrebný na nárok na starobný dôchodok (§7 písm. a)
 O2 - pre fyz. osobu, ktorá je invalidná z dôvodu poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o viac ako 70 % (§7 písm. b)
 O3 - pre fyz. osobu, ktorá je osamelým občanom, ktorý sa osobne, celodenne a riadne stará o dieťa do 31 týždňov veku dieťaťa (§7 písm. d)
 O4 - pre fyz. osobu, ktorá sa osobne, každodenne a riadne stará o dieťa s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na opatrovanie (§7 písm. e)
 O5 - pre fyz. osobu, ktorá sa osobne, každodenne a riadne stará o občana s ťažkým zdravotným postihnutím odkázanú na opatrovanie (§7 písm. e)
 O6, O6a, O6b, O6c - ochranný príspevok pre fyz. osobu, ktorá má nepriaznivý zdravotný stav, za ktorý sa na účely tohto zákona považuje choroba, úraz alebo karanténne opatrenie, pre ktoré je fyzická osoba uznaná ošetrovujúcim lekárom za dočasne práceneschopného na viac ako 30 po sebe nasledujúcich dní. (§7 písm. h)
 O7 - ochranný príspevok pre fyz. osobu, ktorá sa zúčastňuje na resocializačných programoch v resocializačnom stredisku pobytovou formou, v rámci ktorých si nemôže

Každé zdravotné postihnutie s trvalými následkami vyžaduje komplexný prístup zameraný nielen na úpravu postihnutých fyziologických funkcií, ale aj na úpravu psychosociálnych funkcií s cieľom integrácie postihnutej osoby do bežných spoločenských štruktúr. Model komplexnej rehabilitačnej starostlivosti vyžaduje skúsených odborníkov v rehabilitačnej medicíne - lekárov, fyzioterapeutov, rehabilitačných pracovníkov, psychológov, logopédov, ale aj sociálnych pracovníkov, orientovaných v problematike dlhodobej sociálno - rehabilitačnej starostlivosti (<http://www.nrozp.sk/index.php/soc-rehabilitacia>, 10.7.2011).

Úloha Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny

V tejto súvislosti Oddelenia posudkových činností úradov práce, sociálnych vecí a rodiny a v druhom stupni Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny posudzujú občana na účely: peňažných príspevkov na kompenzáciu, preukazu fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím a parkovacieho preukazu. Posudková činnosť zahŕňa lekársku posudkovú činnosť a sociálnu posudkovú činnosť (http://www.upsvar.sk/socialne-veci-a-rodina/tazko-zdravotne-postihnuty/posudkova-cinnost/oblasti-posudkovej-cinnosti.html?page_id=1216, 10.1.2012).

1.6.2. Opatrovaní

Opatrovaní sú občania odkázaní na opatrovateľskú službu. Opatrovateľská služba je určená občanom, ktorí sú podľa posudku príslušného orgánu odkázaní na pomoc druhej osoby pri zabezpečení životných úkonov, ak týmto občanom nemôže pomoc zabezpečiť rodina. Mesto Bardejov poskytuje občanom opatrovateľskú službu podľa zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách v znení neskorších predpisov. Je to terénna forma sociálnej služby v prirodzenom domácom prostredí občana, ktorý je odkázaný na pomoc inej fyzickej osoby. Opatrovateľská služba sa poskytuje občanovi s trvalým pobytom v Bardejove, v jeho domácnosti. Počet opatrovaných v priebehu sledovaného obdobia postupne klesá. Podobný trend sme zaznamenali aj v ostatných sociálnych službách.

Opatrovateľská služba

Ukazovateľ	2009	2010	2011	2012	2013
počet opatrovateľov	80	74	66	53	46
počet obyvateľov odkázaných na opatrovateľskú službu					
do 18 rokov	1	1	1	1	1
od 19 - 60	0	0	0	0	0
od 61 rokov	115	119	113	105	86

Zdroj: MÚ Bardejov 2015,

Sociálna služba sa poskytuje formou úkonov, ktoré opatrovateľky vykonávajú v domácnosti občana. Sú to úkony ako napr.

- sebaobslužné úkony – bežné úkony osobnej hygieny, kúpeľ,
- starostlivosť o domácnosť – nákup, jednoduché úkony spojené so starostlivosťou o domácnosť,
- príprava jedla, donáška obeda do domu,
- bežné upratovanie v domácnosti,
- starostlivosť o bielizeň,
- donáška uhlia, dreva,
- sprievod na lekárske vyšetrenie, vybavenie úradných záležitostí,
- dohľad.

Prijímateľ sociálnej služby (občan) platí úhradu za poskytnutú sociálnu službu podľa príjmu a majetku. Výška úhrady za opatrovateľskú službu, poskytnutú občanovi v jednotlivých mesiacoch sa počíta na základe skutočne poskytnutých úkonov.

Súčasťou opatrovateľskej služby nie je zdravotnícka starostlivosť v zmysle z. č. 355 / 2007 Z. z. Zákon o ochrane, podpore a rozvoji verejného zdravia a o zmene a doplnení niektorých zákonov (v znení č. 140/2008 Z. z., 461/2008 Z. z., 540/2008 Z. z., 170/2009 Z. z., 67/2010 Z. z., 131/2010 Z. z., 132/2010 Z. z., 136/2010 Z. z., 172/2011 Z. z., 470/2011 Z. z., 306/2012 Z. z., 74/2013 Z. z., 153/2013 Z. z., 204/2014 Z. z.). Zdravotnícke úkony môžu poskytovať len štátne a neštátne zdravotnícke zariadenia.

1.6.3. Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie

V súčasnosti mesto má azylové ubytovanie. Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie predstavujú špecifickú skupinu, ktorá je postihnutá rôznymi životnými situáciami v súvislosti s trestnou činnosťou, domácim násilím, alkoholizmom, prípadne drogovou závislosťou. Týka sa teda prepustencov z výkonu trestu, bezdomovcov, osoby závislé na drogách a alkohole, týrané osoby, osamelí rodičia s deťmi bez prístrešia, atď..

V meste môžu vyžadovať azylové ubytovanie hlavne osoby, ktoré sú vystavené domácejmu násiliu v súvislosti s alkoholizmom, prípadne drogovou závislosťou.

1.6.4. Poberatelia dávok v hmotnej núdzi (DHN)

Hmotná núdza je stav, keď príjem občana a fyzických osôb, ktoré sa s občanom spoločne posudzujú, nedosahuje životné minimum a občan a fyzické osoby, ktoré sa s ním spoločne posudzujú, si príjem nemôžu zabezpečiť alebo zvýšiť vlastným pričinením. Nasledujúca tabuľka prezentuje vývoj počtu poberateľov dávok v okrese Bardejov (k decembru roka).

<i>Počet poberateľov vybraných sociálnych dávok podľa regiónov</i>						
o. Bardejov	PHN a PkD	PnD	RP	PPnaK	PPnaO	
2009	2 700	10 241	2 120	2 700	1 237	
2010	2 778	10 102	2 106	2 775	1 290	
2011	2 726	9 961	2 070	2 854	1 280	
2012	2 844	9 763	2 012	2 930	1 255	
2013	2 823	9 568	2 050	2 968	1 290	
2014	2 359	9 376	2 035	2 972	1 284	

Zdroj: ÚPSVaR, 2015

PHN a PkD - pomoc v hmotnej núdzi a príspevky k dávke

PPnaK - peňažné príspevky na kompenzáciu pre ťažko zdravotne postihnutých občanov

PnD - prídavok na dieťa

RP - rodičovský príspevok

PPnaO - peňažné príspevky na opatrovanie

Celková výška vyplatených dávok je prezentovaná v nasledujúcej tabuľke.

<i>Čerpanie FP v eurách</i>						
o. Bardejov	PHN a PkD	PnD	RP	PPnaK	PPnaO	
2009	410 812	431 157	346 546	138 669	177 445	
2010	426 819	435 287	389 921	132 113	163 172	
2011	399 909	426 972	404 898	112 264	176 690	
2012	442 125	427 471	391 987	145 073	179 739	
2013	426 801	426 771	408 757	145 321	185 212	
2014	359 963	423 501	414 257	114 188	176 587	

Zdroj: ÚPSVaR, 2015

PHN a PkD - pomoc v hmotnej núdzi a príspevky k dávke

PPnaK - peňažné príspevky na kompenzáciu pre ťažko zdravotne postihnutých občanov

PnD - prídavok na dieťa

RP - rodičovský príspevok

PPnaO - peňažné príspevky na opatrovanie

V meste Bardejov významná skupina poberateľov dávok v hmotnej núdzi spadá do sociálne ohrozenej skupiny. V dôsledku slabých pracovných návykov si táto skupina vyžaduje osobitný prístup založený na väčšom motivovaní. V meste bolo v roku 2015 evidovaných: 650 poberateľov dávky v hmotnej núdzi a 240 osôb, ktorým bol poskytovaný príspevok na bývanie.

1.6.5. Štátne sociálne dávky – osobitný príjemca

Mesto Bardejov je osobitným príjemcom prídavkov na deti, ktoré zanedbávajú povinnú školskú dochádzku v zmysle § 12, ods.2 zákona č. 600/2003 Z.z. o prídavku na dieťa a o zmene a doplnení zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších zmien a doplnkov. Na základe zoznamu poberateľov prídavku na dieťa Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) zasiela mestu mesačne zoznam poberateľov prídavku na dieťa, ktorým deti zanedbávajú povinnú školskú dochádzku a mesto vypláca prídavky na jedno dieťa v sume 23,52 € mesačne (od 1.januára 2014). Mesto Bardejov zriadilo osobitný účet rodinných prídavkov v banke, kde úrad zasiela rodinné prídavky. Mesto Bardejov pravidelne mesačne zasiela úradu správu o spôsobe použitia prídavkov. Zákon č. 600/2003 Z. z. prídavku na dieťa a príspevku k prídavku na dieťa v § 18 ods. 1, ustanovuje, aby v prípade, ak rodič dieťaťa, resp. osoba, ktorej je dieťa zverené do náhradnej rodinnej starostlivosti nevyužíva prídavok na dieťa a príspevok k prídavku na dieťa na výchovu a výživu dieťaťa, okresný Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny zastavil výplatu a poukazoval tieto dávky ďalšej oprávnenej osobe alebo meste. Zákonom č. 658/2002 Z. z. sa doplnil dôvod na zastavenie výplaty prídavku na dieťa oprávnenej osobe aj v prípade, ak dieťa zanedbáva plnenie povinnej školskej dochádzky a presunula sa účinnosť tohto paragrafu už od 1. januára 2003. Neprítomnosť žiaka v škole ospravedlňuje jeho zákonný zástupca, ale najviac 5 dní po sebe nasledujúcich dní. Ak neprítomnosť žiaka v škole trvá viac ako 5 dní po sebe nasledujúcich dní, vyžaduje si vždy lekárske potvrdenie o chorobe žiaka alebo iný úradný doklad potvrdzujúci odôvodnenosť žiakovej neprítomnosti. Pod zanedbávaním povinnej školskej dochádzky na účely zastavenia prídavku na dieťa rodičovi sa rozumie stav, keď dieťa má neospravedlnenú neúčast' na vyučovaní v kalendárnom mesiaci viac ako 15 vyučovacích hodín. Škola oznámi zanedbávanie povinnej školskej dochádzky dieťaťa Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – Bardejov, v ktorom má rodič dieťaťa trvalý pobyt. Toto oznámenie škola zašle do troch pracovných dní po skončení kalendárneho mesiaca. Kópiu tohto oznámenia zašle škola aj Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR), odboru sociálnych vecí podľa miesta trvalého pobytu rodiča. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) vydá rozhodnutie o zastavení.

1.7. Analýza verejných sociálnych služieb

1.7.1. Sociálne služby v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta

V meste Bardejov sa poskytovanie sociálnych služieb realizuje v súlade so zákonom o sociálnych službách a zároveň v kontexte so súvisiacimi právnymi predpismi v sociálnej oblasti.

1.7.1.1. Opatrovateľská služba

Mesto Bardejov poskytuje opatrovateľskú službu podľa zákona 448/2008 Z.z. o sociálnych službách občanom, ktorí sú odkázaní na pomoc inej fyzickej osoby a stupeň odkázanosti na sociálnu službu je II.-VI. a majú trvalý pobyt v meste Bardejov. Opatrovateľskú službu zabezpečuje jedna referentka opatrovateľskej služby a k 31.12.2014 vykonávalo túto činnosť v domácnostiach pre 83 klientov 45 opatrovateľov, ktorých pracovný úväzok je však rôzny. Opatrovateľskú službu poskytuje mesto Bardejov od 01.01.2003 a možno konštatovať, že opatrovateľská služba je v súčasnosti nosnou službou, zastrešujúcou aj dopyt po sociálnych službách, ktoré mesto Bardejov zatiaľ neposkytuje.

1.7.1.2. Odľahčovacia služba

Odľahčovacia služba sa poskytuje v zmysle zákona č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách fyzickej osobe s trvalým alebo prechodným pobytom v meste Bardejov, ktorá opatruje fyzickú osobu s ťažkým zdravotným postihnutím, ktorou sa poskytuje sociálna služba počas obdobia, v ktorom fyzická osoba, ktorá opatruje, nemôže opatrovanie vykonávať. Mesto Bardejov od roku 2009 neposkytovalo odľahčovaciu službu, nakoľko žiaden obyvateľ neprejavil o túto službu záujem.

1.7.1.3. Zariadenia sociálnych služieb v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Bardejov

Mesto Bardejov pri výkone kompetencií v oblasti sociálnych služieb vychádza zo zákona NR SR č. 448/2008 Z.z. o sociálnych službách. Mesto Bardejov je zriaďovateľom viacerých zariadení sociálnych služieb, z ktorých dve poskytujú celoročnú starostlivosť.

1.7.1.4. Zariadenia pre seniorov

V zariadení pre seniorov sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá dovŕšil dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby podľa prílohy č. 3 alebo fyzickej osobe, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a poskytovanie sociálnej služby v tomto zariadení potrebuje z iných vážnych dôvodov.

Zariadenie pre seniorov, Wolkerova 11, Bardejov

Cieľová skupina, na ktorú sa činnosť organizácie zameriava: seniori

Ponúkané služby: Zabezpečuje poskytovanie pomoci pri odkázanosti na pomoc inej fyzickej osoby, ošetrovateľskej starostlivosti, sociálneho poradenstva, sociálnej rehabilitácie, utváranie podmienok na úschovu vecí. Poskytovanie ubytovania, stravovania, upratovania, prania, žehlenia a údržbu bielizne a šatstva. Organizácia záujmových činností, ako sú prednášky, premietanie filmov, zároveň organizácia posedení s kultúrnym programom, spoločenskou zábavou a športových olympiád seniorov. Podieľanie sa na organizácii výletov v rámci Slovenska aj zahraničia.

Počet klientov zariadenia: 120

Zariadenie pre seniorov, Toplianska 9, Bardejov

Cieľová skupina, na ktorú sa činnosť organizácie zameriava: seniori

Ponúkané služby: pomoc pri odkázanosti na sociálnu službu, poskytovanie ošetrovateľskej starostlivosti, pomocných služieb, sociálnej rehabilitácie, sociálneho poradenstva a zároveň poskytnutie ubytovania a stravovania. Organizácia záujmových činností atd. vid' vyššie

Kapacita zariadenia: 100

1.7.1.5. Denný stacionár, Toplianska 9A, Bardejov

V dennom stacionári sa poskytuje sociálna služba fyzickej osobe, ktorá je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby a je odkázaná na sociálnu službu v zariadení len na určitý čas počas dňa. Denný stacionár sa nachádza v Seniorcentre na Toplianskej ulici.

Kapacita zariadenia: 8

1.7.1.6. Nocľaháreň v Zariadení sociálnych služieb NÁDEJ, Kacvinského 13, Bardejov

V Nocľahárni sa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie ubytovanie užívať poskytuje ubytovanie poskytnutím prístrešia na účel prenocovania.

Kapacita zariadenia: 12

1.7.1.7. Útulok v Zariadení sociálnych služieb NÁDEJ, Kacvinského 13, Bardejov

Útulok je zariadením sociálnych služieb krízovej intervencie. V útulku sa fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené ubytovanie alebo nemôže doterajšie ubytovanie užívať, poskytuje ubytovanie na určitý čas.

Kapacita zariadenia: 12

1.7.1.8. Denné centrá

V dennom centre sa utvárajú podmienky na záujmovú činnosť, kultúrnu činnosť a na udržiavanie fyzickej aktivity a psychickej aktivity občana, ktorý je poberateľom starobného dôchodku alebo občana s nepriaznivým zdravotným stavom, rodičovi s dieťaťom alebo starému rodičovi s vnukom alebo vnučkou.

Mesto Bardejov prevádzkuje 4 denné centrá nachádzajúce sa na území mesta Bardejov s celkovým počtom cca 550 klientov:

Denné centrum, Toplianska 9A, 085 73 Bardejov,
Denné centrum, Bardejovská Nová Ves, 085 01 Bardejov,
Denné centrum Dlhá lúka, 085 01 Bardejov,
Denné centrum, Bardejovský Mihal'ov

1.7.1.9. Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa

Pomoc pri osobnej starostlivosti o dieťa je terénna sociálna služba poskytovaná rodičovi dieťaťa alebo inej fyzickej osobe, ktorá má dieťa zverené do osobnej starostlivosti na základe rozhodnutia súdu⁴ a má trvalý pobyt v meste Bardejov, ak nemôže zabezpečiť sama alebo s pomocou rodiny riadnu starostlivosť o dieťa a nie sú ďalšie dôvody, pre ktoré je potrebné v záujme dieťaťa postupovať podľa osobitného predpisu³

1.7.1.10. Jedáleň

Mesto poskytuje stravovanie v jedálni fyzickej osobe, ktorá nemá zabezpečené nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb, má ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav alebo dovŕšila dôchodkový vek. Stravovanie fyzickej osobe sa poskytuje v jedálni zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti mesta Bardejov (zariadenia pre seniorov) alebo výberom stravy od zmluvného poskytovateľa stravy.

1.7.1.11. Sociálna starostlivosť mesta Bardejov mimo pôsobnosti zákona o sociálnych službách

Okrem zákona o sociálnych službách je mesto povinné zabezpečovať sociálnu starostlivosť o svojich občanov aj podľa iných právnych predpisov. Poskytovanie jednorazových dávok pomoci v hmotnej núdzi, poskytovanie finančných príspevkov osobám v hmotnej a sociálnej núdzi, výkon opatrení a úloh sociálno-právnej ochrany a sociálnej kurately, vyplácanie rídavku na dieťa formou osobitného príjemcu sú najčastejšie formy sociálnej pomoci poskytovanej mestom Bardejov.

1.7.1.12. Sociálno-právna ochrana a sociálna kuratela (SPOaSK)

Mesto Bardejov na základe zákona NR SR č. 305/2005 Z. z. o sociálnoprávnej ochrane detí a o sociálnej kuratele a o zmene a doplnení niektorých zákonov vykonáva opatrenia sociálno právnej ochrany detí na základe Všeobecne záväzného nariadenia mesta Bardejov č. 70/2006 o úprave podmienok poskytovania finančných prostriedkov na podporu úpravy rodinných pomerov dieťaťa. Na základe tohto VZN mesto Bardejov vyčleňuje v rozpočte finančné prostriedky na úpravu a obnovu rodinných pomerov dieťaťa vrátane bytových a sociálnych pomerov a poskytuje dieťaťu **príspevok na tvorbu úspor dieťaťa**. Tvorba úspor sa realizuje na vkladnú knižku dieťaťa. Od roku 2009 mesto tento príspevok nemuselo poskytnúť ani raz.

Plány sociálnej práce s dieťaťom. V zmysle zákona č.305/2005 Z.z. o sociálno-právnej ochrane detí a sociálnej kurately a o zmene a doplnení niektorých zákonov, účinného od 01.09.2005 patrí podľa §75 ods. 1 písm. c), odsek 2 do pôsobnosti obce podieľať sa na spracovaní a plnení plánu sociálnej práce s dieťaťom. V zmysle tohto ustanovenia mesto Bardejov spolupracuje s detskými domovmi a Úradmi práce, sociálnych vecí a rodiny (ďalej len „ÚPSVaR“) pri tvorbe plánov sociálnej práce s dieťaťom a tým sa podieľa na určení formy starostlivosti a ďalšom rozvoji dieťaťa.

1.7.1.13. Pomoc v hmotnej a sociálnej núdzi

Jednorazová dávka v hmotnej núdzi Mesto Bardejov poskytuje občanom, ktorí sa nachádzajú v hmotnej núdzi, jednorazovú dávku v hmotnej núdzi (ďalej len JDHN) podľa ustanovenia §15 zákona č. 599/2003 Z.z o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Uvedenú dávku možno poskytnúť občanovi v hmotnej núdzi a fyzickým osobám, ktoré sa s občanom v hmotnej núdzi spoločne posudzujú, ktorým sa vypláca dávka a príspevky najmä na úhradu mimoriadnych výdavkov

na nevyhnutné ošatenie, základné vybavenie domácnosti, zakúpenie školských potrieb pre nezaopatrené dieťa a na mimoriadne liečebné náklady. Podľa vyššie uvedeného právneho predpisu Mesto Bardejov upravilo podmienky poskytovania JDHN v Smernici primátora mesta o poskytovaní jednorázovej dávky v hmotnej núdzi. Podľa tejto smernice možno túto dávku poskytnúť na základe preukázaných skutočných nákladov maximálne do výšky : - pre jednotlivca 66,39 EUR (2000,- Sk), - pre rodinu (bez ohľadu na počet členov) 165,97 EUR (5.000,- EUR)

1.7.1.14. Finančné príspevky mesta

Poskytovanie finančných príspevkov je dobrovoľná sociálna pomoc rodinám s nezaopatrenými deťmi, občanom v hmotnej núdzi a dôchodcom v zmysle zákona č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení v znení neskorších predpisov. Poskytovanie finančného príspevku mesto upravilo v Smernici primátora mesta o poskytovaní finančných príspevkov pre občanov mesta.

Mesto poskytuje finančný príspevok:

a) **rodine s nezaopatrenými deťmi**, ktorej príjem nepresahuje 2-násobok životného minima na úhradu výdavkov spojených s úhradou nákladov pri odstraňovaní následkov živej pohromy, t.j. požiaru, záplavy, víchrice a pod. maximálne do výšky 400 EUR.

V roku 2004 bolo poskytnutých 7.000 Sk/ 233 € jednej rodine, z dôvodu požiaru.

b) **občanom v hmotnej núdzi a dôchodcom**, ktorých výška dôchodku a príjmu fyzických osôb, ktoré sa spoločne posudzujú nepresiahne 2-násobok životného minima na úhradu výdavkov spojených s úhradou nákladov pri odstraňovaní následkov živej pohromy, t.j. požiaru, záplavy, víchrice a pod. maximálne do výšky 150 EUR.

V roku 2005 z dôvodu povodní bolo poskytnutých 5.000 Sk/166 €.

c) **na stravovanie dôchodcom** na úhradu výdavkov spojených so spoločným stravovaním dôchodcov organizovaným mestom (na základe výšky dôchodku). Mesto poskytuje príspevok od 0,27 do 0,47 EUR.

d) **rodičom, resp. osamelému rodičovi** pri narodení dieťaťa, ktoré je prvým novonarodeným občanom mesta v novom kalendárnom roku (bez posudzovania výšky príjmu rodičov)

e) **rodičom, resp. osamelému rodičovi**, ktorým sa súčasne narodili tri a viac detí alebo v priebehu dvoch rokov opakovane dvojčatá (bez posudzovania výšky príjmu rodičov).

V roku 2009 bolo poskytnutých 226 EUR rodine, ktorej sa narodili trojčatá.

1.7.2. Sociálne služby – iní poskytovatelia

Na území mesta Bardejov pôsobia verejní aj neverejní poskytovatelia sociálnych služieb, ktorí poskytujú sociálne služby v zmysle zákona č. 448/2008 o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov. Subjekty, ktoré poskytujú sociálnu pomoc na území mesta Bardejov: Domov sociálnych služieb – pre mentálne postihnutých chlapcov ALIA – 70 obyvateľov; Domov sociálnych služieb Dúha – denné detské sanatórium – 20 obyvateľov; Vrbovnica nezisková organizácia, ktorá prevádzkuje Domov sociálnych služieb - 12 klientov (kapacita 18 klientov) a Chránená dielňa - 7 zamestnancov; Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Arcidiecézna charita Košice; Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Bardfarm, s.r.o.; NsP – Zariadenie opatrovateľskej služby; Špecializované zariadenie, Domov sociálnych služieb, Hospic Matky Terezy, Bardejovská Nová Ves.

Okrem inštitucionalizovaných sociálnych služieb poskytujú komunitnú podporu rôzne občianske združenia, neformálne skupiny, neziskové organizácie a zoskupenia.

Nasledujúca tabuľka prezentuje počet poskytovateľov v okrese Bardejov. Celkovo bolo v roku 2013 v okrese 21 poskytovateľov sociálnych služieb.

<i>Sociálne zariadenia podľa typ ukazovateľa, rok a územie</i>												
Okres Bardejov	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Počet zariadení	10	12	12	11	11	10	14	15	17	17	20	21
Počet miest k 31.12 spolu	401	425	416	414	419	421	465	470	462	460	503	519
P. m. v domovoch dôchodcov	100	134	140	145	157	159	174	0	0	0	0	0
P. m. v penziónoch	81	51	45	40	34	32	28	0	0	0	0	0
P. m. v DSS pre postihnutých dospelých	95	91	82	81	146	152	154	156	184	186	187	193
P. m. v DSS pre postihnuté deti	91	91	90	79	14	13	14	11	7	7	4	4
P. m. v zariadeniach pre seniorov	0	0	0	0	0	0	0	206	211	211	236	241

Zdroj: <http://px-web.statistics.sk/PXWebSlovak/>

Centrum sociálnych služieb, Wolkerova 11, Bardejov

Centrum sociálnych služieb sa nachádza na Wolkerovej ulici 11 v Bardejove a vzniklo 1.7.2015. Je samostatnou rozpočtovou organizáciou s pridelením: IČO 17149355, DIČ: 2020621504 a zriaďovateľom zariadenia je Mesto Bardejov. K zariadeniu patria: Zariadenie pre seniorov, Wolkerova 11, Zariadenie pre seniorov, Toplianska 9, Denný stacionár, Toplianska 9, Nocľaháreň, Kacvinského 13, Útulok, Kacvinského 13, Jedáleň, Wolkerova 11, Jedáleň, Toplianska 9, Senior centrum, Toplianska 9, Denné centrum, Wolkerova 11, Denné centrum, Bardejovská Nová Ves, Denné centrum, Dlhá Lúka., Do zariadenia pre seniorov, môže byť prijatá osoba, ktorá dovŕšila dôchodkový vek a je odkázaná na pomoc inej fyzickej osoby, alebo osoba, ktorá poskytovanie sociálnej služby potrebuje z iných vážnych dôvodov. Podmienkou poskytovania sociálnej služby v zariadení pre seniorov je rozhodnutie o odkázanosti na poskytovanie sociálnej služby, vydané obcou v mieste trvalého pobytu žiadateľa o sociálnu službu. Kapacita zariadení v súčasnosti je 220 miest. O prijímateľov sociálnych služieb sa stará 102 členný kolektív zamestnancov. Klienti bývajú v jednolôžkových a dvojlôžkových izbách. Každá izba má svoje sociálne zariadenie. V zariadení sa vykonáva ergoterapia nachádza sa tu aj telocvičňa a rehabilitačná miestnosť. Na uspokojovanie duchovných potrieb klientov slúži kaplnka. Súčasťou areálu je aj veľká záhrada s možnosťou posedenia, oddychu a výkonu rôznej pracovnej a športovej činnosti (http://www.zpscergov.sk/index.php?option=com_content&view=article&id=1&Itemid=3, 20.8.2015).

1.7.3. Posudková činnosť

Posudková činnosť na účely poskytovania sociálnej služby je lekárska posudková činnosť a sociálna posudková činnosť. Posudkovou činnosťou sa zisťuje odkázanosť fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím) alebo fyzickej osoby s nepriaznivým zdravotným stavom na sociálnu službu v zariadení pre fyzické osoby, ktoré sú odkázané na pomoc inej fyzickej osoby a na opatrovateľskú službu.

Lekárska posudková činnosť

Lekárska posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na pomoc inej fyzickej osoby je hodnotenie a posudzovanie zdravotného stavu fyzickej osoby a zmien zdravotného stavu fyzickej osoby, ktoré vykonáva lekár na základe zmluvy s obcou alebo vyšším územným celkom (ďalej len „posudzujúci lekár“). Posudzujúci lekár pri vykonávaní lekárskej posudkovej činnosti spolupracuje so sociálnym pracovníkom mesta.

Sociálna posudková činnosť

Sociálna posudková činnosť na účely posúdenia odkázanosti fyzickej osoby na sociálnu službu je posudzovanie individuálnych predpokladov fyzickej osoby, rodinného prostredia fyzickej osoby a prostredia, ktoré ovplyvňuje začlenenie fyzickej osoby do spoločnosti. Výsledkom sociálnej posudkovej činnosti je sociálny posudok, ktorý obsahuje znevýhodnenia fyzickej osoby s ťažkým zdravotným postihnutím alebo s nepriaznivým zdravotným stavom v oblasti sebaobslužných úkonov, úkonov starostlivosti o svoju domácnosť.

1.8. Definovanie zainteresovaných skupín

1.8.1 Zadávateľa

sociálnych služieb sú tí, ktorým zákon ukladá zabezpečiť sociálne služby pre obyvateľov mesta, ktoré spravujú. Zákon č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z. a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov ukladá obciam a mestám povinnosť vypracovať Komunitný plán sociálnych služieb. Podľa Siestej časti - Komunitný rozvoj a komunitný plán v oblasti poskytovania sociálnych služieb - § 82 Komunitný rozvoj, komunitná práca a komunitná rehabilitácia - mesto utvára podmienky na podporu komunitného rozvoja v oblasti poskytovania sociálnych služieb podľa tohto zákona, na komunitnú prácu a komunitnú rehabilitáciu na účel predchádzania vzniku alebo predchádzania zhoršenia nepriaznivých sociálnych situácií a riešenia miestnych sociálnych problémov.

Poslanci mesta ako volení reprezentanti občanov majú povinnosť rozhodovať, mestský úrad má vykonať, o čom poslanci rozhodli. Je veľmi dôležité, aby mesto uznesením zastupiteľstva deklarovalo svoju vôľu plánovať a rozvíjať sociálne služby. Takéto politické rozhodnutie, prijaté na začiatku celého procesu, potvrdzuje legitimitu komunitného plánovania a je zárukou pre zapojenie ďalších účastníkov.

Mesto ako účastník komunitného plánovania

- A) Na základe vlastnej alebo cudzej iniciatívy poslanci rozhodnú:
- o potrebe uskutočniť komunitné plánovanie,
 - o tom, kto ho má zabezpečovať (mestský úrad alebo iná poverená organizácia),
 - o tom, kto bude poslancov v procese komunitného plánovania zastupovať (menovite),
 - o finančnom zabezpečení komunitného plánovania,
 - o termíne, v ktorom má byť komunitný plán predložený zastupiteľstvu na schválenie.
- B) Poverení pracovníci mestského úradu zabezpečujú:
- pozvanie pre poskytovateľov a prijímateľov služieb, aby sa zapojili do procesu komunitného plánovania,
 - priestory pre rokovanie,
 - potrebné štatistické údaje a analýzy údajov, najmä o obyvateľoch mesta,
 - vykonanie prieskumov a analýz potrieb,
 - spracovanie priebežných správ a záverov,
 - vypracovanie komunitného plánu rozvoja sociálnych služieb.
- C) Od začiatku mesto Bardejov zverejňovalo zrozumiteľnou a dostupnou formou všetky podstatné informácie o procese a výsledkoch komunitného plánovania.
- D) Priebežne rešpektuje pri svojom rozhodovaní o sociálnych službách ciele a priority stanovené v komunitnom pláne.
- E) Stanovuje jasné pravidlá financovania sociálnych služieb, ktoré zodpovedajú prioritám komunitného plánovania.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- primátor a prednosta,
- príslušné komisie mestského zastupiteľstva,
- mestská rada,
- poslanci mestského zastupiteľstva

1.8.2. Poskytovatelia ako účastníci komunitného plánovania

Poskytovateľom sociálnych služieb je fyzická osoba, podnikateľský subjekt, súkromná nezisková organizácia, organizácia zriadená mestom, organizácia zriadená samosprávnym krajom, organizácia zriadená štátom. Všetci poskytovatelia majú pri komunitnom plánovaní rovnaké postavenie, ich ciele a zámery majú rovnakú váhu.

Poskytovatelia zapojením sa do komunitného plánovania získali možnosť podieľať sa na utváraní celkového systému sociálnych služieb, príležitosť presadzovať vlastné zámery a ciele, príležitosť na nadviazanie novej spolupráce, na získanie informácie o aktivitách, potrebách a trendoch v oblasti sociálnych služieb.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- zariadenia sociálnych služieb,
- vzdelávacie inštitúcie,
- zdravotnícke zariadenia – všeobecné a špecializované ambulancie v meste Bardejov,
- neziskové organizácie,
- štátna správa,

1.8.3. Užívatelia ako účastníci komunitného plánovania

Užívateľ sociálnych služieb je človek v nepriaznivej sociálnej situácii, pre ktorého sú sociálne služby určené, prípadne špecifické skupiny obyvateľstva so svojimi potrebami. Ciele a zámery užívateľov majú pri komunitnom plánovaní rovnakú váhu ako ciele a zámery zadávateľov a poskytovateľov, ak nechceme rovno povedať, že by mali mať prioritu. Vyhľadávanie, oslovenie a zapájanie užívateľov do práce na komunitnom pláne bola príležitosť ako získať informácie o potrebách jednotlivých sociálnych skupín, o kvalite poskytovaných služieb, ako objaviť existujúce medzery v ich ponuke a ako objaviť nové zdroje na uspokojovanie potrieb.

Užívatelia služieb sa zapojením do komunitného plánovania podieľali na utváraní celkového systému sociálnych služieb.

1.8.4. Verejnosť

Verejnosť bola priebežne zoznamovaná so zámermi, výsledkami a cieľmi komunitného plánu. Verejnosti bol predložený k dispozícii dotazník, v ktorom mali možnosť obyvatelia vyjadriť preferencie v oblasti ďalšieho rozvoja sociálnych služieb. Cieľom vopred pripravenej informačnej stratégie bolo zabezpečiť prístup verejnosti k informáciám. Verejnosť sa od začiatku zúčastňovala procesu komunitného plánovania.

Ďalšie organizácie

Pri príprave komunitného plánu boli oslovené a vyzvané k spolupráci miestne organizácie aj záujmové skupiny, ktorých sa poskytovanie sociálnych služieb dotýka (napr. školy, osobitne špeciálne školy, ...), ale tiež občianske iniciatívy (kultúrne združenia, vzdelávacie spolky...), etnické skupiny, vrátane skupín, s ktorými je obtiažna komunikácia – rómska komunita.

Zúčastnené subjekty v rámci mesta:

- neziskové organizácie,

1.9. Definovanie cieľových skupín

Základnými cieľovými sociálnymi skupinami, pre ktoré by sme mali sociálne služby plánovať, sú:

- deti a mládež,
- ženy na materskej dovolenke,
- dlhodobo nezamestnaní obyvatelia,
- sociálne odkázaní obyvatelia,
- seniori, čiže obyvatelia v post - produktívnom veku (
- občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú,
- týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,
- neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život.

Do procesu komunitného plánovania by mali byť zapojení predstavitelia všetkých vyššie uvedených skupín, pričom treba dbať aj na bohatú vnútornú štruktúru každej z nich. Napr. u obyvateľov so zdravotným postihnutím pôjde určite o rozdielne potreby podľa druhu a miery postihnutia, ale aj podľa veku. Je potrebné zvážiť, či a ako podrobne je potrebné ďalej štruktúrovať základné sociálne skupiny a či bude efektívnejšie špecializovať alebo vhodne kombinovať potrebné služby.

1.9.1. Obyvatelia v dôchodkovom veku

Celosvetovo sa zaznamenáva starnutie populácie, a to nielen vo vyspelých krajinách. Socio-ekonomické štúdie o jeho dopadoch v jednotlivých krajinách po mohli odhaliť a pomenovať negatívne javy sprevádzajúce starobu, ako je feminizácia, oslabenie rodinných vzťahov, zhoršenie ekonomickej situácie, ale hlavne pre budili záujem o riešenie zanedbávania, zneužívania a týrania seniorov. Zdravotná a sociálna závažnosť danej problematiky je vysoká, informovanosť o jej výskyte, konkrétnych prejavoch a typoch je veľmi nízka. Nárast počtu starých ľudí v meste nesie so sebou množstvo ekonomických, sociálnych, psychologických a zdravotníckych problémov, ktoré významne ovplyvňujú nielen život jednotlivcov, ale i celej komunity. Jedným z problémov súčasnosti je neschopnosť zabezpečiť si základné životné potreby, zanedbávanie, zneužívanie a týranie seniorov, znižovanie ich sociálneho statusu, sociálna izolovanosť, ekonomická poddimenzovanosť a ďalšie problémy s tým súvisiace.

Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
60-64	1214	1254	1283	1370	1502	1605	1719	1918	2002	2078	2117
65-69	926	960	1004	1013	1057	1127	1151	1176	1258	1385	1507
70-74	742	756	760	813	822	818	861	917	920	942	993
75-79	537	544	558	572	563	600	622	656	698	707	697
80-84	318	326	334	337	361	385	388	418	435	432	450
85-89	81	92	114	149	170	174	170	184	192	219	225
90-94	56	51	52	41	33	23	35	40	53	52	63
95-99	11	10	10	14	15	21	17	10	6	11	12
100+	6	5	5	5	6	8	9	3	4	2	1

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Podiel obyvateľov v dôchodkovom veku v meste narastá. Mesto svoje aktivity zameria hlavne na zabezpečenie sociálnej integrácie prestárlych občanov formou organizovania pravidelných akcií, vytváraním priestorov pre stretávanie seniorov, prípadne zriadením zariadení s ambulatnou, prípadne celodennou starostlivosťou.

Veková skupina 60 –

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 60 +</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
60-64	2239	2298	2320	2375	2416	2459	2502	2545	2588	2631	2674
65-69	1598	1635	1690	1724	1770	1813	1857	1900	1943	1987	2030
70-74	1033	1074	1116	1161	1207	1255	1305	1357	1411	1467	1525
75-79	718	741	763	787	811	836	862	889	916	944	973
80-84	464	479	495	511	527	544	561	579	598	617	637
85-89	237	250	264	278	293	309	326	343	362	381	402
90-94	78	82	85	89	92	94	98	101	105	108	111
95-99	12	12	11	11	11	11	11	11	10	10	10
100+	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0	0
60+ – pr. Index				1,027	% nárast – 60+						31,09
Abs. nárast											1983
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											19,277
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											25,179

Celkový nárast v seniorskej kategórii sa predpokladá až vo výške 31,09 %. Celkový podiel obyvateľstva po 60 roku by mal stúpnuť na 25,179 %, čo je v porovnaní s ostatnými samosprávami výrazne vyššia hodnota. V absolútnom vyjadrení by malo ísť o 1983 obyvateľov. Pre túto skupinu obyvateľov by malo mesto zabezpečiť dostatočnú ponuku sociálnych služieb, ponuku zdravotníckych služieb a bezpečnosť.

1.9.2. Deti a mládež

Cieľovú skupinu obyvateľov možno rozdeliť do dvoch skupín. Ide o skupinu detí a mládeže, ktoré sa zúčastňujú povinnej školskej dochádzky. V záujme predchádzania páchania drobnej trestnej činnosti, podpory zdravého životného štýlu a zmysluplného trávenia voľného času, mesto zameriava svoje aktivity na výstavbu športovej a záujmovej infraštruktúry, ako aj organizovanie školskej a mimoškolskej záujmovej činnosti. V meste Bardejov je uvedená skupina zastúpená cca. 20,86 %.

<i>Počet obyvateľov ku koncu obdobia (31.12.)</i>											
	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
0	368	333	334	351	373	369	359	331	271	304	284
1-4	1316	1343	1373	1354	1384	1387	1421	1406	1389	1285	1257
5-9	1981	1901	1775	1717	1668	1673	1652	1743	1723	1753	1709
10-14	2656	2523	2348	2205	2041	1958	1875	1824	1737	1698	1685
15-19	2981	2890	2826	2773	2742	2611	2473	2306	2195	2036	1962

Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Zlepšenie pozície mladých ľudí sa sleduje hlavne predchádzaním predčasného ukončenia vzdelávania, budovaním systému odborného školstva a jeho prepojením s praxou v podnikoch, podporou uznávania neformálneho vzdelávania a prispôbovaním vzdelávacieho systému požiadavkám trhu práce (Vagač, 2011, s.4).

Deti predškolského veku

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 0-4</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
0	271	258	247	235	224	214	204	195	186	177	169
1-4	1233	1210	1187	1164	1142	1121	1099	1079	1058	1038	1018
0 – priem. Index				0,954	% nárast – 0						-37,61
1-4 priem. Index				0,981	% nárast 1 – 4						-17,42
Abs. nárast											-317
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											4,545
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											3,575

V prípade, že sa doterajší trend zachová, v najbližších 11 rokoch by mal klesnúť počet detí do 1 roka až o 37,61 % a vo vekovej skupine od 1 – 4 by mal počet klesnúť o 17,42 %. V priemere by mal klesnúť podiel na celkovom počte obyvateľov. Kým v roku 2015 by mal podiel na celkovom počte činiť 4,545 %, do roku 2025 by mal tento podiel klesnúť na 3,575 %. V absolútnom vyjadrení dôjde k poklesu počtu detí o cca. 317. Pokles by mal byť relatívne významný a teda pravdepodobne bude vytvárať tlak na znižovanie kapacít zariadení poskytujúcich verejné služby pre túto vekovú skupinu.

Veková skupina 5 – 14

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 5-14</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
5-9	1717	1725	1733	1741	1749	1757	1766	1774	1782	1791	1799
10-14	1635	1587	1540	1495	1451	1408	1367	1326	1287	1249	1212
5-9 – pr. Index				1,005	% nárast 5 - 9						4,77
10-14 pr. Index				0,971	% nárast 10 - 14						-25,86
Abs. nárast											-341
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											10,130
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											9,066

V skupine obyvateľov od 5 do 14 rokov sa predpokladá rovnako pokles. V absolútnom vyjadrení by mal počet detí v tomto veku klesnúť o 341. V skupine od 5 do 9 rokov by mal počet detí stúpnúť o 4,77 %. V skupine od 10 do 14 rokov by mal počet detí klesnúť o 25,86 %. Deti v tomto veku sú spotrebiteľmi služieb predškolského vzdelávania, základného vzdelávania, mimoškolskej záujmovej činnosti a do určitej miery aj zdravotníckych služieb. Celkový podiel na štruktúre by mal klesnúť na 9,066 %. Mesto v súčasnosti zabezpečuje služby predškolského vzdelávania a je aj zriaďovateľom základných škôl. Ak sa doterajší trend zachová, nebude v sledovanom období nevyhnutné tieto zariadenia racionalizovať.

Veková skupina 15 – 19

<i>Predpokladaný počet obyvateľov vo vekovej skupine 15-19</i>											
	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
15-19	1853	1812	1750	1715	1663	1616	1568	1520	1473	1425	1377
15-19 – pr. Index				0,971	% nárast 15-19						-25,67
Abs. nárast											-476
% z celkového počtu obyvateľov - 2015											5,600
% z celkového počtu obyvateľov - 2025											4,147

Veková skupina je spotrebiteľom služieb vzdelávania – stredoškolský stupeň, ako aj záujmovej činnosti. V prípade, že sa doterajší trend vývoja zachová, predpokladá sa pokles počtu obyvateľov. Podiel na celkovom počte obyvateľov by mal ale do roku 2025 klesnúť na 4,147 %. V absolútnom vyjadrení by mal počet obyvateľov klesnúť o 476.

1.9.3. Ženy na materskej dovolenke

Ženy sa stávajú rizikovou skupinou najmä v období tehotenstva a starostlivosti o deti. V severských krajinách sa už dlhšie prejavujú snahy motivovať rodičov k rovnomernejšiemu rozdeleniu starostlivosti o deti a povzbudiť tak matky k návratu do zamestnania (napr. daňový bonus za rodovú rovnosť vo Švédsku). V Slovinsku pomáha matkám k rýchlejšiemu návratu do práce dobre organizovaná sieť verejných predškolských zariadení (Vagač, 2011, s.4). Mesto do budúcnosti plánuje uskutočniť investičné akcie na zvýšenie kapacity predškolských zariadení v záujme uľahčenia ženám na materskej dovolenke skorší návrat na trh práce. Riešením môže byť aj zriadenie Materského centra.

1.9.4. Sociálne odkázaní obyvatelia

Predstavujú rizikovú skupinu obyvateľov, ktorí si z objektívnych príčin nemôžu v meste Bardejov, prípadne Myjavskom regióne z objektívnych, prípadne subjektívnych dôvodov nájsť prácu a sú odkázaní na dávky sociálnej pomoci.

Patria sem hlavne ľudia s nízkym vzdelaním. Ide o najťažšie umiestniteľné skupiny na nepodporovanom pracovnom trhu, lebo dopyt po nekvalifikovanej pracovnej sile je nízky a neustále klesá. Viaceré krajiny orientujú aktívne opatrenia skôr na dlhodobo nezamestnaných ako na nízkokvalifikovaných, aj keď sa tieto kategórie značne prekrývajú. K úspešnejším prístupom patria tie, ktoré integrujú viaceré opatrenia (s dôrazom na vzdelávanie), individuálny prístup a poskytujú uchádzačovi dočasnú podporu aj po vstupe do zamestnania. Typickými príkladmi fungujúcich opatrení je prechodný trh (medzitrh) práce a školy druhej šance. Do tejto skupiny spadá pomerne veľká časť tunajších rómov. Zlepšenie postavenia Rómov na trhu práce môžu priniesť najmä štrukturálne reformy ako podpora malého podnikania, zníženie daňovo-odvodového zaťaženia (na ktoré mesto Bardejov nemá dosah) alebo reforma sociálnej pomoci smerom k aktivite a zníženiu závislosti na dávkach. Za kľúčové je považované vzdelávanie Rómov od najnižšieho veku (Vagač, 2011, s.4).

1.9.5. Dlhodobo nezamestnaní obyvatelia

Medzi dlhodobo nezamestnanými sa nachádzajú v meste Bardejov najmä nízkokvalifikovaní mladí ľudia bez základného alebo len so stredoškolským vzdelaním alebo naopak obyvatelia nad 50 rokov, ktorí stratili prácu a majú problém sa zamestnať. Pre zníženie dlhodobej nezamestnanosti je tak potrebný zvlášť dôraz na tieto dve skupiny obyvateľov. Kým v prípade nízkokvalifikovaných by mohla pomôcť uplatniť sa na trhu práce najmä vyššia podpora **rekvalifikácie, budovania pracovných návykov**, u starších obyvateľov by čiastočné riešenie mal poskytnúť najmä medzitrh práce. Dlhodobo nezamestnaní v problematických regiónoch strácajú motiváciu aktívne vyhľadávať prácu a sú odkázaní na príjem zo sociálneho systému. Mnoho rodín sa tak v meste ocitá na hranici chudoby (<http://www.etrend.sk>, 11.8.2011).

Uchádzači o zamestnanie znevýhodnení

Okr. Bardejov	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
D	3337	3114	2799	2402	2459	3416	4211	4034	4645	4919	4659

D - Počet dlhodobo evidovaných uchádzačov o zamestnanie

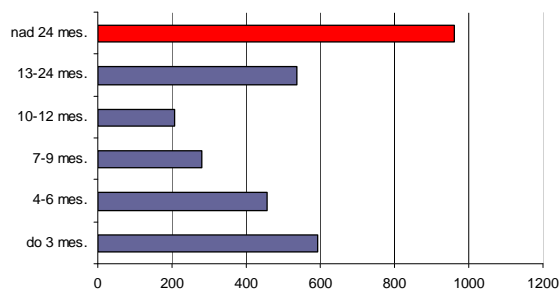
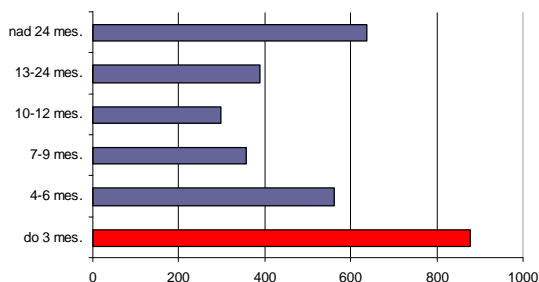
Zdroj: Štatistický úrad SR, 2015

Pre mesto Bardejov i okres Bardejov ako celok najpočetnejšiu skupinu tvoria dlhodobo nezamestnaní evidovaní na Úrade práce, sociálnych vecí a rodiny po dobu viac ako 24 mesiacov. Postupne dochádza k ich nárastu. Táto skutočnosť je alarmujúca hlavne v skupine dlhodobo nezamestnaných, pretože ide o nezamestnaných, ktorí nie sú schopní si v krátkom čase nájsť zamestnanie. Dlhodobá nezamestnanosť je vážnym problémom, pretože mnoho ľudí, ktorí sú bez práce dlhšie ako dva roky stratili napríklad pracovné návyky. Bariérou pri hľadaní zamestnania je aj nedostatočné vzdelanie nezamestnaných. Aj preto o nich zamestnávateľia nemajú záujem, hoci už pociťujú nedostatok pracovnej sily. Ďalšou početnou skupinou je skupina od 4 do 6 mesiacov a do 3 mesiacov. V týchto skupinách v sledovanom období trend značne kolíše.

Štruktúra nezamestnaných v meste Bardejov (dĺžka evidencie)

2009

2013

Zdroj: ÚPSVaR, 2015

1.9.6. Zdravotne ťažko postihnutí obyvatelia

Nárast ľudí na nemocenských a invalidných dávkach a nízka zamestnanosť osôb so zdravotným postihnutím nútia väčšinu krajín OECD prehodnotiť systémy posudzovania zdravotného stavu, lepšie kontrolovať prитоky do dočasnej a dlhodobej práceneschopnosti a zlepšovať služby zamestnanosti pre zdravotne postihnutých. OECD považuje za najlepší spôsob pomoci zdravotne znevýhodneným osobám posilnenie stimulov k práci úpravou systémov daní a dávok (Vagač, 2011, s.4).

1.9.7. Osoby vyžadujúce azylové ubytovanie (bezdomovci, matky s deťmi, po výkone trestu, po závislosti na drogách)

Uvedená cieľová skupina v meste nie je významne zastúpená. V roku 2015 mesto evidovalo v rámci katastrálneho územia 28 obyvateľov bez domova. Skupiny obyvateľov po výkone trestu, prípadne po závislosti na drogách sa vracajú späť k svojim rodinám a teda nevyžadujú intervencie v oblasti bývania. Opatrenia by mali smerovať skôr k preventívnym a vzdelávacím aktivitám zameraným na opätovný návrat do spoločnosti, ako aj zvýšenie šancí uplatnenia sa na trhu práce formou rekvalifikačných kurzov, prípadne kurzov v oblasti drobného podnikania.

2. Strategická časť

2.1. SWOT analýzy a definovanie priorít

Nasledujúca SWOT analýzy sa zameriavajú na silné, slabé stránky, príležitosti a riziká prioritných rozvojových oblastí. Na ich základe budú formulované hlavné rozvojové ciele.

Analýza príležitostí a rizík - O-T

O – T analýza umožňuje rozlíšiť atraktívne príležitosti v meste, ktoré skrýva potenciál územia a ktoré môžu meste priniesť výhody pri dosahovaní vyváženého rastu. V rámci analýzy SWOT sa mesto koncentruje na identifikáciu potenciálnych príležitostí – existencia stabilného hospodárskeho prostredia, kvalitné životné prostredie, prírodný potenciál, historicko-kultúrne hodnoty, rozvinutá sieť inštitúcií verejných služieb, objekty cestovného ruchu. Kvadrant 1 pozostáva z príležitosti ponúkajúcich najvyšší úžitok pre mesto, preto by sa mal manažment mesta sústrediť na tieto aktivity. Naopak, príležitosti v kvadrante 4 sú buď príliš malé, alebo ich mesto nebude vedieť dostatočne využiť. Príležitosti v kvadrante 2 a 3 sú zaujímavé len v prípade, že existuje možnosť zvýšenia ich atraktívnosti alebo pravdepodobnosti úspechu.

		Matica príležitostí				Matica rizík	
		Pravdepodobnosť úspechu				Pravdepodobnosť nastatia	
		vysoká	nízka			vysoká	nízka
Atraktívnosť	vysoká	1	2	Vážnosť	vysoká	1	2
	nízka	3	4		nízka	3	4

Riziká z 1. kvadrantu môžu mesto vážne zraniť, preto treba pripraviť plán strategických aktivít, keďže pravdepodobnosť ohrozenia je vysoká. Riziká v 2. a 3. kvadrante treba podrobiť dôkladnému skúmaniu v prípade, ak sa stávajú kritickými, netreba však zostavenie plánu eventúálnych alternatív. Riziká v 4. kvadrante sú malé a väčšinou ich možno ignorovať.

Spojením hlavných príležitostí a rizík, ktoré ovplyvňujú rozvoj mesta, sa stratégovia snažia zistiť mieru celkovej atraktívnosti trhu. Existujú štyri možnosti:

- *Ideálny rozvoj*, ktorý sa vyznačuje mnohými príležitosťami, ale iba niekoľkými (ak vôbec nejakými) rizikami.
- *Špekulatívny rozvoj*, vyznačujúce sa vysokými príležitosťami i vysokými rizikami.
- *Zrelý rozvoj*, vyznačuje sa nízkymi príležitosťami i nízkymi rizikami.
- *Problémový rozvoj*, má nízke príležitosti, ale vysoké riziká.

Externé prostredie vytvára nielen príležitosti, ale prezentuje aj sériu rizík. Riziko je výzva, poukazuje na nevýhodný trend vývoja vo vonkajšom prostredí, ktorý v prípade pasívnej reakcie zo strany podniku ohrozí jeho trhovú pozíciu.

Analýza silných a slabých stránok – S-W analýza

Hodnotenie vplyvu vonkajších činiteľov, vykonávané so zámerom stanoviť ciele mesta, musí byť doplnené rozborom vnútorných činiteľov. Viaceré regióny dnes aj poznajú príležitosti, ktoré im potenciál ponúka, avšak chýba im schopnosť ich využiť. Na základe analýzy silných a slabých stránok vie mesto stanoviť, čo je z hľadiska súčasnej a očakávanej situácie rozumné konať.

Za dôležité znaky konkurenčnej slabosti sa považuje – strácanie pozície voči konkurenčným regiónom, nedostatok finančných zdrojov na rozvoj, klesajúca demografická krivka, vysoká nezamestnanosť, zlý technický stav základnej infraštruktúry ai.

Pri hodnotení silných a slabých stránok je potrebné každý faktor odstupňovať podľa dôležitosti (rozhodujúca silná stránka, marginálna silná stránka, neutrálny faktor, rozhodujúca slabá stránka, marginálna slabá stránka) a podľa intenzity jeho vplyvu - výkonu (vysoký, stredný, nízky). Výsledok spojenia stupňa výkonu a dôležitosti predstavuje štyri možné alternatívy:

Matica výkonu a dôležitosti

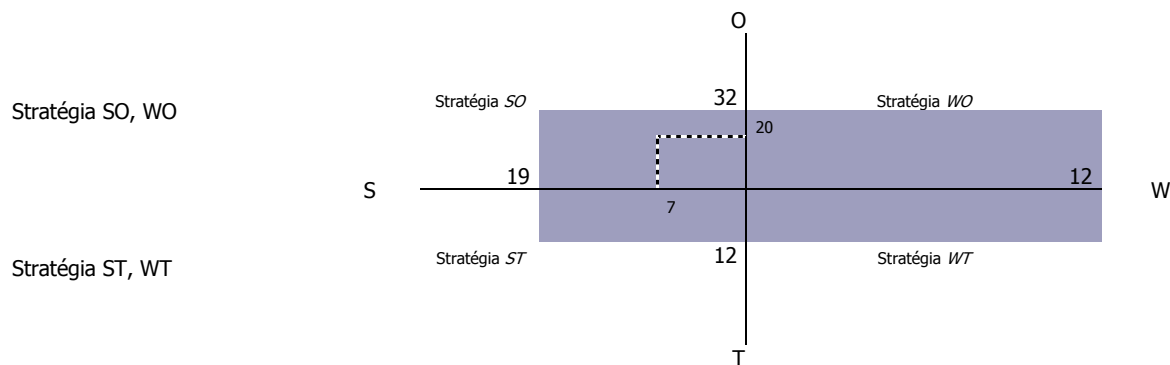
		Výkon	
		vysoký	nízky
Dôležitosť	vysoká	1 Sústrediť snahu	2 Udržať snahu
	nízka	3 Nízka priorita	4 Možné nadmerné investovanie

Kvadrant 1 pozostáva z oblastí, ktoré sú dôležité, ale v ktorých mesto momentálne vykazuje slabý výkon, preto sa musí sústrediť na posilnenie týchto oblastí. *Kvadrant 2* pozostáva z oblastí, v ktorých je síce mesto úspešné, ale do budúcnosti si musí túto úspešnosť udržať. *Kvadrant 3* tvoria oblasti, ktoré nie sú dôležité, zdokonalenia v tomto kvadrante majú nízku prioritu. V *kvadrante 4* nie sú dôležité oblasti, pričom rozvoj a snaha sú zbytočne silné.

2.1.1. Sociálne služby

Silné stránky	Slabé stránky
<ul style="list-style-type: none"> - v meste je dostatok objektov na poskytovanie sociálnych služieb, - zabezpečená opatrovateľská služba, - priestor na prenocovanie občanov bez prístrešia v nepriaznivých klimatických podmienkach, - poskytovanie zdravotníckych služieb v zariadeniach Bardejovských kúpeľoch, - Domov sociálnych služieb – pre mentálne postihnutých chlapcov ALIA – 70 obyvateľov, - Domov sociálnych služieb – denné pobyt – 20 obyvateľov, - Vrbovnica nezisková organizácia, ktorá prevádzkuje Domov sociálnych služieb - 12 klientov (kapacita 18 klientov) a Chránená dielňa - 7 zamestnancov, - činná Arcidiecézna charita Košice - Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Bardfarm, s.r.o., - Hospic Matky Terezy, Bardejovská Nová Ves, - ZOS a DSS pri Nemocnici Sv. Jakuba – 17 klientov, - ZSS „NÁDEJ“– nocľaháreň – 12 klientov a útulok pre 12 klientov, - Denný stacionár - mesto poskytuje občanom pomoc pri zabezpečovaní prístrešia, , - Zariadenie pre seniorov na Wolkerovej ul. – 117 klientov, - Zariadenie pre seniorov na Toplianskej ul. – 100 klientov, - Služba jedáleň – pri ZpS - Poskytovanie príspevku na jedlo starobným a invalidným občanom - Finančná pomoc obyvateľom v mimoriadnej sociálnej situácii, - Finančná dávka pri narodení troch a viac detí, - Finančná dávka prvými novorodencovi v roku - Finančná podpora spolkov a organizácií poskytujúcich pomoc a podporu odkázaným skupinám obyvateľov 	<ul style="list-style-type: none"> - nevybudované bezbariérové prístupy k verejným budovám, - dominuje poskytovanie sociálnych služieb celoročnej pobytovej služby, - nedostatok pracovných príležitostí, - absencia využívania telekomunikačných technológií pri poskytovaní krízovej pomoci, - absencia Krízového strediska pre matky s deťmi, - nedostatok aktivít zameraných na podporu začleňovania niektorých znevýhodnených skupín do spoločnosti a znižovanie rizík sociálno-patologických javov, - nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby a nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti, - nedostatočné využívanie viaczdrojového financovania - nezáujem dobrovoľníkov o prácu v sociálnych službách, - v ojedinelých prípadoch nedostatočná časová opatrovateľská starostlivosť – viac ako 8 hodín, - nedostatočné vzdelávanie v oblasti prevencie drogových závislostí, - nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľov rómskeho etnika, - vysoká sociálna odkázanosť rómov, - v mnohých prípadoch absencia pracovných návykov rómov, - slabá podpora pracovných návykov rizikových skupín obyvateľstva,
Príležitosti	Ohrozenia
<ul style="list-style-type: none"> - možnosť použitia 2% daní daňových subjektov na prioritné potreby v sociálnej oblasti, - zariadenie mimovládnych neziskových organizácií poskytujúcich všeobecne prospešné služby, - zlepšujúca sa infraštruktúra a lepšie prepojenie trhov práce na susediace trhy práce, - odbúranie rodových stereotypov pri voľbe povolania a v prístupe k zamestnaniu, - rozšírenie aktívnych opatrení na trhu práce na podporu vzdelávania a prípravy pre trh práce a na podporu zamestnávania v atypických formách pracovných vzťahov, najmä pre rodičov počas materskej dovolenky a rodičovskej dovolenky, - podpora rozvoja sociálnych služieb, a iných opatrení, projektov a programov na podporu sociálneho začleňovania ohrozených skupín podľa ich špecifických potrieb, - dôrazné uplatňovanie princípu subsidiarity, - lepšie podmienky na zladovanie prac. a rodinných povinností, - začleňovanie do širšieho priestoru a vyrovnávanie európskych štandardov, - zvýšenie vzdelanostnej a kvalifikačnej úrovne ľudských zdrojov zodpovedajúcej dopytu na trhu práce a znalostnej ekonomike, - príprava ľudských zdrojov pre potreby globalizovanej ekonomiky a spoločnosti, - možnosti získania finančných prostriedkov z fondov EU, 	<ul style="list-style-type: none"> - rast počtu obyvateľov v seniorskej kategórii, - zhoršujúca sa sociálna situácia niektorých skupín obyvateľstva, - nízky záujem zamestnávateľov o prijímanie uchádzačov o zamestnanie na podporované pracovné miesta, - nedostatočný záujem zamestnávateľov o udržateľnosť vytvorených pracovných miest, - prehlbovanie chudoby u niektorých skupín populácie a reprodukcia chudoby, - zvyšujúci sa počet klientov odkázaných na pomoc iných nesystematickou preventívnu prácou v prirodzenom rodinnom a otvorenom prostredí, - zvyšujúce sa finančné náklady na sociálne služby a iné opatrenia pretrvávajúcim poskytovaním tradičných foriem pomoci a služieb pobytového charakteru a riziko znižovania kvality života občanov finančnou náročnosťou sociálnych služieb pre klienta, - neadresnosť a absencia individuálneho prístupu ku klientovi, - klesanie kvality poskytovaných služieb a vykonávaných opatrení v dôsledku absencie systému prehlbovania kvalifikácie a ich celková nedostupnosť, - nepriaznivý demografický vývoj,

Schéma SWOT analýzy:

Odporúča sa využiť stratégiu SO - využiť silné stránky na získanie konkurenčnej výhody. Odporúča sa meste zabezpečovať nevyhnutné sociálne služby pre obyvateľov (zabezpečujúce nevyhnutné životné podmienky a životné potreby) a ostatné služby ponechať poskytovateľom v meste Prešov.

faktory rozvoja	disparity
+ zabezpečená opatrovateľská služba, 1	- nevybudované bezbariérové prístupy k verejným budovám, 1
+ priestor na prenocovanie občanov bez prístrešia v nepriaznivých klimatických podmienkach,2	- dominuje poskytovanie sociálnych služieb celoročnej pobytovej služby,2
+ Domov sociálnych služieb – pre mentálne postihnutých chlapcov ALIA – 70 obyvateľov,3	- absencia využívania telekomunikačných technológií pri poskytovaní krízovej pomoci, 1
+ Domov pre osamelých rodičov – 8 obyvateľov,4	- absencia Krízového strediska pre matky s deťmi,3
+ Útulok pre bezdomovcov – 10 obyvateľov,2	- nedostatočne zabezpečená kontinuita sociálnej a zdravotnej starostlivosti pri dlhodobej odkázanosti na pomoc inej osoby a nedostatok služieb dlhodobej starostlivosti,2
+ Domov sociálnych služieb – denné detské sanatórium – 20 obyvateľov,3	- nezáujem dobrovoľníkov o prácu v sociálnych službách,1
+ Vrbovnica nezisková organizácia, ktorá prevádzkuje Domov sociálnych služieb - 12 klientov (kapacita 18 klientov) a Chránená dielňa - 7 zamestnancov,2	- v ojedinelých prípadoch nedostatočná časová opatrovateľská starostlivosť – viac ako 8 hodín, 1
+ Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, 1	- nedostatočná terénna sociálna služba, 1
+ činná Arcidiecézna charita Košice a Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Bardfarm, s.r.o.,1	- nedostatočné vzdelávanie v oblasti prevencie drogových závislostí, 4
+ Agentúra domácej ošetrovateľskej starostlivosti, Bardejov (Lešková),1	- nevyhovujúca vzdelanostná úroveň obyvateľov rómskeho etnika, 5
+ NsP – Zariadenie opatrovateľskej služby,1	- vysoká sociálna odkázanosť rómov, 5
+ Hospic Matky Terezy, Bardejovská Nová Ves, ZOS a DSS pri Nemocnici Sv. Jakuba – 17 klientov, 1	- v mnohých prípadoch absencia pracovných návykov rómov, 5
+ ZSS „NÁDEJ“ pri ZpS „TOPLÁ“ – nocľaháreň – 12 klientov a útulok pre 12 klientov, 2	- slabá podpora pracovných návykov rizikových skupín obyvateľstva, 5
+ Denný stacionár pri ZpS „TOPLÁ“,1	- neexistencia zariadení stredisko osobnej hygieny, 5
+ mesto poskytuje občanom pomoc pri zabezpečovaní prístrešia, vykonáva poradenstvo pri riešení rodinných a sociálnych problémov,2	
+ Zariadenie pre seniorov „ Čergov“ na Wolkerovej ul. – 90 klientov, 2	
+ Zariadenie pre seniorov „TOPLÁ“ – na Toplianskej ul. – 100 klientov,2	

Pri hodnotení porovnávame dôležitosť jednotlivých znakov navzájom pomocou troch stupňov.

- 1 = znak je dôležitejší ako porovnávaný
 0 = znak je menej dôležitý ako porovnávaný
 0,5 = váha znakov je rovnaká

Váha vybraných silných stránok									
	S1	S2	S3	S4	S5	S6	S7	Suma	Váhy
S1	-	1	1	0,5				2,5	1
S2	0	-	0	0				0	4
S3	0	1	-	0,5				1,5	3
S4	0,5	1	0,5	-				2	2
S5					-				
S6						-			
S7							-		

Váha vybraných slabých stránok									
	W1	W2	W3	W4	W5	W6	W7	Suma	Váhy
W1	-	0,5	0	1	1			2,5	2
W2	0,5	-	0,5	0,5	1			2,5	2
W3	1	0,5	-	0,5	1			3	1
W4	0	0,5	0,5	-	1			2	3
W5	0	0	0	0	-			0	4
W6						-			
W7							-		

2.2. Vízia a poslanie

2.2.1. Vízia

Mesto Bardejov je miestom, ktoré vyvážene zabezpečuje podmienky pre harmonický život všetkých kategórií svojich obyvateľov. Mesto je príjemným sídlom zabezpečujúcim komplexné sociálne služby pre svojich obyvateľov. Vyvážene a ohľaduplne využíva svoj majetok a bohatstvo za účelom jeho ekonomického a sociálneho zvel'ad'ovania. Neustále rozvíja širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbá o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov Mesta. **Svoje aktivity zameriava aj na rizikové skupiny obyvateľov z hľadiska trhu práce, sociálneho vylúčenia.**

Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v **oblasti sociálnej politiky** veľmi rozsiahla. Pre **občanov v hmotnej núdzi** mesto poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku. Pre **zdravotne ťažko postihnutých a seniorov** mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí **opatrovateľská služba, prepravná služba a organizovanie spoločného stravovania**. Mesto podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu, motivačný príspevok a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín.

2.2.2. Poslanie

Poslanie je komplexná a všeobecná definícia objasňujúca mandát mesta Bardejov v sociálnej oblasti. Poslanie opisuje a prezentuje základné sociálne služby (produkty), ktoré poskytuje a identifikuje hlavných „zákazníkov“, t.j. jej obyvateľov, záujmové združenia a pod.. Poslanie vyjadruje základný dôvod existencie mesta Bardejov a odpovedá na tri otázky: Čo mesto robí? Prečo to robí? Pre koho to robí? Predpokladom pre zabezpečovanie kvalitných sociálnych služieb obyvateľom mesta. Tieto zahŕňajú celú škálu aktivít počnúc obstarávaniami tovarov, služieb a prác, cez interné právne poradenstvo a zastupovanie mesta pri súdnych sporoch až po aktualizovanie a zverejňovanie informácií, ktoré slúžia aj obyvateľom mesta. Samospráva mesta Bardejov disponuje aj nemalým

majetkom – budovami, pozemkami, bytovými a nebytovými priestormi. Efektívne spravovanie aktív takéhoto rozsahu a zabezpečovanie jeho maximálnej výnosnosti je možné len za predpokladu existencie prehľadnej a aktuálnej evidencie, ktorá slúži vedeniu mesta a poslancom mestského zastupiteľstva. Jedným zo základných predpokladov rozvoja mesta je dodržiavanie zákonnosti a pravidiel mestskej samosprávy, ochrana života a osobného majetku občanov. V súlade s poslaním mesta Bardejov všetky tieto úlohy realizuje mestská a štátna polícia. K dosiahnutiu zámeru - vybudovať bezpečné mesto - polícia vykonáva všeobecnú prevenciu kriminality, aktívnu ochranu verejného poriadku, života, zdravia občanov a majetku. Súčasťou bezpečnostnej politiky mesta je aj výkon ochrany pred požiarmi.

Sociálne služby

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Mesto podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území Mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č.305/2005 Z. z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac (o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom 330/2007 Z. z., zákonom č. 643/2007 Z. z., zákonom č. 215/2008 Z. z. a zákonom č. 466/2008 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami mesta. Mesto považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdelenie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

2.3. Definovanie priorít, cieľov, zámerov

Na základe analýzy súčasnej situácie a predpokladov ďalšieho rozvoja sa navrhuje pre mesto Bardejov nasledovný strategický cieľ:

„Zabezpečiť trvalo udržateľný rozvoj mesta Bardejov, po sociálnej a kultúrnej stránke. Sociálny a spoločenský rast bude zabezpečený prostredníctvom disponibilného potenciálu nachádzajúceho sa v ľudských a ekonomických zdrojoch. Hlavné zameranie sociálnej činnosti bude mesto smerovať do oblasti sociálnych služieb, vzdelávania, zdravotníctva, športu, bývania a bezpečnosti.“

Formulácia strategického cieľa vychádza z predpokladu, že budú vytvorené podmienky pre stabilizáciu, rozvoj a adaptáciu ekonomicky aktívnych a výkonných subjektov. Zvyšovanie výkonnosti sociálnej aktivity na udržateľnej úrovni v dlhodobom horizonte a rast zamestnanosti je považované za prioritu. Zároveň však musia byť vytvorené také podmienky, aby sa nezvyšovali výdavky verejných

prostriedkov, ale aby nastala ich konsolidácia za účelom podpory nových rozvojových projektov. Navrhovaná stratégia vychádza zo strategických prístupov v rámci regionálneho rozvoja, ktoré sú postavené na: aktivizácii nedostatočne využívaného potenciálu a podpore sociálneho rozvoja mesta, rozšírení a zvýšení podielu aktivít na úrovni partnerstva a aktivizácii nástrojov riadenia verejných výdavkov za účelom ich zníženia.

Priority

Podľa prieskumu medzi obyvateľmi získali prioritu sociálne služby, stravovanie, domov sociálnych služieb, zariadenia pre seniorov a opatrovateľská služba. Obyvatelia preferujú aj klubovú činnosť.

Hlavné priority komunitného plánu	
Priorita 1	
Sociálne služby	
Z á m e r	
	Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov Mesta.
C i e ľ o v é s k u p i n y	
	<ul style="list-style-type: none">- deti a mládež,- ženy na materskej dovolenke,- dlhodobo nezamestnaní obyvatelia,- sociálne odkázaní obyvatelia,- seniori, čiže obyvatelia v post - produktívnom veku (najmä starší ako 65 rokov),- občania so zdravotným postihnutím a duševnými poruchami, ako aj rodiny, v ktorých žijú,- týrané a sociálne zanedbávané deti, deti s poruchami správania a rodičia, ktorí zanedbávajú alebo nezvládajú starostlivosť a výchovu svojich detí,- neprispôsobiví jednotlivci, ľudia závislí od návykových látok, trestaní, nezvládajúci svoj život.

Strategický zámer

Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbať o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto môže poskytovať jednorazové dávky v hmotnej núdzi a jednorazovú dávku v HN, príspevok v náhlej núdzi a príspevok pri narodení dieťaťa (dve a viac detí). Pre zdravotne ťažko postihnutých a seniorov mesto poskytuje sociálne služby, medzi ktoré patrí opatrovateľská služba. Mesto podporuje nešťátne subjekty, ktorých činnosť je zameraná na pomoc sociálne alebo zdravotne handicapovaným občanom. Pre zachovanie rovnakých podmienok a šancí pre všetkých žiakov mesto zabezpečuje prenos štátnych dotácií (na stravu a školské pomôcky) pre školopovinné deti zo sociálne slabších rodín. Nástrojom pre podporu demografie v meste môže byť jednorazový finančný príspevok pre každé novonarodené dieťa s trvalým pobytom na území Mesta. Poskytované sociálne služby sú regulované celým radom zákonov a usmernení – počnúc ústavou Slovenskej republiky, zákonom č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení, zákonom č. 36/2005 Z. z. o rodine (v zmysle 297/2005 Z.z., 615/2006 Z.z. - nález Ústavného súdu SR 201/2008 Z.z., 217/2010 Z.z., 290/2011 Z.z. - nález Ústavného súdu SR, 125/2013 Z.z.), zákonom č.448/2008 Z. z. o sociálnych službách (a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení zákona č. 317/2009 Z. z., nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. 332/2010 Z. z., zákona č. 551/2010 Z. z., zákona č. 50/2012 Z. z., zákona č. 185/2012 Z. z., zákona č. 413/2012 Z. z., zákona č. 485/2013 Z. z., zákona č. 185/2014 Z. z., zákona č. 219/2014 Z. z. a zákona č. 376/2014 Z. z.), zákonom č. 599/2003 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi (v znení zákona č. 417/2013 Z. z. o pomoci v hmotnej núdzi a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 183/2014 Z. z.), zákonom č.305/2005 Z.

z. o sociálnej ochrane detí a sociálnej kuratele končiac (o zmene a doplnení niektorých zákonov, ako vyplýva zo zmien a doplnení vykonaných zákonom 330/2007 Z. z., zákonom č. 643/2007 Z. z., zákonom č. 215/2008 Z. z. a zákonom č. 466/2008 Z. z.), Občianskym zákonníkom či mnohými Všeobecne záväznými nariadeniami mesta. Mesto považuje pomoc a podporu pre svojich obyvateľov za jednu zo svojich prirodzených priorít. Doplniť chýbajúcu infraštruktúru sociálnych zariadení v meste a zvýšiť ich kvalitu. Zabezpečiť vysokú kvalitu sociálnych služieb pre obyvateľov mesta, ako aj prerozdelenie dávok sociálnej pomoci v rámci prenesených kompetencií.

Komentár k programu

Program Sociálne služby predstavuje starostlivosť o obyvateľov mesta odkázaných na sociálnu pomoc - pomoc obyvateľom v náhlej sociálnej a hmotnej núdzi, pre handicapovaných obyvateľov, starostlivosť o seniorov a podpora nezamestnaných obyvateľov mesta. V rámci financovania predmetného programu sa financujú opatrovateľská služba a rozvoz obedov, starostlivosť o seniorov, aktivačné práce, dávky v hmotnej a sociálnej núdzi prípadne starostlivosť o deti.

Priestorové a vecné vymedzenie

Zariadenia sociálnych služieb je potrebné alokovať tak, aby žiadnym spôsobom nenarúšali kultúrno – historický ráz mesta. V prípade absencie vhodných plôch a objektov v centre mesta bude možné alokovať tieto zariadenia aj do okrajových častí. Tým bude zabezpečená dostupnosť zariadení. Uvedené platí hlavne v prípade zariadení ako útulky, nocľahárne, zariadenia núdzového bývania. Tie by nemali kolidovať ani s existujúcimi a plánovanými rozvojovými aktivitami a infraštruktúrou voľného času, športu a rekreácie. V tejto súvislosti je potrebné riešenie problémov s neprispôsobivými obyvateľmi, ktorých je potrebné premiestniť do okrajových častí mesta v záujme zachovania kultúrno historickej hodnoty a zvýšenia turistickej atraktivity.

Trendy

Sociálne služby pomáhajú v kritických situáciách jednotlivcom, rodinám alebo určitým skupinám občanov zvládnuť starostlivosť o seba alebo o domácnosť a podporujú tak pozitívnu spoločenskú atmosféru v komunite. Význam sociálnych služieb nie je dôležitý len vzhľadom na množstvo ľudí, ktoré ich potrebuje, ale hlavne preto, že bez ich pôsobenia by časť občanov nemala možnosť podieľať sa na spoločenskom živote, nebolo by možné uplatnenie ich ľudských a občianskych práv a dochádzalo by k ich sociálnemu vylúčeniu. Programové vyhlásenie vlády (ďalej len PVV) na roky 2010-2014 z augusta 2010 s hlavným odkazom Občianska zodpovednosť a spolupráca. V sociálnej oblasti sa vláda sústreďuje na podporu životnej úrovne obyvateľstva, a to aj v komplikovanej situácii prebiehajúcej hospodárskej krízy. Vláda SR nebude kopírovať sociálno-ekonomický model žiadnej inej krajiny, ale bude hľadať inšpiráciu v tých krajinách, ktoré dokázali v konkrétnych oblastiach rýchle a dlhodobé udržateľné úspechy. Vláda SR považuje za kľúčové vytvárať podmienky na zvyšovanie kvality života ľudí. Systém sociálnych služieb na Slovensku neprešiel po roku 1990 radikálnou zmenou. Politika všetkých doterajších vlád sa orientovala prevažne na udržanie prevádzky existujúcich pobytových zariadení bez toho, aby od nich požadovala vyššiu kvalitu poskytovaných služieb, efektívnejšie hospodárenie s verejnými zdrojmi, či väčšiu samostatnosť. Vyhlásený program humanizácie služieb v praxi znamenal len znižovanie kapacity zariadení, čo ešte viac zvýšilo napätie medzi ponukou a dopytom. Mnohé zariadenia nedosahujú základné priestorové normy ani po znížení kapacity. Jediným transformačným prvkom v systéme sociálnych služieb je zrušenie monopolu štátu na ich poskytovanie. Súkromní poskytovatelia sociálnych služieb v oveľa väčšej miere ako verejní študujú skúsenosti a nové trendy v krajinách Európskej únie. Súkromní poskytovatelia služieb však v súčasnosti ešte nezabezpečujú taký podiel služieb, aby výrazne ovplyvňovali a menili charakter celého systému. Vyššia dynamika rastu súkromných služieb sa nedosahuje aj kvôli vysokej organizačnej roztrieštenosti súkromných poskytovateľov. Budovanie sietí služieb jedným zriaďovateľom postupuje pomaly. Sociálne služby pre seniorov sú v každej krajine dôležitou časťou systému sociálnej ochrany a ročne sa vynakladá na systém značná časť finančných prostriedkov. Sociálne služby je možné poskytovať v domácom prostredí formou opatrovateľskej služby, resp. v zariadeniach pre seniorov. V niektorých krajinách sú služby decentralizované, v niektorých sú pod kuratelou štátu. Všetky krajiny prešli transformáciou v tejto oblasti (11.6.2012, http://www.mesa10.sk/index.php?action=module&id=modcontent&content_id=261).

Medzi hlavné trendy v poskytovaní patria:

- deinštitucionalizácia sociálnych služieb,
- postupné znižovanie kapacity zariadení sociálnych služieb,
- prevádzkovanie zariadení s nízkou kapacitou (zariadenia rodinného typu, zariadenia s kapacitou nižšou než 40 miest),
- transformácia veľkokapacitných zariadení na zariadenia s nižšou kapacitou,
- podpora terénnych a ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadeniach s týždenným pobytom.
- individualizácia poskytovania sociálnych služieb na základe osobných potrieb prijímateľov,
- vymedzenie práv prijímateľa a povinností prevádzkovateľa
- legitimizácia kvality sociálnych služieb a formulovanie podmienok, ktoré majú kvalitné služby spĺňať (i keď nie sú známe podmienky hodnotenia kvality sociálnych služieb)
- rozšírenie spektra poskytovaných sociálnych služieb
- koncepčný prístup k plánovaniu a stratégii rozvoja sociálnych služieb, komunitnom rozvoji komunitného plánu a rozvoji terénnych sociálnych služieb ako nástroja poskytovania sociálnych služieb v meste (14.6.2012, <http://www.shr.sk/pages/casopishumanita/archiv/humanitaplus/P200905.pdf>).

Podpora zotrvania klienta v prirodzenom prostredí rozvojom terénnych sociálnych služieb

Dôvodom stanovenia tejto priority je skutočnosť, že terénne sociálne služby sú podľa dostupných štatistických údajov nedostatočne rozvinuté a na celom území Slovenska ide o sociálne služby, ktoré sú nedostatkové alebo úplne chýbajú. Rozvoj tejto formy sociálnej služby je v súlade s požiadavkami a princípmi uplatňovanými v ES v rámci modernizácie sociálnych služieb. V rámci tejto priority je nevyhnutné sa osobitne zamerať na terénnu sociálnu službu pre osoby odkázané na pomoc inej osoby, ktorej poskytovanie podľa dostupných údajov klesá aj napriek zvyšujúcemu sa dopytu po tejto sociálnej službe. Aj napriek tomu, že občan, ktorý o túto sociálnu službu požiada a splní hmotnoprávne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby, jeho nárok často nie je uspokojený. Nemenej dôležité je zamerať sa na rozvoj tých terénnych programov a sociálnych služieb, ktorých cieľom je sociálna inklúzia znevýhodnených osôb z dôvodu nezabezpečenia základných životných potrieb.

Rozvoj ambulantných sociálnych služieb a pobytových sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom

Zámerom stanovenia tejto priority je postupná deinštitucionalizácia sociálnych služieb, s prihliadnutím na potreby a schopnosti klienta, s cieľom poskytovať mu sociálne služby v jeho rodinnom alebo komunitnom prostredí. Poskytovanie ambulantných sociálnych služieb a sociálnych služieb v zariadení s týždenným pobytom umožňuje rozvíjať rodinné a spoločenské vzťahy klienta a primerane 13 jeho individuálnych schopnostiam a možnostiam aj jeho zaradenie sa do spoločenského a pracovného života.

Zvýšenie kvality a humanizácia poskytovaných sociálnych služieb prostredníctvom rekonštrukcie, rozširovania, modernizácie a budovania zariadení sociálnych služieb

Požiadavka humanizácie a modernizácie sociálnych služieb SR reaguje na trendy uplatňované EÚ v tejto oblasti, ktorých cieľom je zabezpečiť pre klientov kvalitné sociálne služby. V praxi to znamená zabezpečenie prístupnosti k sociálnym službám, a to aj z hľadiska prostredia, v ktorom sa sociálne služby poskytujú. Táto povinnosť vyplýva poskytovateľom sociálnych služieb aj priamo zo zákona o sociálnych službách a má umožniť prijímateľom sociálnych služieb prístup k fyzickému prostrediu, priestorom a budovám, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a zabezpečiť minimálne požiadavky a štandardy bývania. Ide najmä o odstránenie architektonických bariér v priestoroch a budovách, v ktorých sa poskytujú sociálne služby a to v interiéroch, rovnako aj v exteriéroch a zabezpečenie ich materiálnou technickou vybavenosti.

Vzdelávanie zamestnancov v oblasti sociálnych služieb

Jedným z cieľov novej právnej úpravy poskytovania sociálnych služieb je zabezpečiť ich profesionálny výkon a teda aj zvýšiť kvalitu poskytovaných sociálnych služieb. Jedným zo základných predpokladov dosiahnutia tohto cieľa je vzdelávanie zamestnancov sociálnych služieb v rámci potreby splnenia kvalifikačných predpokladov pre výkon sociálnej služby a zároveň ich ďalšie vzdelávanie a prehlbovanie kvalifikácie.

Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.

Cieľ 1.1. Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.1.1 Zariadenie núdzového bývania
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Výstavba objektu zariadenia núdzového bývania

Projekt 1.1.2 Zriadenie nízkoprahového denného centra.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.

Cieľ 1.2. Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.2.1 Zriadenie zariadenia dočasnej starostlivosti o deti.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Projekt 1.2.2 Zriadenie zariadenia nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Cieľ 1.3. Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.3.1 Zriadenie materského centra.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Projekt 1.3.2 Zriadenie a rozšírenie terénnej opatrovateľskej služby.
Aktivity Finančné a personálne zabezpečenie.

Projekt 1.3.3 Zriadenie rehabilitačných priestorov.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Projekt 1.3.4 Domovy sociálnych služieb.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Modernizácia zariadení sociálnej starostlivosti.

Projekt 1.3.5 Zriadenie a rozšírenie terénnej sociálnej služby.
Aktivity Finančné a personálne zabezpečenie.

Projekt 1.3.6 Zabezpečenie prepravnej služby.
Aktivity Obstaranie vozidla.
Personálne a finančné zabezpečenie.

Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.

Cieľ 1.4. Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.4.1 Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.
Aktivity Technické vybavenie.

Podprogram 1.5. Podporné služby.

Cieľ 1.5. Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.5.1 Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Projekt 1.5.2 Zriadenie zariadenia verejného stravovania.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Projekt 1.5.3 Zriadenie chránenej dielne.
Aktivity Spracovanie technickej dokumentácie.
Zriadenie zariadenia.

Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 1.6. Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

Projekty podprogramu:

Projekt 1.6.1 Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitného pracovníka pre marginalizované skupiny.
Aktivity Zriadenie priestorov pre poradenstvo a školenia.

Projekt 1.6.2 Zabezpečenie sociálnej rehabilitácie.
Aktivity Personálne zabezpečenie.

Projekt 1.6.3 Zabezpečenie pracovnej terapie.
Aktivity Personálne zabezpečenie.

Projekt 1.6.4 Vykonávanie prevencie drogových závislostí a kriminality.

Aktivity	Personálne zabezpečenie.
Projekt 1.6.5 Aktivity	Osveta v oblasti plánovaného rodičovstva. Personálne zabezpečenie.
Projekt 1.6.6 Aktivity	Marginalizované skupiny a rómske komunity. Vypracovanie technickej dokumentácie. Zriadenie občiansky hliadok pre potreby rómskej komunity. Zriadenie komunitného centra. Riešenie narastajúceho problému s obyvateľmi bez domova – zriadenie strediska krízovej intervencie zahrňujúceho nocľaháreň, centra osobnej hygieny a výdajňu stravy. Zvýšenie monitoringu hliadok mestskej polície.

2.4. Merateľné indikátory

Monitorovanie KPSS sa vykonáva na základe súboru indikátorov priradených k jednotlivým cieľom a programom (ktoré môžu byť priebežne konkretizované). Indikátory podporujú oprávnenosť verejných výdavkov na jednotlivé podprogramy a zároveň preukazujú ekonomickú účinnosť realizovaných verejných výdavkov. Indikátory budú zároveň základným faktorom pri tvorbe kritérií na čerpanie finančnej podpory z regionálneho rozvojového fondu.

2.4.1. Sociálne služby

Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.

Cieľ 1.1. Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.1.1	Zariadenie núdzového bývania	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	10
Projekt 1.1.2	Zriadenie nízkoprahového denného centra.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	15

Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.

Cieľ 1.2. Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.2.1	Zriadenie zariadenia dočasnej starostlivosti o deti.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	50
Projekt 1.2.2	Zriadenie zariadenia nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	50

Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.

Cieľ 1.3. Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.3.1	Zriadenie materského centra.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	25
Projekt 1.3.2	Rozšírenie terénnej opatrovateľskej služby.	Počet nových verejných služieb	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	20
Projekt 1.3.3	Zriadenie rehabilitačných priestorov.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejnú službu	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	25

Projekt 1.3.4	Domovy sociálnych služieb.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	50
Projekt 1.3.5	Zriadenie a rozšírenie terénnej sociálnej služby.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	40
Projekt 1.3.6	Zabezpečenie prepravnej služby.	Počet sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služby.	výsledku	počet	m. Bardejov	50

Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.

Cieľ 1.4. Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota
Projekt 1.4.1	Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	45

Podprogram 1.5. Podporné služby.

Cieľ 1.5. Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.5.1	Zriadenie Integračného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	20
Projekt 1.5.2	Zriadenie zariadenia verejného stravovania.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	400
Projekt 1.5.3	Zriadenie chránenej.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	15

Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.

Cieľ 1.6 Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.

Projekt	Merateľné indikátory	Typ	Merná jednotka	Informačný zdroj	Cieľová hodnota	
Projekt 1.6.1	Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitného pracovníka pre marginalizované skupiny.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	200
Projekt 1.6.2	Zabezpečenie sociálnej rehabilitácie.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	50
Projekt 1.6.3	Zabezpečenie pracovnej terapie.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	150
Projekt 1.6.4	Vykonávanie prevencie drogových závislostí a kriminality.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	150
Projekt 1.6.5	Osveta v oblasti plánovaného rodičovstva.	Počet poskytovaných sociálnych služieb.	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov služieb.	výsledku	počet	m. Bardejov	1000
Projekt 1.6.6	Marginalizované skupiny a rómske komunity.	Počet zriadených zariadení poskytujúcich verejné služby	výstupu	počet	m. Bardejov	1
		Počet užívateľov zariadení.	výsledku	počet	m. Bardejov	250

2.5. Akčné plánovanie

Akčný plán je konkrétny a záväzný harmonogram činností súvisiacich s rozvojom mesta v jednotlivých oblastiach sociálneho rozvoja, vychádza zo stratégie, je jej logickou súčasťou a realizuje sa prostredníctvom konkrétnych nosných a podporných projektov. Akčný plán obsahuje záväzky týkajúce sa plnenia jednotlivých úloh ako aj zoznam inštitúcií zodpovedných za ich plnenie, predpokladané zdroje financovania, predpokladané objemy rozpočtov, dopad na rozpočet relevantného subjektu, ako aj stav momentálnej pripravenosti projektov. Súčasťou akčného plánu je predpokladaný časový harmonogram a riziková analýza. Predpokladané rozpočty v pláne sú uvedené v **tis. €**.

Strategický zámer						
Neustále rozvíjať širokú paletu sociálnych a zdravotných služieb poskytovaných v meste. Dbáť o ich dostupnosť, kvalitu a vzájomnú vyváženosť za účelom dosiahnutia dôstojných podmienok života všetkých kategórií obyvateľov mesta. Činnosť samosprávy - vzhľadom na existujúce kompetencie - je v oblasti sociálnej politiky veľmi rozsiahla. Pre občanov v hmotnej núdzi mesto poskytuje jednorazové dávky v hmotnej núdzi a sociálnu pôžičku.						
Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.						
Cieľ 1.1.	Zabezpečiť rozvoj služieb pre uspokojenie nevyhnutných podmienok na uspokojenie základných životných potrieb rizikových skupín obyvateľov. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a dočasného ubytovania. Poskytovanie sociálnej služby osobe, na ktorej je páchané násilie.					
Projekt 1.1.1	Zariadenie núdzového bývania					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
	Výstavba objektu chráneného bývania.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.1.2	Zriadenie nízkoprahového denného centra.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.2.	Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.					
Cieľ 1.2.	Zabezpečiť rozvoj služieb pre pomoc pri starostlivosti o dieťa.					
Projekt 1.2.1	Zriadenie zariadenia dočasnej starostlivosti o deti.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.2.2	Zriadenie zariadenia nízkoprahového denného centra pre deti a rodinu.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	350	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Podprogram 1.3.	Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriaznivého zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.					
Cieľ 1.3	Zabezpečiť rozvoj služieb pre osoby, ktoré z objektívnych dôvodov nemôžu pre seba zabezpečiť osobnú starostlivosť z dôvodu zdravotného postihnutia, prípadne dôchodkového veku.					

Projekt 1.3.1 Zriadenie materského centra.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	2500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.3.2 Zriadenie a rozšírenie terénnej opatrovateľskej služby.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.3.3 Zriadenie rehabilitačných priestorov.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	500	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.3.4 Domovy sociálnych služieb.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor, POSK
	Modernizácia zariadení sociálnej starostlivosti.	1200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor, POSK
Projekt 1.3.5 Zriadenie a rozšírenie terénnej sociálnej služby.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Finančné a personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.3.6 Zabezpečenie prepravnej služby.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Obstaranie vozidla.	20	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Bardejov, tretí sektor
	Personálne a finančné zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Bardejov, tretí sektor
Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.						
Cieľ 1.4	Zabezpečiť pravidelný monitoring ohrozených skupín obyvateľstva za účelom predchádzania výnimočných situácií, ktoré by mohli ohroziť život a zdravie.					
Projekt 1.4.1 Zabezpečenie monitorovania a signalizácie pomoci.						
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadateľa
Aktivity	Technické vybavenie.	25	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor,
Podprogram 1.5. Podporné služby.						
Cieľ 1.5	Umožniť obyvateľovi, ktorý opatruje, nevyhnutný odpočinok na účel udržania jeho fyzického zdravia a duševného zdravia a prevenciu jeho zhoršenia. Zabezpečiť nevyhnutné podmienky na uspokojovanie základných životných potrieb a predchádzať sociálnemu vylúčeniu.					
Projekt 1.5.1 Zriadenie Integrovaného centra pre osoby ohrozené sociálnym vylúčením.						
		Predpokladaný	Zdroje	Realizácia	Dopad na	Oprávnení

Komunitný plán sociálnych služieb mesta Bardejov

Programovacie obdobie 2016 - 2020

		rozpočet	financovania		rozpočet	žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
	Zriadenie zariadenia.	450	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.5.2	Zriadenie zariadenia verejného stravovania.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	2	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	tretí sektor, podnikatelia
	Zriadenie zariadenia.	50	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	tretí sektor, podnikatelia
Projekt 1.5.3	Zriadenie chránenej dielne.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Spracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor, podnikatelia
	Zriadenie zariadenia.	200	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor, podnikatelia
Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.						
Cieľ 1.6	Zisťovanie príčin vzniku, charakteru problémov komunity a poskytnutie im konkrétnej odbornej pomoci. Osvojenie pracovných návykov a zručností pri vykonávaní pracovných aktivít pod odborným vedením na účel obnovy, udržania alebo rozvoja jej fyzických schopností, mentálnych schopností a pracovných schopností a jej začlenenia do spoločnosti.					
Projekt 1.6.1	Zabezpečenie sociálneho poradenstva a komunitného pracovníka pre marginalizované skupiny.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Zriadenie priestorov pre poradenstvo a školenia.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.6.2	Zabezpečenie sociálnej rehabilitácie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.6.3	Zabezpečenie pracovnej terapie.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor
Projekt 1.6.4	Vykonávanie prevencie drogových závislostí a kriminality.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor, iné inštitúcie
Projekt 1.6.5	Osveta v oblasti plánovaného rodičovstva.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Personálne zabezpečenie.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor, iné inštitúcie
Projekt 1.6.6	Marginalizované skupiny a rómske komunity.					
		Predpokladaný rozpočet	Zdroje financovania	Realizácia	Dopad na rozpočet	Oprávnení žiadatelia
Aktivity	Vypracovanie technickej dokumentácie.	5	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	stredný	mesto Bardejov, tretí sektor,

	Zriadenie občiansky hliadok pre potreby rómskej komunity.	podľa potreby	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov,
	Zriadenie komunitného centra.	250	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	vysoký	mesto Bardejov, tretí sektor,
	Riešenie narastajúceho problému s obyvateľmi bez domova – zriadenie strediska krízovej intervencie zahrňujúceho nocľaháreň, centra osobnej hygieny a výdajňu stravy.	150	rozpočet mesta, ŠF EÚ, MPSVaR SR, ESF	verejný sektor	nízky	mesto Bardejov, tretí sektor,

Úlohou tejto analýzy je identifikovať možné riziká, ktoré by mohli ohroziť realizáciu projektu. Nasledujúca tabuľka znázorňuje pravdepodobnosť vzniku rizika a jeho následný vplyv na projekt. Zosumarizovaním je výsledok multiplikácie rizika, ktorý je násobkom pravdepodobnosti rizika a jeho vplyvu na projekt.

Akčné plány	Rizikový faktor	Pravdepodobnosť vzniku rizika			Vplyv rizika na projekt			Výsledok multiplikácie rizika
		<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	<i>malá</i>	<i>stredná</i>	<i>vysoká</i>	
		0,1	0,3	0,6	0,25	0,5	0,75	
1.	Nedostatok finančných prostriedkov			0,6		0,5		0,225
2.	Personálna náročnosť		0,3				0,75	0,45
3.	Náročnosť spracovania projektu	0,1				0,5		0,05
4.	Nedostatočný záujem cieľovej skupiny	0,1				0,5		0,05
5.	Problémy technicko-materiálneho charakteru		0,3			0,5		0,15
6.	Vysoká prevádzková náročnosť			0,6			0,75	0,45

Z výsledkov súčiny jednotlivých hodnôt pravdepodobnosti vzniku rizika a dopadu rizika na projekty vyplýva, že najväčšia hodnota rizika je v personálnej náročnosti a vysokej prevádzkovej náročnosti. Vysoký vplyv má aj nedostatok finančných prostriedkov.

Časový rámec

	2016	2017	2018	2019	2020
Podprogram 1.1. Sociálne služby na zabezpečenie nevyhnutných podmienok na uspokojovanie základných životných potrieb.					
Cieľ 1.1.					
Projekt 1.1.1					
Projekt 1.1.2					
Podprogram 1.2. Sociálne služby na podporu rodiny s deťmi.					
Cieľ 1.2.					
Projekt 1.2.1					
Projekt 1.2.2					
Podprogram 1.3. Sociálne služby na riešenie nepriaznivej sociálnej situácie z dôvodu ťažkého zdravotného postihnutia, nepriazniveho zdravotného stavu alebo z dôvodu dovŕšenia dôchodkového veku.					
Cieľ 1.3					
Projekt 1.3.1					
Projekt 1.3.2					
Projekt 1.3.3					
Projekt 1.3.4					

Projekt 1.3.5					
Projekt 1.3.6					
Podprogram 1.4. Sociálne služby s použitím telekomunikačných technológií.					
Cieľ 1.4					
Projekt 1.4.1					
Podprogram 1.5. Podporné služby.					
Cieľ 1.5					
Projekt 1.5.1					
Projekt 1.5.2					
Projekt 1.5.3					
Podprogram 1.6. Sociálne služby so zameraním na marginalizované skupiny.					
Cieľ 1.6					
Projekt 1.6.1					
Projekt 1.6.2					
Projekt 1.6.3					
Projekt 1.6.4					
Projekt 1.6.5					
Projekt 1.6.6					

2.6. Finančné plánovanie

Jednou z kľúčových otázok pre realizáciu KPSS je schopnosť mesta v priebehu jeho realizácie zaistiť zdroje potrebné na jeho financovanie. Tieto zdroje vznikajú vo viacerých sférach – v súkromnom sektore, verejnej správe, ide tiež o zdroje zahraničné, najmä o prostriedky Európskej únie. Dôležitým zdrojom budú, po dokončení reformy verejnej správy a uskutočnení daňovej reformy, vlastné prostriedky. V dôsledku neexistencie nevyhnutných podkladových údajov pre stanovenie finančného rámca, v ktorom by sa mal program rozvoja v strednodobom horizonte pohybovať, je výška prostriedkov potrebná na realizáciu jednotlivých opatrení a aktivít stanovená len orientačne. Táto časť bude konkretizovaná v závislosti od reálneho čerpania finančných príspevkov zo štrukturálnych fondov, možností mestského rozpočtu atď.

Vychádzajúc z vyššie zadaných cieľov, priorít a opatrení a na základe auditu pripravovaných Projektových zámerov v rézii samosprávy, podnikateľskej sféry či neziskových a iných organizácií bol vypracovaný plán realizácie programu. Definuje, z akých prostriedkov by sa mali tieto zámery realizovať, kto by mal byť žiadateľom, určuje predpokladané časové rámce v **tis. €**.

Predpokladaná štruktúra finančných zdrojov (tis. €)									
Ciele	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
A=B+H+CH	B=C+D	C	D=E+F+G	E	F	G	H	CH	
Cieľ 1.1									
Projekt 1.1.1	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Projekt 1.1.2	205	205	154	51	41	0	10	0	0

Cieľ 1.2.									
Projekt 1.2.1	255	255	191	64	51	0	13	0	0
Projekt 1.2.2	355	355	266	89	71	0	18	0	0
Cieľ 1.3									
Projekt 1.3.1	2 500	2 500	1 875	625	500	0	125	0	0
Projekt 1.3.2	50	50	38	13	10	0	3	0	0
Projekt 1.3.3	505	505	379	126	101	0	25	0	0
Projekt 1.3.4	1 200	1 200	900	300	240	0	60	0	0
Projekt 1.3.6	20	20	15	5	4	0	1	0	0
Cieľ 1.4									
Projekt 1.4.1	25	25	19	6	5	0	1	0	0
Cieľ 1.5									
Projekt 1.5.1	455	455	341	114	91	0	23	0	0
Projekt 1.5.2	52	52	39	13	10	0	3	0	0
Projekt 1.5.3	205	205	154	51	41	0	10	0	0
Cieľ 1.6									
Projekt 1.6.6	405	405	304	101	81	0	20	0	0
Spolu	6 587	6 587	4 940	1 647	1 317	0	329	0	0

Časový horizont čerpania zdrojov (tis. €)									
Rok	Oprávnené náklady spolu	Verejné zdroje						Súkromné zdroje	EIB
		Verejné zdroje spolu	Fond EÚ	Národné verejné zdroje					
				Národné verejné zdroje spolu	Štátny rozpočet	Regionálne zdroje	Miestne zdroje		
2016	644	644	483	161	129	0	32	0	0
2017	1647	1647	1235	412	329	0	82	0	0
2018	1647	1647	1235	412	329	0	82	0	0
2019	1647	1647	1235	412	329	0	82	0	0
2020	1003	1003	752	251	201	0	50	0	0
Spolu	6 587	6 587	4 940	1 647	1 317	0	329	0	0

Finančné tabuľky prezentujú podiel spolufinancovania verejného a súkromného sektora v rámci jednotlivých opatrení.

Zdroje financovania EÚ

Európsky sociálny fond 2014 – 2020

OP INTEGROVANÁ INFRAŠTRUKTÚRA A OP ĽUDSKÉ ZDROJE

Integrovaný regionálny operačný program

Prioritná os č. 2: Ľahší prístup k efektívnym a kvalitnejším verejným službám

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.1: Investovanie do sociálnej infraštruktúry, ktoré prispieva k národnému, regionálnemu a miestnemu rozvoju, a prechodu z inštitucionálnych služieb na komunitné

INVESTIČNÁ PRIORITA 2.2: Investovanie do vzdelávania, zručností a celoživotného vzdelávania prostredníctvom rozvoja infraštruktúry vzdelávania a odbornej prípravy

NÓRSKY FINANČNÝ MECHANIZMUS A FINANČNÝ MECHANIZMUS EHP

Finančné príspevky sa poskytujú v týchto prioritných oblastiach:
c) Občianska spoločnosť

DOTÁCIE MINISTERSTVA PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR
ŠTÁTNY FOND ROZVOJA BÝVANIA

NADÁCIA SPP
NADÁCIA ORANGE
NADÁCIA EKOPOLIS
NADÁCIA PONTIS

2.7. Hodnotenie

Hlavným hodnotiacim dokumentom Komunitného plánu sociálnych služieb (KPSS) bude Správa o realizácii KPSS, ktorú vypracuje oddelenie sociálne, bytové a zdravotníctva a Komisia bytová, sociálnej pomoci a zdravotníctva.

Spôsob modifikovania KPSS

Predkladať návrhy na modifikovanie KPSS bude v právomoci primátora a poslancov mestského zastupiteľstva. Sociálna komisia môže tiež predkladať mestskému zastupiteľstvu návrhy na doplnenie KPSS. Občania a inštitúcie môžu tiež v písomnej forme predložiť Komisii návrh na modifikovanie KP. Na zasadnutia MZ v termíne schvaľovania mestského rozpočtu predloží Komisia Dopadovú analýzu plnenia KP.

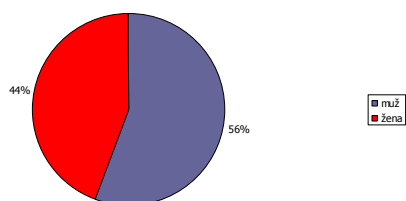
Doplnenie KPSS sa uskutoční formou vypracovania Návrhu na doplnenie KPSS, ktorý bude obsahovať konkrétne nové špecifické ciele, podprogramy, aktivity a úlohy. Návrh sa predloží na schválenie mestskému zastupiteľstvu. Ak doplnenie KPSS bude spojené s možnosťou získať finančné prostriedky, alebo bude vyvolané inou nevyhnutnou potrebou, môže sa kvôli tomu tiež iniciovať mimoriadne zasadnutie Komisie alebo mestského zastupiteľstva.

2.8. Monitorovanie

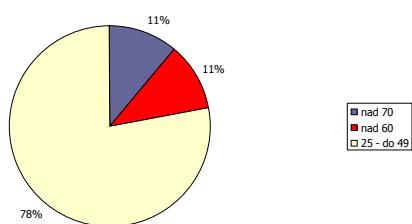
Monitorovanie plnenia KPSS bude vykonávať Sociálna komisia. Koordinátorovi pre stratégiu pracovníci Komisie budú pravidelne predkladať správy o postupe realizácie a príprave projektov, o vlastnej činnosti a o iných aktivitách súvisiace s plnením KPSS. Koordinátor pre stratégiu bude predkladať na zasadnutia Komisie Správy o realizácii KPSS, pre posúdenie súladu aktivít s Programom hospodárskeho a sociálneho rozvoja. Komisia vydá k realizácii stanovisko, ktoré sa predloží poslancom na Mestské zastupiteľstvo pri schvaľovaní ročných rozpočtov. Počas roka sa môže každý poslanec mestského zastupiteľstva oboznámiť s priebehom plnenia KPSS na mestského úradu alebo u Koordinátora pre stratégiu.

3. Charakteristika výskumnej vzorky

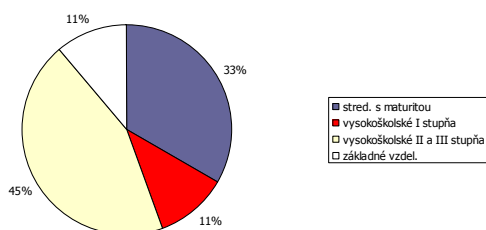
pohlavie

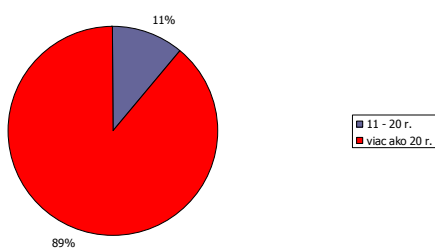
vek

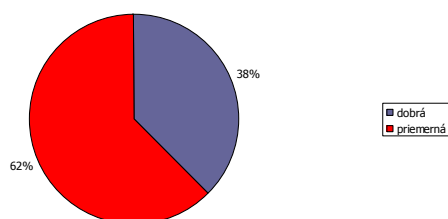
vzdelanie

ako dlho bývate v meste

vnímanie kvality života v meste

Použitá literatúra

1. Komunitné plánovanie sociálnych služieb, Woleková, Mezianová, SOCIA – nadácia na podporu sociálnych zmien, 2004
2. Zákon č.369/90 Zb. o obecnom zriadení v platnom znení,
3. Zákon č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci v znení neskorších predpisov,
4. Zákon č. 599/2003 Z.z. o hmotnej núdzi,
5. Zákon č. 601/2003 Z.z. o životnom minime,
6. Zákon č. 36/2005 Z.z. o rodine
7. Zákon č.305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele.
8. Zákon č.448/2008 Z.z. o sociálnych službách
9. Novela zákona č. 305/2005 Z.z. o sociálnoprávnej ochrane detí a sociálnej kuratele
10. Petrvalská, 2010
11. Šed'ová, M., 2010
12. www.statistics.sk
13. Popper, Szeghy, Šarkozy, 2009, s.16-18
14. Vagač, 2011, s.4
15. <http://www.etrend.sk>, 11.8.2011
16. Atlas krajiny SR, 2002
17. Popper, Szeghy, Šarkozy, 2009, s.16-18
18. <https://sk.wikipedia.org/wiki/>,
19. ÚPM Bardejov,
20. Programu hospodárskeho rozvoja a sociálneho rozvoja mesta, ktorý je strednodobý programový dokument spracovaný na úrovni mesta.
21. Konceptia územného rozvoja Slovenska 2001, aktualizácia 2010,
22. Národný program reforiem, máj 2012,
23. Návrh základných princípov na prípravu Partnerskej dohody Slovenskej republiky na programové obdobie 2014 – 2020,
24. Stratégia Slovenskej republiky pre integráciu Rómov do roku 2020
25. Revidovaný národný akčný plán Dekády začleňovania rómskej populácie 2005 - 2015 na roky 2011 – 2015
26. 2. etapa Programu podpory zdravia znevýhodnených komún na Slovensku na roky 2009 – 2015
27. Konceptia výchovy a vzdelávania rómskych detí a žiakov vrátane rozvoja stredoškolského a vysokoškolského vzdelávania

SCARABEO-SK ,s.r.o., Povstalecká cesta 16, 974 09 B. Bystrica
PhDr. Tatiana Fedáková, odd. S,BaZ MsÚ Bardejov